ИНТЕГРИРАН ЛОКАЛЕН РАЗВОЕН ПЛАН

НА ОПШТИНА ГАЗИ БАБА

за периодот 2024 – 2027 година

Интегрираниот локален развоен план е подготвен од Општина Гази Баба во рамки на проектот „Јакнење на општинските капацитети за имплментација на проекти“ кој го имплементира Програмата за развој на Обединетите нации (УНДП) во партнерство со Министерството за локална самоуправа и Бирото за регионален развој.
Овој проект е дел од Програмската рамка на УНДП, финансирана од Шведска. Во рамки на програмата исто така се спроведува и проектот „Справување со загадувањето на воздухот“.
Ставовите изразени во овој документ се на општината, и не секогаш ги одразуваат гледиштата на УНДП, Шведска како донатор и на другите партнери во проектот.

Почитувани,

Ви претставувам план кој ќе треба да донесе уште поголем развој и унапредување на квалитетот на живот во општина Гази Баба. Визијата за креирање на Интегриран локален развоен план настана како одговор на потребите, предлозите и иницијативите кои ги дава граѓаните изминатиов период и оние кои потекнуваат од мене како Градоначалник и стручните служби во општината. Како градоначалник на општина Гази Баба, со овој документ се обврзувам овој ИЛРП да го реализирам посветено и во соработка со Вас и граѓаните.

Општината Гази Баба е општина со огромен потенцијал, кој јас како градоначалник го согледав и заедно со мојот општински тим, преку земање во предвидет на сите потенцијали и давање приоритет со изработка на повеќе стратегии и проекти инкорпорирани во ИЛРП и модерен план и визија, ќе создадеме предуслови за уште поголем и подобар развој на општината Гази Баба.

Но, ние нема да застанеме тука, ќе работиме и понатаму, ќе ја менуваме општина Гази Баба, затоа што треба да работиме и за генерациите кои допрва доаѓаат во општина Гази Баба.

Си поставивме цели и приоритети чие реализирање ќе ја потврдат нашата визија.

Нашата визија е создавање еднакви услови за живот на сите сограѓани, без разлика на местото на живеење. Со заштитата на животната средина која во глобални рамки е приоритет меѓу приоритетите, развој на модерна инфраструктура до сите населени места во општината и развојот на туризмот како трудоинтензивна дејност, преку валоризација на туристичките потенцијали, со зачувување и истакнување на културно историските вредности, традицијата и природните потенцијали, ќе креираме предуслови за нови работни места, намалување на невработеноста и отворање на општината и кон останатите граѓани од државата, Европа и светот.

Ви подавам рака за посветла иднина во развиена општина Гази Баба.

Со почит,

м-р Бобан Стефковски

СОДРЖИНА

I. ВОВЕД ... 1

1.1 Профил на општина Гази Баба ... 1

1.2 Цел на ИЛРП ... 4

II. МЕТОДОЛОГИЈА ЗА ПОДГОТОВКА НА ИЛРП ... 4

III. ВЕРТИКАЛНА И ХОРИЗОНТАЛНА ИНТЕГРАЦИЈА НА ИЛРП СО ДРУГИ РАЗВОЈНИ ПОЛИТИКИ ... 5

IV. КЛУЧНИ НАОДИ ОД СОЦИО-ЕКОНОМСКАТА И ЕКОЛОШКА АНАЛИЗА, И SWOT АНАЛИЗА ... 6

V. ИЗЈАВА ЗА ВИЗИЈА НА ОПШТИНАТА ... 14

VI. СТРАТЕШКИ РАЗВОЈНИ ЦЕЛИ НА ОПШТИНАТА ... 14

VII. ИЗЈАВА ЗА РАЗВОЈНИ ПРИОРИТЕТИ ... 16

VIII. РАЗВОЈНИ ПРОГРАМИ ... 17

8.1 Програма за урбано планирање ... 23

IX. БУЏЕТ НА ИЛРП ... 1

АНЕКС 1: СОЦИО-ЕКОНОМСКА АНАЛИЗА ... 1

АНЕКС 2: ТЕМАТСКИ SWOT АНАЛИЗИ ... 29

АНЕКС 3: ИЗВЕШТАЈ ОД ФОРУМ ВО ЗАЕДНИЦАТА ... 32

Изработен од:
Невенка Стаменковска Стојковски – секретар на општина Гази Баба
Никола Јовановски – раководител на сектор
Митко Аџикотарев – раководител на одделение
Мариела Христова - раководител на одделение
Александра Спасеска – советник

I. ВОВЕД

1.1 Профилна општина Гази Баба

Името на Општина Гази Баба доаѓа од тогаш познатиот османлиски поет Ашик Челеби наречен „Гази Баба“ кој живеел во периодот на XVI век и, меѓу останатите места, служел како „кадија“ во Скопје. Неговото турбе кое се наоѓало во оваа општина е оштетено од Скопскиот земјотрес од 1963 г. и останало во урнатини.

Просторот на кој се протега општината, со своите географски и стратешки обележја, се среќава низ речиси сите епохи.Откривањето на археолошкото наоѓалиште Тумба Маџари од младото камено време (неолит), укажува на фактот дека на овие простори се живеело и се творело од самиот почеток на човештвото. Од наодите откриени во населбата се истакнуваат керамички модели на куќи оформени во вид на фигура на жена, кои во современото живеење на Општина Гази Баба стануваат дел од идентитетот и симболите на општината.

Подоцна низ вековите, територијата на која се протега денешната општина била препознатлива и како место кое изобилува со верски објекти и богати извори на вода.

Од современата историја на Општина Гази Баба за одбележување е повторното нејзино формирање на 3 ноември 1976 година, со што станува конститутивна организациона единица на градот Скопје. Од тогаш тој ден претставува патронен празник на општината.

Со осамостојувањето на Република Македонија Општина Гази Баба станува дел од главниот град на земјата и негова комуникациска и сообраќајна порта.

<u>Географска положба:</u>

Општина Гази Баба се наоѓа во северниот дел од Република Македонија и се простира во источниот дел на скопската котлина и на градот Скопје. Општината зафаќа површина од 92 км2. Најниското населено место е с.Трубарево со 225 м.н.в, а највисоката точка во Општината е на 1.626 м.н.в. Скопската котлина, во чии граници се наоѓа и територијата на општина Гази Баба, се наоѓа во северниот дел на Република Македонија, во горниот тек на реката Вардар, и се протега од 410 42' до 420 21' северна географска ширина и од 180 45' до 190 29' 30” источна географска должина. Дното на котлината во источниот дел е на 225 м.н.в., а во западниот дел на 340 м.н.в. Највисоката точка се наоѓа на јужната страна, на врвот Мокро на Јакупица и е со 2.540 м.н.в.

Општината Гази Баба на северозапад се граничи со скопската општина Бутел, на запад со општините Чаир и Центар, на југ со општините Кисела Вода и Аеродром, на југоисток со општина Петровец, а на исток со општините Илинден, Арачиново и Липково. Пречникот на простирање на Општината во правец исток-запад изнесува 10 км, а во правец север-југ 15 км.

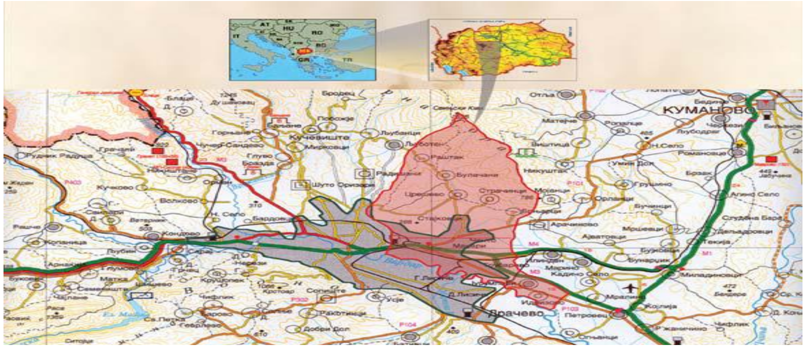

Територија на општина Гази Баба

ИЛРП на општината Гази Баба е производ на сеопфатна и напредна стратешка развојна рамка на општината, во сектори и области кои се поврзани со буџетскиот процес и со кои се адресираат предизвици поврзани со сите области од локална надлежност.

Планот е подготвен врз основа на длабока анализа за потребите на општината, вкрстена со потребите и барањата на граѓаните, како и низ соработка и партнерства со сите чинители во општината Притоа, целта на ИЛРП е да овозможи практична и спроведлива рамка за реализација на клучните развојни предизвици поврзани со животот на граѓаните.

Организациска структура на општина Гази Баба

Според одредбите од Законот за локална самоуправа, со општината раководи Градоначалник и Совет на општината, во чиј состав има 27 советници од кои што 16 се мажи, а 11 се жени. Претседател на Советот на општината, на почетокот беше избрана жена, која стана пратеник во Собранието на РМ и на нејзино место дојде маж. Општинската администрација е раководена од страна на секретарот на Општина Гази Баба и таа е организирана во 10 Сектори со 25 одделенија. Последната организациска структура е донесена со одлука на Советот по направена функционална анализа во 2022 година која што е одобрена и од страна на Министерството за информатичко општество и администрација и истата е составена од: Сектор за поддршка на Градоначалникот и јавни дејности, Сектор за правни и општи работи, Сектор за финансиски прашања, Сектор за урбанизам и градежно земјиште, Сектор за градежништво, комунални работи и сообраќај, Сектор за заштита на животната средина и природата, Сектор за ЛЕР и европска интеграција, Сектор за инспекциски работи – Инспекторат, Сектор за управување со човечки ресурси и информатичка технологија и Сектор за внатрешна ревизија.

Вработени во Општина Гази Баба по пол	Бројнажени	Бројнамажи	Вкупно
Вкупновработенивоопштинскаадминистрација	60	37	97
Раководителинасектор (од 10 сектори, 5 се пополнети)	2	3	5
Помошникраководителнасектор (од 8 сектори, 2 се пополнети)	1	1	2
Раководителинаодделенија (од 25 одделенија само 13 се пополнети)	9	4	13

Табела за вработени во Општина Гази Баба по пол:

ВоОпштинаГази Бабавкупниотбројнавработенииизнесува 97лица. ПодатоцитеодТабелата покажуваатдекабројотнавработенижени е поголемвоодноснамажи (60% жени, 40% мажи). Кај раководителитенасекторбројот на жени е помал, односно само 2 се жени, а 3 мажи, додека пак кај помошник раководителите се подеднакво распределени односно 1 мажи и 1 жени. Кај раководителите на одделенијата бројот на жени е двојно поголем од бројот на мажи, односно 9 се жени, а 4 мажи. Она што може да се забележи од организациската структура е дека голем број од раководните позиции особено во одделенијата не се пополнети (од 25 одделенија, само 13 имаат раководител). Ваквото нагласување на родовата димензија преку користење на податоци разделени по пол ја демонстрира посветеноста на општината кон транспарентност и создавање на рамноправни услови.

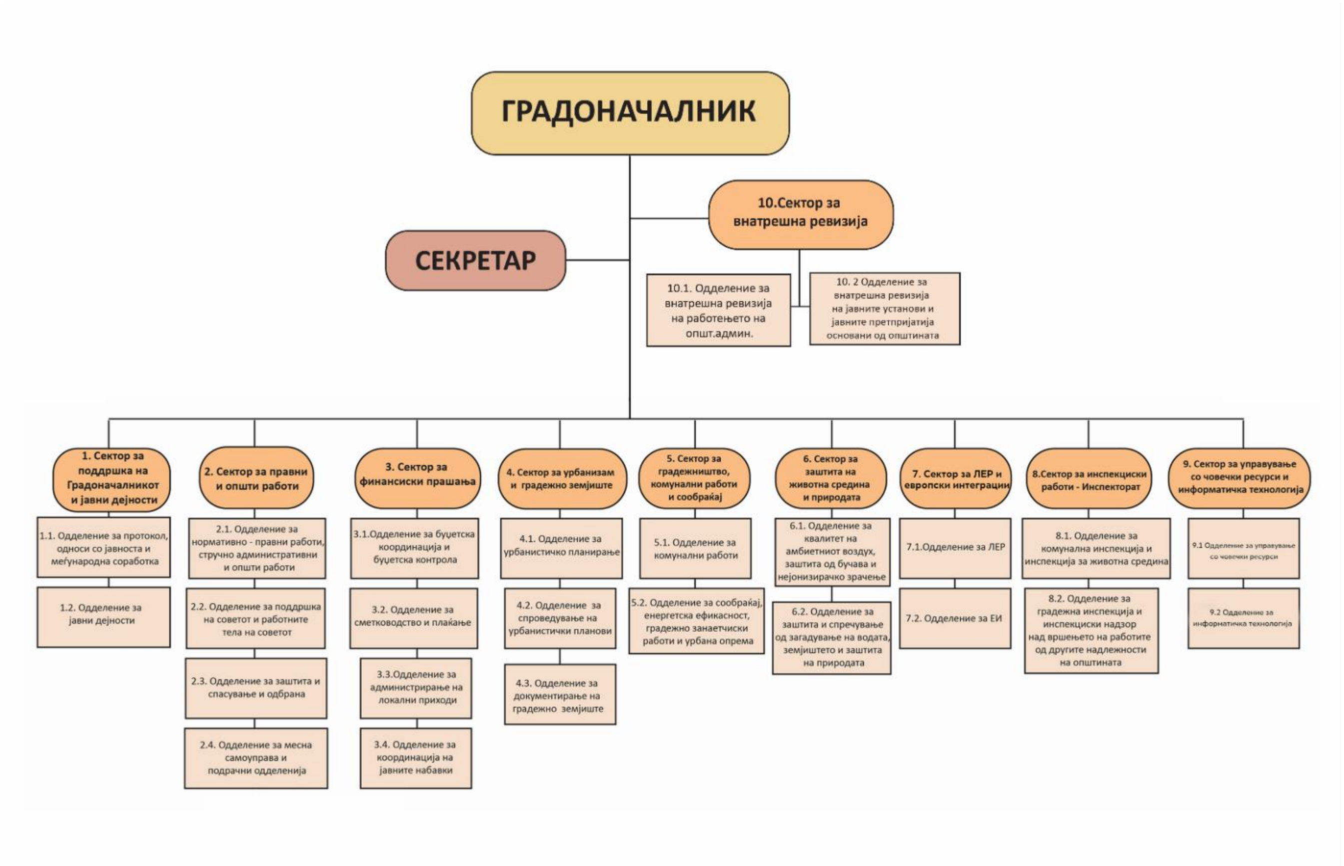

Слика бр.1 – Организациска структура на општина Гази Баба

1.2 Целна ИЛРП

ИЛРП на општината Гази Баба е производ на нововоспоставена сеопфатна и напредна стратешка развојна рамка на општината, која е цврсто поврзана со буџетскиот процес и со која се адресираат предизвици поврзани со сите области од локална надлежност. Планот е подготвен низ соработка и партнерства со сите чинители во општината и ги рефлектира приоритетните потреби на граѓаните. Притоа, целта на ИЛРП е да овозможи практична и спроведлива рамка за адресирање на клучните развојни предизвици поврзани со животот на граѓаните.

II. МЕТОДОЛОГИЈА ЗА ПОДГОТОВКА НА ИЛРП

ИЛРП на општина Гази Баба е подговен во согласност со **Методолошките насоки за подготовка на Интегрирани локални развојни планови**изработени со поддршка на проектот „Градење на општинските капацитети за имплементација на проекти – Фаза 2“, кој го имплементира Програмата за развој на Обединетите нации (УНДП) во соработка со Министерството за локална самоуправа и Бирото за регионален развој. Проектот е дел од пошироката програмска рамка на УНДП финансирана од Шведска, која го опфаќа и проектот „Справување со загадувањето на воздухот“.

Во табелата 1 се наведени клучните методолошки чекори и периодот во кој се реализирани.

Табела 1: методолошки чекори и периодот во кој се реализирани.

Чекори	Период на спроведување
Чекор 1 – Одлуканаградоначалникотзапочетокнапроцесотнапланирање	Јуни, 2023
Чекор 2 – Формирањенатимзапланирањеналокалниотразвој	Јуни, 2023
Чекор 3 – Мапирањеназасегнатитестрани	Јули, 2023
Чекор 7 –Собирањеподатоцизаанализата на туристичките потенцијалии туристичката инфраструктура, управување со водите и управувањето со отпадните води	Август, 2023
Чекор 8 –Изработка на туристичките потенцијалии туристичката инфраструктура, управување со водите и управувањето со отпадните води	Септември, 2023
Чекор 9 – Формирање и подготовказаработанатематскитеработнигрупи – организирањепокани и подготовказасостаноцинаработнигрупизатематски SWOT анализи	Октомври, 2023
Чекор 10 – Подготовканаконсолидиранитематски SWOT анализи и извештаиодтематскитеработнигрупи и интегрална SWOT анализа	Октомври, 2023
Чекор 11 – Подготовканапрви и консолидиранинацртина ИЛРП (визија, стратешкицели, критериумизаприоритизација, цели на програмите, приоритетнимеркинапрограмите, активности и проекти, буџет и планзамониторинг и евалуација)	Октомври 2023 – Август 2024
Чекор 12 –Презентирањенанацртот ИЛРП соцелобезбедувањеповратниинформации и коментари	Септември 2024
Чекор 13 –Подготовканапред-финалниотнацртна ИЛРП одобренодградоначалникот	Октомври 2024
Чекор 14 –Презентирањенапред-финалниотнацртна ИЛРП доСоветотнаопштинатазадискусија и одобрување	Октомври-Ноември 2024
Чекор 15 – Објавувањенафиналнатаверзијана ИЛРП	Ноември-Декември 2024

ИЛРП на општината Гази Баба е продукт на процес на партиципативно развојно планирање заснован на подготвеноста на општинската администрација за обезбедување на учество на засегнатите страни градење на стратешки капацитети за интегрирано развојно планирање во општината.

III. ВЕРТИКАЛНА И ХОРИЗОНТАЛНА ИНТЕГРАЦИЈА НА ИЛРП СО ДРУГИ РАЗВОЈНИ ПОЛИТИКИ

При подготовката на ИЛРП на општина Гази Баба, се водеше сметка за усогласување на овој план со постоечки политики и агенди на различни сектори на повисоките нивоа на управување. Притоа обезбедена е:

- вертикална усогласеност со документи за развој повисоко во хиерархијата – релевантни политики и стратешки планови, на национално и регионално ниво;
- хоризонтално усогласување помеѓу клучните општински секторски развојни планови и политики; и
- усогласување со просторните и урбанистичките планови.

Поконкретно ИЛРП на општина Гази Баба е вертикално усогласен со следниве клучни развојни документи:

- Националната развојна стратегија (план за 20 години);
- Стратегија за регионален развој (план за 10 години);
- Програми за развој на планските региони (план за 5 години).

Очекуваниот ефект од вертикалното усогласување е да се олесни обезбедувањето на средства од повисоките нивоа на власт, како и од европските фондови, поради конзистентоста на ИЛРП на општина Гази Баба со националната платформа за стратешко планирање и нејзините делови.

При подготовката на ИЛРП на општина Гази Баба особено внимание беше посветено на усогласување со целите и локализирање на апликативните мерки и активности предвидени во следните национални секторски стратегии (кои имаат валидно времетраење):

- ✓ Програма за одржлив локален развој и децентрализација 2021– 2026 година[1];
- ✓ Акционен план за 2021–2023 година на Програмата за одржлив локален развој и децентрализација 2021 – 2026 година[2];
- ✓ Стратегија за регионален развој на Република Македонија 2021 – 2031 година[3];
- ✓ Национална стратегија за одржлив развој 2009 – 2030 година[4];
- ✓ План за спречување на создавање отпад 2022 – 2028 година[5];
- ✓ План за управување со отпад на Република Македонија 2021–2031 година[6];
- ✓ Национална стратегија за заштита на природата[7];
- ✓ Национална стратегија за биолошка разновидност со Акционен план 2018–2023 година[8];
- ✓ Национален план за енергија и клима[9];

---

[1] https://mls.gov.mk/images/files/POLRD_2021-2026_MK_so%20korekcii_Final.pdf
[2] https://mls.gov.mk/images/files/Akciski%20plan%20_mk%20(1).pdf
[3] https://mls.gov.mk/files/Strategija-Za-RRR.pdf
[4] https://www.moepp.gov.mk/wp-content/uploads/2014/12/Nacionalna-Strategija-za-Odrzliv-Razvoj-vo-RM-NSSD-Del-1.pdf
[5] https://www.moepp.gov.mk/wp-content/uploads/2014/12/%D0%9F%D0%A1%D0%97%D0%9E-2022-2028.pdf
[6] https://www.moepp.gov.mk/wp-content/uploads/2021/10/.pdf
[7] https://www.moepp.gov.mk/wp-content/uploads/2014/12.pdf
[8] https://www.moepp.gov.mk/wp-content/uploads/2014/12/NATIONAL-BIODIVERSITY_MKD.pdf
[9] https://economy.gov.mk/content/Official%20NECP%20-%20MK%20version_11465878.pdf

- ✓ Стратегија за развој на енергетиката на Република Македонија до 2040 година[10];
- ✓ Акционен план за обновливи извори на енергија до 2025 година со визија до 2030 година[11];
- ✓ Стратегија за индустриски развој 2018 –2027 година, со Акционен план[12];
- ✓ Стратегија за развој на женското претприемништво 2019–2023 година[13];
- ✓ Национална стратегија за земјоделство и рурален развој 2021–2027 година[14];
- ✓ Национална стратегија за МСП 2018–2023 година[15];
- ✓ Национална стратегија за млади 2016–2025 година[16];
- ✓ Стратегија за родова еднаквост 2022–2027 година[17];
- ✓ Национална стратегија за еднаквост и недискриминација 2022–2026 година[18];
- ✓ Стратегијазаобразование 2018– 2025 година[19];
- ✓ ФискалнастратегијанаРепубликаМакедонија 2022 –2024 година (соперспективадо 2026 година)[20];
- ✓ Програмазареформиводуправувањетосојавнитефинансии 2022– 2025 година[21] и
- ✓ Другиповеќегодишнинационалнистратегии и плановикоисеповрзанисоделокруготнанадлежноститенаопштините и севофазанаподготовкаилисепланиранизаажурирање.

Покрај вертикалното усогласување при изработка на овој стратешки докуемнт во предвид се земени тековните стратешки документи изготвени од страна на општината и секако се направи усогласување со документи кои се донесени на ниво на Град Скопје и Скопски плански регион:

- Локален Еколошки Акционен План на Општина Гази Баба 2020-2026;
- Стратегија за локален економски развој на Општина Гази Баба 2020-2025;
- Стратегија за управување со ризиците на Општина Гази Баба 2022-2025;
- Подстратегија за рурален развој на на Општина Гази Баба2020-2025;
- Фискален капацитет на Општина Гази Баба 2010–2019;
- Стратегија за развој на туризмот на на Општина Гази Баба;
- Генерален урбанистички план на Град Скопје 2012-2022;
- План за подобрување на квалитетот на амбентниот воздух во аголемарација Скопски регион;
- Краткорочен акционен план за подобрување на квалитеот на амбиентниот воздух во агломерација Скопски регион, и др.

IV. КЛУЧНИ НАОДИ ОД СОЦИО-ЕКОНОМСКАТА И ЕКОЛОШКА АНАЛИЗА, И SWOT АНАЛИЗА

Со социо-економската и анализата на животната средина беа опфатени сите важни аспекти од животот и развојот на општината Гази Баба. На тој начин е воспоставена информациска и

---

[10] https://economy.gov.mk/mk-MK/news/strategii-2759.nspx
[11] https://economy.gov.mk/Upload/Documents/94b041280dbe4ae6870f6450e30de0a2.pdf
[12] https://economy.gov.mk/Upload/Documents/Finalna%20Industriska%20Strategija.pdf
[13] https://economy.gov.mk/Upload/Documents/2023.pdf
[14] https://www.mzsv.gov.mk/CMS/Upload/strateski%20dokumenti/ns_16_2021.pdf
[15] https://economy.gov.mk/Upload/Documents/Strategija.pdf
[16] https://ams.gov.mk/mk/page/youth-strategies
[17] https://www.mtsp.gov.mk/content/pdf/2022/strategija_/_2022_2027.pdf
[18] https://www.mtsp.gov.mk/content/pdf/2022/strategija_/2022-2026.pdf
[19] https://mon.gov.mk/page/?id=2048
[20] https://finance.gov.mk/
[21] https://finance.gov.mk/wp-content/uploads/2022/10 -2022-2025-MK-Struktuirana-za-Vlada-1.pdf

аналитичка основа за формулирање на наредните поглавја на ИЛРП. Истовремено анализата помага и за дополнителна разработка на секундарни секторски – економски, социјални и еколошки развојни планови.

Со подготовката на оваа анализа се демонстрира пристапот на „Системско размислување“ и соодветна средина за добро креирање политики и донесување одлуки.

Социо-економската и анализата на животната средина се засновани на достапни податоци од различни извори и во различни форми. Детален и сеопфатен Извештај од социо-економската и анализата на животната средина е приложен како АНЕКС 1 на ИЛРП, додека во продолжение се наведени клучните наоди по области на анализа, со опис на општите карактеристики, мапирани потреби и насоки за нивно задоволување.

Табела 2: Клучни наоди од социо-економската и анализата на животната средина

ДЕМОГРАФСКА АНАЛИЗА	
Општи карактеристики	Потреби и насоки
➢ Бројот на жители во одредени населени места се намалува, а во дел се золемува; ➢ Карактеристично е тоа што за разлика од други места, бројот на жители по селата многу малку варира; ➢ Наталитет е помал од морталитетот.	➢ Нови мерки за стимулирање на наталитетот; ➢ Намалување на економските и социјалните диспаритети, јакнење на економските и социјалните функции, заштита на животната средина и создавање можности за поквалитетно живеење.
➢ Половата структура е речиси во баланс.	➢ Ваквата застапеност на машката и женската популација упатува на можности за рамноправно користење на ресурсите и почитување на родовата еднаквост.
➢ Има тренд на зголемна едукација на населението, со постојаното зголемување на лицата кои завршуваат различен степен на образование.	➢ Преземање стимулативни мерки по сектори за задржување на населението и спречување на иселување; ➢ Потребни се конкретни мерки за зголемување на инвестициските активности кои што ќе бидат подеднакво прилагодени на потребите за економска активност на мажите и жените

АНАЛИЗА НА ПАЗАР НА ТРУД	
Општи карактеристики	Потреби и насоки
➢ Невработеноста е поголема кај лицата над 50 години, кои во поголемиот број случаи се лица кои останале технолошки вишок при затворањето на голем број на фабрики; ➢ Голем број од невработените лица не се ниту активни баратели на работа; ➢ Загрижува и образовната структура на невработените лица. Без основно образование, со основно образование и непотполно средно образование се 68% од нив. ➢ Поголемиот број од невработените лица се жени	➢ Поддршка во преквалификување на невработените лица. ➢ Потребно е креирање на мерки кои што ќе ги активираат жените и маргинализираните групи на граѓани на пазарот на трудот

ЕКОНОМСКА АНАЛИЗА	
Општи карактеристики	Потреби и насоки
➢ Бројот на активни компании е голем ➢ Голем е бројот и на жители од општина Гази Баба кои работат во овие компании ➢ Најголем дел од компаниите се раководени од мажи управители	➢ Да се продолжи со подобрување на деловната клима за отварање на нови бизниси ➢ Да се развијат поттикнувачки мерки за жените-основачки и раководителки на сопствени фирми и компании
➢ Не се искористени можностите на индустриските зони	➢ Да се продолжи со спроведување на плановите за развој на индустриските зони
➢ Голем број на сместувачки и угостителски објекти	➢ Да се продолжи со нудење на истите услови за сите со цел да се зголемува бројот на ваквите локали
➢ Постои солидна атрактивна ресурсна основа за развој на повеќе видови на туризам	➢ Потребна е валоризација, уредување и опремување на локалитети и објекти кои се привлечни за посетителите
➢ Туристичката промоција е на ниско ниво	➢ Потребни се повеќе активности со цел поголема туристичка промоција во која што промоција ќе бидат подеднакво вклучени и мажите и жените како и маргинализираните групи на граѓани
➢ Високо ниво на застапеност на земјоделски површини, но последните години присутна е тенденција на намалување на обработливоста; ➢ На местата каде до пред некоја година имаше многу земјоделски посеви сега се претвараат во мали индустриски капацитети ➢ Мал број на жени регистрирани како индивдуални земјоделки	➢ Поддршка за обработка на земјиштето од мал посед, простор за интензивирање на земјоделието и обработка на необработените површини ➢ Поддршка за жените земјоделки кои се јавуваат како носителки на семејните земјоделски стопанства
➢ Намалување на производството на поледелските култури	➢ Преземање дополнителни мерки за подобрување на производството ➢ Активни мерки за привлекување на младите да се занимаваат со различни видови на производство на храна
➢ Сточниот фонд во опаѓање, како по број, така по видови	➢ Поддршка за зголемување на сточниот фонд и видови во исчезнување
➢ Недоволна искористеност на шумските потенцијали	➢ Искористување на шумските потенцијали како посебна гранка, но и во меѓугрански поврзаност со други дејности

АНАЛИЗА НА КОМУНАЛНАТА ИНФРАСТРУКТУРА И ПЛАНИРАЊЕ	
Општи карактеристики	Потреби и насоки
➢ Во рамки на општина Гази Баба, донесени се голем број на ДУП-ови за различни места во рамки на Општината; ➢ Има донесено ГУП за територијата на град Скопје иопштини кои спаѓаат под Градот и во тел е подготовка на нов ГУП; ➢ Во постапка е носењето на урбанистичка планска документација за повеќе населени места вон опфат од градот.	➢ Потребно е зголемување на напорите за обезбедување на урбанистичка планска документација за населените места.
➢ ЈКП е во постапка на изградба на водоводни системи во населените места во руралниот дел	➢ ЈКП да продолжи со работа на водоводниот систем воруралниот дел на општината.

на општината (урбаниот дел е во надлежност на Водовод– Скопје), а дел каде е завршена е во постапка за превземање и наплата на услугите	
➢ Во урбаниот дел на општината има канализациони системи но истите не се доволни со оглед на големиот број на издрадени станбени единици на територијата на општината (истите се во надлежност на Водовод– Скопје); ➢ Во руралниот дел, во фаза се на изградба неколку канализациони системи.	➢ Потребно е санирање на дел од постоечките канализациони мрежи кои се во надлежност на Водовод– Скопје; ➢ Изградба на канализациони системи во руралниот дел на опшината како и изградба на пречистителни станици онаму каде за тоа има можност.
➢ Дел од патната инфраструктура е веќе оштетена и истата е во надлежност на град Скопје; ➢ Локалните патишта претежно во руралниот дел се во фаза на реконструкција.	➢ Изградба на нови улици и локални патишта и реконструкција на постојните оштетени коловози заради подобрување на мобилноста на граѓаните, особено невработените и стари лица. ➢ Изградените патишта и улици треба да ги задоволуваат потребите и на жените и маргинализирани групи на граѓани од аспект на пристапност, осветлување и сл.
➢ Се уште постојат дрвени столбови во енергетската мрежа во општината, кои најчесто се делумно оштетени	➢ Да се превземат напори за замена на дрвените столбови заради безбедност на граѓаните и непречено снабдување со електрична енергија.

АНАЛИЗА НА СОЦИЈАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА	
Општикарактеристики	Потреби и насоки
➢ Зголемен број на баратели на еднократна парична помош	➢ Воведување на мерки за работно ангажирање на работоспособни лица приматели на социјална помош
➢ Зголемен број на баратели на еднократна парична помош по основ на пречки во развојот на лицата	➢ Воведување на мерки за постојана парична помош, односно личен асистент кај семејстата кои имаат член со пречки во развојот
➢ Недоволна активност на невладините организации	➢ Поддршка на невладините организации во спроведување на нивните програмски цели согласно надлежностите и приоритетите на општината.
➢ Оформена листа на чекање во градинките	➢ Потреба од отворање на нови градинки
➢ Се поголем број на деца со пречки во развојот	➢ Потреба од отворање згрижувачки капацитети за деца со посебни потреби
➢ Недоволен број на отворени терени за најмладите во руралните средини	➢ Да се зголеми бројот на игралишта за деца/фитнес зони, спортски сали со посебен акцент во руралните делови

АНАЛИЗА НА ЗАШТИТАТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА, ЕНЕРГЕТСКАТА ЕФИКАСНОСТ И ОБНОВЛИВИТЕ ИЗВОРИ НА ЕНЕРГИЈА	
Општи карактеристики	Потреби и насоки
➢ Недостигнапостојаниподатоцизаквалитетнаа мбиентенвоздух	➢ Анализанаможностазанабавканадополнителнамонито рингстаницаилидругиуредизаследењенаквалитетотнаа мбиентниотвоздух
➢ Недостигнапланскидокументизауправувањес оквалитетотнавоздухот	➢ Изработка и усвојувањенаПланзаквалитетотнавоздух, односно активно учетсво во работна група при изработка на Планот од страна на Град Скопје
➢ Непостоењенапречистителнастаницазатретма	➢ Поддршканатехничкитеслужбиприизградбанаколектор

ннаотпаднитеводи	скиотсистемзаурбаниотпадниводинаГрадСкопје и поддршкаприподготовканатехничкадокументацијазаизградбанапречистителнатастаницазаурбаниотпадниводи (ПСОВ) наГрадСкопје; ➢ Изградба на пречистителни станици она,у каде нема можност за приклучок на ПСОВ на ГС.
➢ Недоизграденост на атмосферска и фекална канализација во руралните во одредени делови на општината и постоење на септички јами	➢ Подготовка на техничка документација за изградба на систем за атмосферска и фекална канализација; ➢ Доизградба на фекалната и атмосферска канализација во урбаниот дел; ➢ Одделување на атмосферската од фекалнатаканализација во областите каде има мешање.
➢ Недоволна искористеност на подземните води за полевање на зелените површини во Општина Гази Баба	➢ Евидентирање на постојните бунари за јавна употреба; ➢ Реализација на активности од Физибилити студија за користење на бунари за полевање на јавни површини во соработка со Град Скопје; ➢ Подготовка на техничка документација за изградба на бунари за техничка вода за полевање на зелените површини; ➢ Изградба на бунари за техничка вода за полевање на јавно зеленило во општината.
➢ Постоење на диви депонии во општината	➢ Реализација на јавна кампања за соодветно одложување на отпадот кој се создава во руралниот и урбаниот дел на Општина Гази Баба и заканите по здравјето на луѓето и животната средина од несоодветно одложување на отпад; ➢ Подготовка на План за затварање на дивите депонии (ѓубришта) и нивна ревитализација; ➢ Изградба на собирни центри за отпад.
➢ Исфрлање на отпадот од септички јами во отворени канали и управување на овој отпад на несоодветен начин	➢ Анализа на можности за елиминирање на користењето на септички јами и приклучок на фекална канализација каде што е достапна; ➢ Изработка на катастар на септишки јами; ➢ Зајакнатаинспекциskaконтрола; ➢ Воспоставувањесоработкасокомпаниитекоивршатуслугинапразнењенасептичкитејами и укажувањенапоследицитеоднесоодветноуправувањесоотпадотодиститепоздравјетоналуѓето и животнатасредина
➢ Недостатокнаадминистративенобученкадарвоопштинатазауправување и мониторингнасостојбатасоотпадотвоопштината	➢ ЗајакнувањенаадминистративнитекапацитетитевоОпштина Гази Баба при тоа внимавајќи и на родовиот баланс во едукацијата и ангажманот
➢ Недостигнаточни и прецизниподатоцизаизворинабучаванатериторијатанаопштината	➢ Донесеноопштинскиакцискипланзасправувањесобучава, врзоснованаСтратешкатакартанабучаванаГрадСкопје; ➢ Изработканамапанаизворинабучава.
➢ Зголеменстепеннадеградирањенашумите и неконтролиранасечанашумитеособенонаподрачјетонаСкопскаЦрнаГора	➢ Противерозивнопланирање и противпоројноуредувањенакористењетоназемјиштето; ➢ ПодготовканаПланзапошумувањенаеродираноземјиште и голини;

	➢ Организирањенаакцизапошумувањенаеродиранозем јиште и голининаСкопскаЦрнаГора
➢ Непостоењенасистемнапредупредување и алармирањенакатастрофалниатмосферски и климатскипромениниванивонаГрадСкопје и Општина Гази Баба ➢ Немање на посебни мерки за јакнење на отпорноста на локалното население кон климатските промени	➢ Подготовканатехничкадокументацијазавоспоставувањ енаинфраструктуразапостапувањеодноснопредупреду вање и алармирањенакатастрофалниатмосферски и климатскипромениниванивона Општина; ➢ Зајакнувањеналокалнитекапацитети, способности и ресурсизанамалувањенаризицитеодкатастрофи и зајакнувањенаотпорност ➢ Јакнење на отпорноста на жените кон климатските промени како една од ранливите групи на граѓани заедно со маргинализираните групи на граѓани
➢ Несеземаатпредвидсовременитесознанијазав лијаниетонаначинотнаурбанистичкопланира њеврзприродата, климатскитепромени, топлотниострови, одржливсообраќај, нитупаксеземаатпредвидстудиитеизработени нанационалнониво	➢ ВградувањенафеноменотнаклиматскитепроменивоСтр атегијатазалокаленекономскиразвој со родова перспектива ➢ Планирањенапросторотсоприменанамеркизаублажува њенаклиматскитепромени и минимизирањенавлијанетоодтополотнитеостровивора мкинаопштината; ➢ Воведувањенапрактикитенанамалувањенаризицитеод катастрофи и климатскиризицивоурбанистичкитепланови и другитесекторскистратегии, програми и планови.

АНАЛИЗА НА БЕЗБЕДНОСТА И СИГУРНОСТА ВО ЗАЕДНИЦАТА	
Општи карактеристики	Потреби и насоки
➢ ПС Автокоманда, на шест месечна основа доставуваше извештаи за безбедноста и сигурноста во општина Гази Баба до Советот на Општината, последните години тоа не е случај (последниот доставен извештај е за јули- декември 2021 година)	➢ Враќање во пракса 6 месечното известување на ПС Автокоманда
➢ Територијата на општина Гази Баба е многу голема а Општината се покрива со една централна полициска станица во Автокоманда која е и за дел од општините во град Скопје и локална канцеларија во населено место Стајковци	➢ Враќање на позорниците во служба на полициската станица со цел подобра покриеност на Општината ➢ Поголем број на полицајци на терен заради поголема безбедност и сигурност на жените, децата и лицата со попречености

SWOT анализата беше спроведена врз основа на претходно подготвената социо-економска и еколошка анализа и претставува проверка на реалноста. Клучните прашања на кои се фокусираше SWOT анализата се:

- Силни страни: Што е тоа што ние го имаме, а другите го немаат? Што правиме или што можеме да направиме подобро од другите?
- Слаби страни: Што правиме полошо од другите? Што е клучно за нас што го попречува нашиот развој?
- Можности: Кои се можностите што ги гледаме за нашата општина во регионот и државата?
- Закани: Кои тековни активности во регионот, државата и надвор од неа може да влијаат на нашиот напредок?

Општинскиот развоен тим организираше тематски состанок со засегнатите страни на теми поврзани со заштитата на животната средина и локалниот економски развој. Извештај од тематскиот состанок заедно со табели на тематски SWOT анализи е приложен како АНЕКС 2 на ИЛРП.

Во продожение во табела 3, подолу, е презентирана интегрална SWOT анализа, подготвена од општинскиот тим за развојно планирање во која се интегрирани и наодите од тематската SWOT анализа.

Табела 3: Интегрална SWOT анализа

Јаки страни	**Слабости**
➢ Стратешка локација на Општината Гази Баба како порта на главниот град; ➢ Релативно средената патна инфраструктура која нуди големи можности; ➢ Општината се наоѓа во непосредна близина на скопскиот аеродром; ➢ Низ општината поминува модерен автопат и дел од Скопската обиколница; ➢ Железничката пруга за Србија и Грција, со станици кај Маџари и Трубарево можат да се стават во функција на развој на туризмот преку употреба и на овој вид на транспорт; ➢ Искористување на неискористените природни убавини во Цреушевско Виничкиот регион со ставање во функција на сите околни селца (Близината на Скопската обиколница во овој дел од Општината, заедно со поволните климатските услови, овозможуваат развој на планинскиот и селскиот туризам кој во комбинација со развој на транзитниот туризам, би можел да даде поволни резултати за развој на туризмот; ➢ Зголемување на бројот на вработени во примарната и во секундарните и терцијалните дејности; ➢ За почеток има задоволителен број на сместувачки капацитети, но треба да се создадат уште поповолни услови за поттикнување на нови инвеститори за изградба на нови угостителски, хотелски и друг тип на сместувачки капацитети; ➢ Изработен е урбанистички план за туристичко рекреативен комплекс кај Смилковско езеро; ➢ Максимално искористување на поволностите кои ги нуди новиот аеродром (обновен и со зголемен капацитет), за искористување на неговите зголемени можности за опслужување на патниците, што значи и зголемен број на туристи низ Општината Гази Баба; ➢ Постоење на историски места од праисторијата и поновата македонска историја, кои овозможуваат развивање на туристичка	➢ Општина Гази Баба уште не е позната како “brand name”, а нема ниту развиено стратегија за развој на туризмот во поголем размер како значајна гранка која би донела значителни бенефити за самата Општина; ➢ Лошата инфраструктура, односно врските до местата кои имаат потенцијал за развој на туризмот во нив (имаат природни, културни, историски и археолошки вредности); ➢ Слабото, односно не толку добро означените места вредни за посета од туристите, односно слабата покриеност со патокази и информативни табли за ориентација на туристите; ➢ Недостиг на санитарни чворови и лошо одржување на постојните, генерално е сликата за Македонија воопшто, односно впечатокот е дека низ сите автопатишта има недостиг од вакви санитарни чворови и затоа би било добро час поскоро создавање на таквите капацитети и менување на таквата слика и мислење; ➢ Дефицитот на спортски и рекреативни објекти (Гази Баба има можности за создавање и развој на вакви терени и објекти); ➢ Некоординираност на постојните видови на сообраќај (авионскиот со автобускиот, железничкиот со автобускиот и сл.), каде ги губиме потенцијалните транзитни туристи кои проаѓаат низ нашата Општина, но не се задржуваат; ➢ Во регионот уште не постои ниту туристички камп, односно место каде би се сместувале туристи кои ги интересира поинаков начин на сместување(кампери, бајкери и сл.), а потребен е и развој на евтин тип на капацитети за сместување: хостели, мотели и дури и искористување на потенцијалите на индивидуалниот смештај во селата, во летниот период студентскиот дом, средношколските домови Ранка Милановиќ и Партениј Зографски преку формирање на туристичко

приказна, односно разгледница привлечна за туристите; ➢ Постоење на споменици и изградба на нови спомен обележја (спомен соби на Борис Трајковски и на Гази Баба), како истакнати личности кои егзистирале во оваа Општина, а би побудиле интерес кај одредена таргет група на туристи); ➢ Вклучување на традиционалната храна и пијалок во туристичката понуда со што ќе ги ставиме во функција и потенцијалите на локалното земјоделие; ➢ Постоење на две високообразовни институции на подрачјето на Општина Гази Баба од областа на туризмот и можноста за соработка со истите при изработката на идните проекти за развој на туризмот во Општина Гази Баба) и формирање на здруженија за развој на туризмот и угостителството со јакнење на Општинските служби и капацитети и зголемување на заедничката соработка; ➢ Постоење на услужни дејности (такси, rent-a car, бензински пумпи и развој на угостителството преку мотивација за отварање и на други типови на угостителски објекти и услуга: мотели, ресторани, барови и ноќни клубови од отворен и затворен карактер, но преку зголемената соработка и контрола од страна на локалната самоуправа преку туристичко биро, т.е. нејзините стручни служби; ➢ Искористување на потенцијалите кои ги нуди градот Скопје и позитивната државна политика за развој на туризмот; ➢ Стратегијата за развој на туризмот од страна на Комитетот за туризам. ➢ 100% пристап до вода и електрична енергија на сите населени места; ➢ Добар пристап до одводен систем за отпадни води; ➢ Добар пристап до инфраструктура; ➢ Близина на идната просчистена станица; ➢ Изготвени основни проекти за изведба и изградба на фекална канализациона мрежа	биро кое ќе ги промовира и ажурира; ➢ Премалку едуциран персонал и преголема бројка на запослени луѓе без формално образование од туризмот, односно случајно вклучени во туристичкиот бизнис (непрофесионалци, без ентузијазам и осново познавање на културата во туризмот, а поготово недостиг на персонал кој според новите стандарди треба да владее по минимум два светски јазика); ➢ Недостиг на континуирана надоградба на актуелниот персонал во туризмот со нови знаења, вештини и начини на практикување на туризмот, односно што е новиот тренд во туризмот низ светските туристички метрополи); ➢ Недостиг на свест за превенција и одржување на физичките, културните и природните вредности во Општината Гази Баба; ➢ Недоволен број на специфични национални изворни туристички производи/ продукти; ➢ Слаба анимација на туристите; ➢ Недоволна координација на сместувачките капацитети со туроператорите; ➢ Старите вредности сеуште не се употребени и искористени како туристичка атракција. ➢ Не постои целосна покриеност со урбанистичка планска документација за сите населени места; ➢ Не се целосно превземени водоводните системи од страна на ЈКП „Комуналец"; ➢ Застарени водоснабдителни системи; ➢ Немање на главна пречистителна станица; ➢ Постоење на септички јами; ➢ Нерегулирани речни корита во населени места; ➢ Немање на основни изведбени проекти за другите населени места.
Можности	**Закани**
➢ Создавање на јавно – приватно партнерство за развој на одрживиот туризам; ➢ Големиот број на транзитни туристи кои поминуваат низ Општина Гази Баба; ➢ Интересот на туроператорите за Општината Гази баба и институционалните инвеститори за вложување во културата;	➢ Политичките услови во Републиката и во регионот; ➢ Недоволната култура на однесување (свесноста) кон екосредината, културното наследство, потенцијалните туристички вредности и сл.); ➢ Недостигот на доволно финансиски средства

➢ Примена на можностите и искористување за развој на алтернативниот туризам (еко, селски, планински, манастирски, спортски конгресниот туризам и сл.); ➢ Промовирање на локалното културно наследство; ➢ Подобрување на инфраструктурната поврзаност на туристичките места (со природно, културно, историско и археолошко вредност и значење); ➢ Поврзување и со другите држави во регионот и градови преку туристичка соработка; ➢ Ускладена промоција и (PR); ➢ Искористување на ЕУ средствата за развој на туризмот онаму кадешто има потенцијал; ➢ Подобрување и на правните регулативи и можности за развој на туризмот. ➢ Искористување на фондовите на ЕУ за инфраструктурни проекти; ➢ Искористување на грантови од МЖСПП за изградба на канализациони системи. - Изготвен основен проект за изградба на канализациона мрежа за населеното место Јурумлери (4 фаза); - Изготвен основен проект за изградба на канализациона мрежа за населеното место Гоце Делчев; - Изготвен основен проект за изградба на прочистителна станица во населено место Црешево (поврзување на Црешево,Виниче и Страчинци).	за сочувување на историското и културно наследство; ➢ Недоволната комуникација меѓу државните и локалните институции од областа на туризмот и задолжени за неговиот развој, односно потребна е поголема координација меѓу органите кои го регулираат туризмот на сите нивоа; ➢ Ограничен општински Буџет и недоволното издвојување на средства за развој на туризмот; ➢ Смалување на вложувањата и активностите и интересот за вложување во туризмот (воопшто во регионот); ➢ Нерешени имотно правни проблеми и лоша експропријација; ➢ Немање доволно финансиски средства за реализација на основните проекти.

V. ИЗЈАВА ЗА ВИЗИЈА НА ОПШТИНАТА

Визијата на Општина Општина Гази Баба е да се изгради високо ниво на квалитетен живот сона сите граѓани во општината без разлика дали живеат урбан или рурален дел. Тоа ќе го обезбеди преку преку воспоставување одржливо управување со ресурсите и синергетските ефекти од инвестициите во комуналната инфраструктура, развојот на туризмот и туристичките понуди, зелената инфраструктура, одржливата економија, промоцијата на културата, спортот и образованиeто.

VI. СТРАТЕШКИ РАЗВОЈНИ ЦЕЛИ НА ОПШТИНАТА

Стратешките цели произлегуваат од визијата за развој на општината Гази Баба и се однесуваат на идентификуваните и споредбените предности на општината, истовремено и на потребата од систематско – стратешко адресирање на клучните предизвици и дефицити.

Стратешките цели се дефинирани согласно надлежностите на општината пропишани со Законот за локалната самоуправа и другата законска регулатива:

Образование

- Обезбедување инклузивно, интегрирано и квалитетно основно образование во функција на забрзан социоекономски развој на општината преку изградба и реновирање на образовните објекти и изградба на спортски сали во училиштата.
- Изградба на минимум една училишна зграда со капацитет за 700 ученици до крајот на 2026 година и две училишни спортски сали.
- Во сите инфраструктурни интервенции ќе се применува родово сензитивен пристап, со посебен акцент на создавање услови кои ги задоволуваат потребите на девојчињата, момчињата и учениците со попречености.

Социјална заштита и заштита на децата

- Унапредени услуги за социјална заштита и заштитата на децата преку зголемен опфат на деца во детски градинки за 20%, изградба на нови детски градинки, отворање на нови дневни центри за лица со попреченост, отворање на сензорни соби во сите ОУ на територија на општина Гази Баба.

Локален економски развој и развој преку културата

- Овозможување на развој на општината преку одржливо управување со туризмот, културното и природно наследство преку зголемен број на културни манифестации за 20%, промоција на културно историското наследства во општината и изградба на планинарски дом на Скопска Црна Гора.
- Конкурентна економија и одржлив економски раст со висок квалитет на живеење и здрава животна средина.
- Да се подобрат и унапредат условите за живеење во ОГБ; да се прошири и диверзифицира економската база во Општината преку зголемување на нивото на инвестиции и понатамошен развој на општинските развојни зонида се создаде интегрирана локална заедница.

Спорт и рекреација

- Унапредување на спортот и рекреацијата во општината преку промовирањена здрав начин на живот, обезбедувајќи можности за учество на мажи, жени, момчињата и девојчињата и лицата со попречености, трансформирање на спортските објекти во енергетски ефикасни објекти, изградба на спортски зони за рекреација, изградба на спортски терени, изведба и трасирање на пешачко велосипедски патики во планинскиот предел на Скопска Црна Гора.
- Во месец ноември 2023 година креирани се нови 5 патеки на Скопска Црна Гора од Раштак, Булачани, Црешево и Виниче. Патеките имаат и GPX записи со што можете да ги најдете на профилот на https://www.wikiloc.com/wikiloc/user.do?id=12246627. Бележењето на патеките ќе продолжи во иднина.

Комунални дејности

- Унапредување на квалитетот и зголемување на опфатот на население со комунални услуги преку обнована 30% од мрежата за одведување на отпадни води со стремеж за остварување на 100% покриеност на општината со мрежа за одведување на отпадни води.
- Завршување на подготовката на техничката докуменатција за изградба на пречистителна станиза за населени места Црешево, Виниче и Страчинци.

- ✓ Изградба на пречистителна станица за населени места Црешево, Виниче и Страчинци. Поврзување на останатите населени места со постоечките вакум прочистителни станици и главната пречистителна станица на Скопје.
- ✓ Изградба на нови улици и локални патишта и реконструкција на постојните оштетени коловози заради подобрување на мобилноста на граѓаните, особено невработените и стари лица.
- ✓ Подготовка на техничка документација и изградба на бунари за техничка вода за полевање на зелените површини
- ✓ Изградба на примарна фекална канализација за н.м. Смиљковци, Црешево, Виниче, Булачани, Раштак, Страчинци и Брњарци

Урбанизам, градење и уредување на просторот и градежното земјиште

- ✓ Унапредување и подобрена подготовка на изготвени урбанистички планови во кои ќе можат да се вклопат сите проекти предвидени во буџетот и во развојните програми.
- ✓ Понуда на просторни услови за развој на станбено - резидентни, образовни, деловни, индустриски, рекреативно – спортски градби, како и градби за развој на културата и уметноста.

Заштита на животната средина и природата

- ✓ Континуирано инвестирање во заштитата на животната средина преку зголемување на средствата во проекти за таа намена. Дел од проектите ќе произлегуваат од Катастарот на загадувачи, Катастарот на зеленило иЛокалниот акционен план за животна средина.
- ✓ Изградба на канализационен систем за прифаќање и третман на фекалните и атмосферските води
- ✓ Намалување назагадувањето на воздухот од индустриски и други загадувачи, унапредување на мониторинг системот за следење на квалитетот на воздухот, уредување на рекреативно – излетнички центар, подготовка на стратешка карта за бучава и заштита на земјоделското земјиште од пренамена во градежно земјиште

Родова еднаквост

- ✓ Поднесените и усвоени развојни програми ќе бидат родово сензитивни.
- ✓ Информирање, едукација и подигнување на јавната свест кај локалното население за еднаквите можности на мажите и жените
- ✓ Воспоставување на родово сензитивни и одржливи политики и пракси кои што ќе допринесат кон постигнување на еднакви можности и овозможување на квалитетен живот за жените и мажите, девојчињата и момчињата

VII. ИЗЈАВА ЗА РАЗВОЈНИ ПРИОРИТЕТИ

Сите развојни предизвици на општината Гази Баба не можат да се решат во еден циклус од четири години. Оттаму, во процесот на планирање и низ консултации со сите чинители и засегнати страни во општината направен е следниов редослед на приоритети.

Најгорливите предизвици во моментот во Општината се недоволна искористеност за туристичките потенцијали на Општината како и недостаток и недоволна покриеност на Општината со

мрежа за одведување на отпадни води и атмосферска канализациона мрежа. Изнаоѓајќи начин за решавање на овие два предизвика, ќе се олесни целокупниот живот на населението во Општината.

Истотака, од приоритетно значење е да се создадат поволни услови за одржлив економски развој прекусоздавање на поволна инвестициона клима и отварање на нови работни места; зајакнување и промовирање на партнерства помеѓу јавниот и приватниот сектор; искористување на локалните ресурси и создавање услови за рекреативен и транзитен туризам. Од подеденакво значење за општината Гази Баба е и континуираното развивање на образовниот процес во основните училишта, развојот на културата, унапредувањето на превенцијата и услугите во примарната здравствена заштита, понатамошен развој на спортот и заштита на животната средина во насока на подобрување на квалитетот на живеење во Општината. Притоа, како области кои се приорите за развој се издвојуваат: комуналната инфраструктура; јавните услуги со фокус на основното образование и севкупниот локаленекономски развој и рурален развој.

VIII. РАЗВОЈНИ ПРОГРАМИ

Со цел ИЛРП да биде блиску поврзан со буџетскиот процес во општината Гази Баба, направена е примарна анализа на приходите и расходите на општината по сметки, за 2021 и 2022, 2022 и 2023 година и на вкупни расходи по надлежности за 2021 и 2022, 2022 и 2023 година.

Наодите се презентирани во трите табели подолу.

Табела 4. Приходи на општината по сметки за 2021 и 2022 година

Приходнасметка	**2021**	**2022**	**Раст 2022/2021**	**Структура 2021%**	**Структура 2022%**	**% променанаструктура**
Основенбуџетнаопштините	**765.599.168**	**523.416.693**	**-242.182.475**	**57,82%**	**48,18%**	**68,37%**
Донации	14.740.805	44.238.344	29.497.539	1,11%	4,07%	**300,11%**
Кредити	52.997.114	/	-52.997.114	4%	/	0%
Самофинансирачкиактивности	22.286.969	26.248.728	3.961.759	1,68%	2,42%	117,78%
Дотации	**468.549.066**	**492.555.480**	**24.006.414**	**35,38%**	**45,34%**	**105,12%**
Вкупенприход	**1.324.173.122**	**1.086.459.245**	**-237.713.877**	**100,00**	**100,00**	**82,05%**

Разликата во приходот (277.539.771,00 денари) од 2022и 2021 година, произлегува од конто 717137 – надомест на уредување на градежно земјиште (комуналии) бидејќи во 2021 година во рамки на буџетот има приход од наплатени комуналии за трговскиот центар EAST GATE.

Табела 4. Приходи на општината по сметки за 2022 и 2023 година

Приходна сметка	**2022**	**2023**	**Раст 2023/2022**	**Структура 2022%**	**Структура 2023%**	**% промена на структура**
Основен буџет на општините	523.416.693	494.128.862	-29.287.831	48,18%	52,75%	94,40%
Донации	44.238.344	8.591.372	-35.646.972	4,07%	0,92%	19,42%
Кредити	0	0	0	0	0	0,00%
Самофинансирачки активности	26.248.728	21.069.116	-5.179.612	2,42%	2,25%	80,27%
Дотации	492.555.480	412.931.997	-79.623.483	45,34%	44,08%	83,83%
Вкупен приход	**1.086.461.267**	**936.723.370**	**-149.737.898**	**100**	**100**	**86,22%**

Разликата во приходот (149.737.898,00 денари) од 2023и 2022 година, произлегува од конто 717137 – надомест на уредување на градежно земјиште (комуналии) и дотација од Министерство за образование и Министерство за труд и социјална политика на конто 741120 во 2021 година во рамки на буџетот има приход.

Табела 5. Расходи на општината по сметки за 2021 и 2022 година

Расходна сметка	**2021**	**2022**	**Раст 2022/2021**	**Структура 2021%**	**Структура 2022%**	**% променанаструктура**
Основенбуџетнаопштините	**537.394.272**	**523.416.693**	**-13.977.579**	**49,08%**	**48,18%**	97,40%
Донации	13.719.112	44.238.344	30.519.232	1,25%	4,07%	322,46%
Кредити	52.997.114	/	-52.997.114	4,84%	/	0%
Самофинансирачкиактивности	22.286.969	26.248.728	3.961.759	2,04%	2,42%	117,78%
Дотации	**468.549.006**	**492.555.480**	**24.006.414**	**42,79%**	**45,34%**	105,12%
Вкупни расходи	**1.094.946.533**	**1.086.439.245**	**-8.487.288**	**100,00**	**100,00**	**99,22%**

Табела 5. Расходи на општината по сметки за 2022 и 2023 година

Расходна сметка	**2022**	**2023**	**Раст 2023/2022**	**Структура 2022%**	**Структура 2023%**	**% промена на структура**
Основен буџет на општините	523.416.693	400.974.265	-122.442.428	48,18%	48,45%	76,61%
Донации	44.238.344	8.591.372	-35.646.972	4,07%	1,04%	19,42%
Кредити	0	0	0	0	0	0
Самофинансирачки активности	26.248.728	17.539.871	-8.708.857	2,42%	2,12%	66,82%
Дотации	492.555.480	400.554.168	-92.001.312	45,34%	48,40%	81,32%
Вкупни расходи	**1.086.459.245**	**827.659.676**	**-258.799.569**	**100**	**100**	**76,18%**

Табела 6: Вкупни расходи на општината по надлежности во 2021 и 2022 година

Надлежност	**2021**	**2022**	**Раст 2022/2021**	**Структура 2021%**	**Структура 2022%**	**% променанаструктура**
А- Советнаопштина	13.086.740	8.267.447	-4.819.293	2,44%	1,58%	63,17%
Д- Градоначалник	3.637.421	3.521.311	-116.110	0,68%	0,67%	96,81%
Е- Општинскаадминистрација	**107.002.378**	**105.710.625**	**-1.291.753**	**19,91%**	**20,20%**	**98,79%**
Ф- Урбанопланирање	225.343.694	228.812.627	3.468.933	41,93%	43,72%	101,54%
Г- Локаленекономскиразвој	1.925.424	2.518.394	593.152	0,36%	0,48%	130,80%
Ј- Комуналнидејности	**170.982.810**	**142.361.705**	**-28.621.105**	**31,82%**	**27,20%**	**83,26%**
К - Култура	2.122.471	2.815.328	692.857	0,39%	0,54%	132,64%
Л - Спорт и рекреација	2.088.500	8.529.012	6.440.512	0,39%	1,63%	408,38%
М – Програмизаразвој	/	/	/	/	/	/
Н - Образование	**/**	**/**	**/**	**/**	**/**	**/**
Р – Заштитанаживотнасредина и природа	3.984.090	6.312.336	2.328.246	0,74%	1,21%	158,44%

Т – Унапредувањеназдравственазаштита	/	/	/	/	/	/
В – Социјалназаштита и заштитанадеца	**6.522.361**	**13.879.948**	**7.357.587**	**1,21%**	**2,65%**	**212,81%**
W–Противпожарназаштита	/	/	/	/	/	/
Q - Заштита и спасување	528.565	87.960	-440.605	0,10%	0,02%	16,64%
Х – Родоваеднаквост	170.000	600.000	430.000	0,03%	0,11%	352,94%
Вкупно расходи	537.394.272	523.416.693	-13.977.574	100,00	100,00	97,40%

Табела 6: Вкупни расходи на општината по надлежности во 2022 и 2023 година

Надлежност	2022	2023	Раст 2023/2022	Структура 2022%	Структура 2023%	% промена на структура
А- Совет на општина	8.267.447	6.721.936	-1.545.511	1,58%	1,68%	81,31%
Д- Градоначалник	3.521.311	3.794.779	273.468	0,67%	0,95%	107,77%
Е-Општинска администрација	**105.710.625**	**91.740.372**	-13.970.253	**20,20%**	**22,88%**	86,78%
Ф- Урбано планирање	228.812.627	141.802.626	-87.010.001	43,72%	35,36%	61,97%
Г- Локален економски развој	2.518.394	1.063.421	-1.454.973	0,48%	0,27%	42,23%
Ј- Комунални дејности	**142.361.705**	**128.137.504**	-14.224.201	**27,20%**	**31,96%**	90,01%
К - Култура	2.815.328	2.356.673	-458.655	0,54%	0,59%	83,71%
Л - Спорт и рекреација	8.529.012	11.675.817	3.146.805	1,63%	2,91%	136,90%
М – Програми за развој	0	0	0	0,00	0	0
Н - Образование	**0**	**0**	**0**	0,00	**0**	**0**
Р – Заштита на животна средина и природа	6.312.336	4.994.993	-1.317.343	1,21%	1,25%	79,13%
Т – Унапредување на здравствена заштита	0	0	0	0	0	0
В – Социјална заштита и заштита на деца	**13.879.948**	**8.349.830**	**-5.530.118**	**2,65%**	**2,08%**	**60,16%**
W–Противпожарна заштита	0	0	0	/	0	0
Q - Заштита и спасување	87.960	86.280	-1.680	0,02%	0,02%	98,09%
Х – Родова еднаквост	600.000	250.000	-350.000	0,11%	0,06%	41,67%
Вкупно расходи	**523.416.693**	**400.974.231**	**-122.442.462**	**100**	**100**	**76,61%**

Во табелите погоре, во делот Н – образование, нема внесено податоци бидејќи преку блок дотациите кои се добиваат од Министерството за образование и наука се покриваат сите режиски трошоци и плати на училиштата.

Но, сите градежни работи (санација, реконструкција..) се покриваат преку основниот буџетот на Општината од делот Ф од програмата.

Најголемите приходи во буџетот на Општината во текот на 2021,2022 и 2023 година се од комунални такси (одобренија за градење и легализации), административни такси, даноци и

продажба на државно земјиште. Потоа на два пати во годината имавме прилив од 4 милиони денари од поврат на ДДВ.

Во делот на големи расходи кои се направени во текот на 2021, 2022 и 2023 година се од ФА програмата врз основа на направените анализи како и барањата на граѓаните на општина Гази Баба се спроведоа следниве инвестиции.

Преку Програмата ФА Потпрограма 482320 - Изградба на пречестителни станици и колектори беше направена:

- ✓ изградба на фекална канализација во н.м. Гоце Делчев - изминатиот период во населеното место Гоце Делчев беа извршени градежни активности за изградба на нова мрежа на фекална канализација во чии рамки се изградија околу 2000 метри нова мрежа - вкупната инвестиција изнесуваше 18.000.000,00 денари од буџетот на Општина Гази Баба.
- ✓ изградба на фекална канализација во н.м. Јурумлери - Во н.м Јурумлери изградивме нова мрежа на фекална канализација во дел од населеното место каде што се извршија градежни активности за приклучување на домаќинствата на новиот канализационен систем за фекална канализација. Во соработка со ЈКП Гази Баба, минатата година беше пуштена во употреба вакум станицата за фекалната канализација, со што канализациониот систем е ставен во функција.Во тек е изведбата на градежни работи на атмосферска канализација во должина од 950 метри и вредност на инвестиција од 17.500.000,00 денари.
- ✓ изградба на фекална и атмосферска канализација во н.м. Страчинци - Во н.м Страчинци се изгради нова мрежа на фекална канализација во должина од над 8.000 метри. Средствата за реализација на овој проект се обезбедени од буџетот на општина Гази Баба и Министерството за животна средина и просторно планирање.
- ✓ Изминатиот период комплетно ја завршивме втората фаза од изградбата на фекална канализација во н.м Смилковци со должина од 1.940 м и финансиска конструкција од 9.424.758,84 денари. Дополнително во минатиот период беше изградена и новата пречистителна станица, инвестиција вредна 20.227.471,00 денари. Вкупната инвестиција за секундарната мрежа и пречистителна станица во ова населено место изнесува 29.652.235 денари.
- ✓ изградба на фекална канализација во н.м. Црешево - во населеното место Црешево во изминатите две години е реализирана изградба на нова мрежа на фекална канализација во должина од околу 6000 метри. Вредноста на реализацијата на овој проект изнесува 43.000.000 денари, средства од буџетот на општина Гази Баба.
- ✓ изградба на фекална канализација во н.м. Трубарево и Чукур маало - Во тек се градежни активности за изградба на четвртата фаза од фекалната канализација во населено место Чукур Маало и Трубарево во должина од 550 метри. Вкупната инвестиција изнесува околу 7.000.000,00 денари, средства од буџетот на Општина Гази Баба.
- ✓ ревитализација и реконструкција на фекална канализација во Триангла - Извршивме ревитализација иреконструкција на фекалнаканализација на дел одулица „Модест Мусоргски“ воТриангла во должина од 35метри.

Преку Програмата. ФА Потпрограма 482720 - Изградба на капацитети за водоснабдување И 482730 - Реконструкција на капацитети за водоснабдување беа спроведени следниве активности во населените места:

- ✓ Во Виниче се поставија хидранти на постоечка мрежа, се направи реконструкција на улична мрежа во место викано Црвеника и направивме реконструкција на хлоринаторна станица.

- ✓ Во Црешево беше извршена санација на резервоар за вода и реконструкција на водоводна мрежа место викано Црвеника
- ✓ Во Раштак се превземаа активности за поврзување на бушотина на вода со резервоар, поставување на нови примарни мрежи за водоснабдување во дожина од 800 м.
- ✓ Во Брњарци започнавме со изградба на нова водоводна мрежа во должина од 2370 метри, а вредноста на инвестицијата изнесува околу8.000.000 денари, средстваобезбедени од буџетот наопштина Гази Баба. Жителитеод ова населено место за првпат ќе добијат питка вода.
- ✓ Изградба на водоводна мрежана ул. 2 во Јурумлери во должинаод 260 метри и вредност наинвестиција од 2,100,000.00ден;
- ✓ Изградба на водоводна мрежа на крак од ул. 5 во Јурумлери во должина од 480 метри и вредност на инвестицијата од 4.200.000.00 денари.
- ✓ Реконструкција на одводен канал на ул Антон Велковски во Стајковци со чија реализација ќе се направи регулација на атмосферските води, а внатрешноста на каналот ќе се изгради од армиран бетон.
- ✓ Вредноста на проектот изнесува 10.100.000 денари, средства обезбедени од буџетот на општина Гази Баба.

Програмите кои се составен дел на ИЛРП на општината Гази Баба се усогласени со општинскиот буџетски циркулар за 2024 година пропишан од министерот за финансии - за кои во 2024 година се планирани средства во буџетот на општината без оглед на изворот на финансирање.

Надлежност	Програми	Потпрограми	Опис на потпрограмата
а- совет на општина	а0	а00	совет на општина
д-градоначалник	д0	д00	градоначалник
е-општинска администрација	е0	е00	општинска администрација
	еа	еа0	капитални расходи на општината
ф- урбано планирање	ф1	ф10	урбанистичко планирање
	ф2	ф20	уредување на градежно земјиште
	фа	фа0	капитални расходи за уредување на градежно земјиште
г-локален економски развој	г1	г10	поддршка на локалниот економски развој
	гд	гд0	проекти за енергетска ефикасност
ј-комунални дејности	ј3	ј30	јавно осветлување
	ј4	ј40	јавна чистота
	ј6	ј60	одржување и заштита на локални патишта, улици и мостови и регулирање на режим на сообраќајот
	ј7	ј70	одржување и користење на паркови и зеленило
	ј8	ј80	други комунални услуги
	ја	ја0	изградба на јавно осветлување
	јд	јд0	изградба и реконструкција на локални патишта, улици и мостови
	ји	ји0	изградба на системи за одведување и пречистување на отпадни води

	јл	јл0	капитални расходи за други комунални услуги
к -култура	k4	k40	културни манифестации и творештво
	ka	ka0	капитални расходи во културата
л - спорт и рекреација	л0	л00	спорт и рекреација
	ла	ла0	капитални расходи за спорт и рекреација
р - заштита на животна средина и природа	р1	р10	заштита на животна средина и природа
	ра	ра0	капитални расходи за заштита на животна средина и природа
в - социјална заштита и заштита на деца	в1	в10	детски градинки
	ва	ва0	капитални расходи за детски градинки
љ – заштита и спасување	љ0	љ00	заштита и спасување
	ља	ља0	капитални расходи за заштита и спасување
џ- родова еднаквост	џ1	џ10	родова еднаквост

Програми и потпрограми за кои се направени расходи или се проектирани средства во буџетот на општината без оглед на претходно направената приоретизација. Претходно направената приоретизација се рефлектира во поединечни програми преку повисока алокација на средства и следствено повеќе мерки, активности и потпрограми и проекти.

Надлежност	програми	потпрограми	опис на потпрограмата
ф- урбано планирање	ф1	ф10	урбанистичко планирање
	ф2	ф20	уредување на градежно земјиште
	фа	фа0	капитални расходи за уредување на градежно земјиште
ј-комунални дејности	ј3	ј30	јавно осветлување
	ј4	ј40	јавна чистота
	ј6	ј60	одржување и заштита на локални патишта, улици и мостови и регулирање на режим на сообраќајот
	ј7	ј70	одржување и користење на паркови и зеленило
	ј8	ј80	други комунални услуги
	ја	ја0	изградба на јавно осветлување
	јд	јд0	изградба и реконструкција на локални патишта, улици и мостови
	ји	ји0	изградба на системи за одведување и пречистување на отпадни води
	јл	јл0	капитални расходи за други комунални услуги

8.1 Програмазаурбанопланирање

Цел на програмата за урбано планирање на Општина Гази Баба е да се создаде основа за изработка и донесување на урбанистички планови и урбанистичко-плански документации, како и основа за уредување и опремување на градежното земјиште. Активностите се разработени низ соодветни потпрограми кои што опфаќаат урбанистичко планирање, уредување на градежно земјиште и уредување на простор во рурални подрачја.

Од приоритетно значење е низ соодветно и современо урбанистичко планирање да се создадат поволни услови за економски развој на општината, за нови инвестиции, кои би придонеле и за нови вработувања. Притоа особено внимание ќе биде посветено на создавање на поволни просторни и инфраструктурни услови за развој на руралниот, манастирски и планински туризам согласно тоа што 2/3 од територијата на општината спаѓа во класификацијата на рурално подрачје. Истовремено, со подготовката на урбанистичките планови и документација ќе се зголеми отпорноста на населените места во општината Гази Баба на климатските промени.

Подготовката на новата генерација на урбанистички планови и документација претставува можност за унапредување на сообраќајните решенија во населените места, а особено во делот околу трговскиот центар East Gate, а во насока на создавање услови за непречено движење на транспортните средства (улици, паркинзи), како и за пешачење и користење на велосипеди (пешачки, велосипедски патеки), но и други транспортни средства кои не предизвикуваат загадување на воздухот. Истовремено низ спроведување на активностите од оваа програма и поврзаните потпрограми ќе се врши урбана и социо-економска регенерација на деградираните делови, ќе се вршизасилена заштита на урбаното зеленило и рекреативните површини, како и културното наследство. Исто така, ќе се работи на проектна документација за канализациони и атмосферски системи, надградба и тековно одржување на постоечки ARCGIS софтвер итн.

Една од приоритетните цели на урбанистичкото планирање во општината е да се унапреди квалитетот на амбиентниот воздух преку мапирање на загадените зони, справување со дивите депонии, поинтензивно озеленување на населените места, како и да се намали бучавата во воздухот преку изработката на соодветни стратешки интегрирани планови и нивна реализација.

Програмата за урбано планирање ќе се спроведува и низ следниве потпрограми:

- Ф1 потпрограма за урбанистичко планирање;
- Ф2 потпрограма за уредување на градежно земјиште (тековно-оперативни трошоци);
- Ф3 потпрограма за уредување на простор во рурални подрачја (тековно-оперативни трошоци);
- Ф.А потпрограма за уредување на градежно земјиште (капитални трошоци)
- Ф.Д потпрограма за уредување на простор во рурални подрачја (капитални трошоци)

Во продолжение е даден наративен и табеларан опис и образложение на секоја од наведените потпрограми:

Потпрограма за уредување на градежно земјиште (капитални трошоци)

Именабуџетскапрограма	Уредување на градежно земјиште	Ознака на буџетска/општинска програма	JA
Развојнапотпрограма	Реконструкцијанауличнотоосветлуваньепрекунабавка и имплементацијанапаметни ЛЕД светилии и набавканасофтвер (SaaS) запаметни ЛЕД светилки	Ознаканаразвојнапот програма	JAB
Целинаразвојнатапотпрограма (идентификацијанацеликоиќесепостигнатсореализацијанаразвојнатапотпрограма)	Набавка и имплементација на паметни ЛЕД светилки - демонтажа на посточки светилки и набавка, испорака и монтажа на 4000 ЛЕД светилки со конторолери - ТИП 1, 163 ЛЕД светилии ТИП 2, 436 ЛЕД рефлектори и 30 сегментни контролери за групно командување на ЛЕД рефлектори, во текот на 2022 год.; Набавка и имплементација на Софтвер како сервис (SaaS) за паметно осветлување базирано на Cloud бази на податоци, како и комуникациски услуги за поврзување на паметните светилии со апликацијата за паметно осветлување во текот на 2022 година		
Планирани активности	1 - Подготовка на тендерска документација до крајот на 2020 година; 2 - Распишување на јавен повик за јавна набавка до крајот на 2020 година; 3 - Набавка на потребното количество на светилки во три фази; 4 - Демонтажа на постојните светилки и нивно складирање; 5 - Монтажа на ЛЕД паметни светилки и замена на електричната инсталација; 6 - Евиденција во база на податоци на сите типови на светилки според видот и моќноста, како и денот на нивната замена; 6 - Набавка и имплементација на софтверот како сервис за паметно осветлување; 7 - Вршење надзор при реконструкцијата.		
Очекуванирезултати / ефекти	1- Демонтажа и Монтажана 4000 ЛЕД светилки ТИП 1, 163 ЛЕД светилии ТИП 2, 436 ЛЕД рефлектори и 30 сегментниконтролеризагрупнокомандувањена ЛЕД рефлектори, вотекотна 2021 година.; 2 - Дасеобезбедатнајвисокитестандардизаенергетскаефикасностнајавнотоуличноосветлувањепрекузаменанасветилките и електричнатаинсталацијавостолбовите; 3 - Дасенамалиод 55% - 70% месечнапотрошувачкатанаелектричнаенергијапрекузаштедатанапаметните ЛЕД светилкивоуличнотоосветлувањевонаредните 10 години; 4 - Дасенамалаттрошоцитезаодржувањенајавнотоуличноосветлувањезаповеќеод 70% нагодишнонивопрекугаранцијатана ЛЕД светилкитевонаредните 10 години; 5 - Дасеобезбедиповисокстепеннавизибилноствоусловинанеповолниатмосферскивлијанија; 6 - Поздраваживотнасрединапрекунамалувањенанат.н. светлоснозагадување; 7- Воспоставувањенапаметенсистемнауличноосветлувањесософтверзаинтегрираноп аметноуправувањесоуличнотоосветлување; 8 - Финансискистабилнаинвестиција - 20% (21,000,000 денари) учествонаопштината, 80% (84,000,000 денари) учествонаинвеститорот - учествотонаинвеститоротопштинатаќегоовраќаодзаштедитепрекуеднаквиануитетив опериодод 36 месеци		
Ризик и претпоставки	1 - Остварување на очекуваните приходи во буџетските години; 2 - Проблеми во процесот на тендерирање на предметната набавка; 3 -Запазувањето на роковите од динамичкиот план за изведба на комуналната и сообраќајна инфраструктура		
Датумназапочнувањесоимплементацијанапроектот	Март 2021		

Датумназавршувањенапр оектот	Декември 2025			
Вкупнавредност	105,218,000.00 денари			
Именастудија	Студија за улично осветлување (физибилити студија)			
	2024	2025	2026	2027
Индикатори	28.080.000	23.400.000		
Статуснареализацијанапр оектот	На годишно ниво се изготвува техничка документација и се реализира преку годишните програми			
Начиннареализација (самостојноиливопартне рство)	Буџет на Општина Гази Баба			
Родовареспонзивност (кратокопис)	Потпрограмата ќе ги таргетира потребите и на мажите и на жените, како и на маргинализираните групи на граѓани со тоа што ќе го олесни нивното движење низ населените места во општината. Комуналната и сообраќајна инфраструкура ќе биде поставена на таков начин да го овозможи непречено движењето на жените по улиците, жените со колички со деца, лицата со физичка попреченост, а осветлувањето ќе биде поставено на сите места кои што се сметаат за недоволно безбедни, се со цел да се зголеми сигурноста во движењето на жените, децата, како и маргинализираните групи на граѓани во заедницата.			

Потпрограма за уредување на градежно земјиште (капитални трошоци)

Именабуџетскапрогра ма	Уредување на градежно земјиште	Ознака на буџетска/општинска програма	ФА
Развојнапотпрограма	Изградба на комунална и сообраќајна инфраструктура на комплекс East Gate	Ознаканаразвојнапот програма	ФАЕ
Целинаразвојнатапотп рограма (идентификацијанацел икоиќесепостигнатсоре ализацијанаразвојната потпрограма)	Изградба на комунална и сообраќајна инфраструктура на улица 1647 (крак 1, крак 2, крак 3, крак 4, крак 5, крак 6, крак 7, крак 8 и крак 9) во комплексот EAST GATE до крајот на 2025 год.; Да се создадат инфраструктурни предуслови за деловно, трговско, сообраќајно, комунално, резидентно и потрошувачко функционирање на Смарт Сити комплексот EAST GATE		
Планирaниактивности	1 - Добивање на одобрение за градба; 2 - Распишување на јавна набавка за изградба на комуналната и сообраќајната инфраструктура; 3 - Изведба на комунална и сообраќајна инфраструктура на улица 1647 (крак 1, крак 2, крак 3, крак 4, крак 5, крак 6, крак 7, крак 8 и крак 9) во комплексот EAST GATE до крајот на 2025 год. 4 - Вршење надзор при изградбата		
Очекуванирезултати / ефекти	1- Финализирање на изведбата на комунална и сообраќајна инфраструктура на улица 1647 (крак 1, крак 2, крак 3, крак 4, крак 5, крак 6, крак 7, крак 8 и крак 9) во комплексот EAST GATE до крајот на 2025 год; 2 - Отварање на нови 1000 директни работни места и 2500 индиректни работни места до крајот на 2023 година; 3 - Раст на локалната економија за 10% до крајот на 2025 година		
Ризик и претпоставки	1 - Остварување на очекуваните приходи во буџетските години; 2 - Проблеми во процесот на тендерирање на предметната набавка; 3 -Запазувањето на роковите од динамичкиот план за изведба на комуналната и сообраќајна инфраструктура		

Датумназапочнувањес оимплементација на проектот	Септември 2020			
Датумназавршувањена проектот	Декември 2025			
Вкупнавредност	176.863.154,00 денари			
Именастудија	28 Основни проекти за изградба на улици, сообраќајно решение, електрика, хидротехника (водоводна мрежа, атмосферска канализација, фекална канализација) за крак 1, крак 2, крак 3, крак 4, крак 5, крак 6, крак 7, крак 8 и крак 9 на улица 1647 и 3 Основни проекти за потпорни ѕидови			
	2024	2025	2026	2027
Индикатори	68.500.000	18.500.000	0.00	0.00
Статуснареализацијана проектот	Изготвен е главниот проект за реализација			
Начиннареализација (самостојноиливопартн ерство)	Буџет на Општина Гази Баба			
Родовареспонзивност (кратокопис)	Реализацијата на потпрограмата ќе ги таргетира потребите и на мажите и на жените, како и на маргинализираните групи на граѓани со тоа што ќе го подобри нивниот квалитет на живот и движење особено во делот на комплексот East Gate			

Потпрограма за уредување на градежно земјиште (капитални трошоци)

Иненабуџетскапрограма	Уредување на градежно земјиште	Ознака на буџетска/општинска програма	ФА
Развојнапотпрограма	Уредувањенаградежноземј иште (капитални расходи) во Н.М. Хиподром 2	Ознаканаразвојнапот програма	ФАО
Целинаразвојнатапотпрограма (идентификацијанацеликоиќес епостигнатсореализацијанараз војнатапотпрограма)	Да се подобри квалитетот на живот на новите жителите на новата урбана населба Хиподром 2, преку изградба на комунална и сообраќајна инфраструктура која е во надлежност на општината до крајот на 2026 год.; Да се создадат комунални и сообраќајни предуслови за развој на новата резидентна населба Хиподром II; Заштита на животната средина и здравјето на новите жители на Хиподром 2; Да се создадат претпоставки за развој на локалната економија преку изградба на комуналната и сообраќајната инфраструктура		
Планиранаиактивности	1 - Ревидирање на постојниот технички (основен) проект; 2 - Добивање на одобрение за градба; 3 - Распишување на јавен повик за јавна набавка; 4 - Изградба на секундарна комунална инфраструктура и локални улици во периодот 2023 - 2026 следејќи ја динамиката на градење на сопствениците на градежни парцели во Хиподром 2 ; 5 - Вршење надзор при изградбата		
Очекуванирезултати / ефекти	1- Изградба на секундарната комунална и сообраќајна инфраструктура до крајот на 2026 год; 2 - Создавање на услови за ефектуирање на локацискиот и градежен потенцијал во новата резидентна населба Хиподром II од страна на домашните и странските инвеститори; 3 - Создавање на буџетски услови за следење на динамиката на градење на сопствениците на градежежно земјиште и градежни парцели во резидентната населба Хиподром II		

Ризик и претпоставки	1 - Остварување на очекуваните приходи во буџетските години; 2 - Подземните води во процесот на изградба на секундарната комунална и сообраќајна инфраструктура; 3 - Намалената динамика на градење на сопственицте на градежно земјиште и парцели; 4 - Запазувањето на роковите од динамичкиот план за изградба на секундарната комунална и сообраќајна инфраструктура		
Датумназапочнувањесоимплементацијанапроектот	Јануари 2025		
Датумназавршувањенапроектот	Декември 2026		
Вкупнавредност	58.927.585,00 денари		
Именастудија	Основен проект		
	2025	2026	2027
Индикатори	24.000.000	22.927.585	0.00
Статус на реализација на проектот	Изработен е главен проект		
Начин на реализација (самостојно или во партнерство)	Буџет на Општина Гази Баба		
Родовареспонзивност (кратокопис)	Реализацијата на потпрограмата ќе ги таргетира потребите и на мажите и на жените, како и на маргинализираните групи на граѓани со тоа што ќе обезбеди современи услови за живеење преку изградба на комунална и сообраќајна инфраструктура согласно стандардите за родово-одговорно буџетирање и таргетирање на потребите на сите категории на граѓани		

Именабуџетскапрограма	Уредување на градежно земјиште	Ознака на буџетска/општинска програма	Ј
Развојнапотпрограма	Изградбананововопроектиранаулица 1 воГрадскаЧетврт СИ 04 - блок 3	Ознаканаразвојнапотпрограма	ЈДМ
Целинаразвојнатапотпрограма (идентификацијанацеликоиќесепостигнатсореализацијанаразвојнатапотпрограма)	Изградба на новопроектирана улица 1 во должина од 278.49 м¹ и 4-ри потпорни ѕидови во должина од 114.56 м¹ во новиот резидентен сегмент на градска четврт СИ 04 - блок 3, во наслеба Маџари Триангла, спроти комплексот на Мак Аутостар - Мерцедес до крајот на 2025 год.; Да се создадат инфраструктурни предуслови за деловно, трговско, сообраќајно, резидентно и потрошувачко функционирање на новите жители во резидентниот сегмент во градска четврт СИ 04 - блок 3		
Планирaниактивности	1 - Добивање на одобрение за градба; 2 - Распишување на јавна набавка за изградба на новопроектирана улица 1 во должина од 278.49 м¹ и 4-ри потпорни ѕидови во должина од 114.56 м¹ во новиот резидентен сегмент на градска четврт СИ 04- блок 3; 3 - Изведба на новопроектирана улица 1 во должина од 278.49 м¹ и 4-ри потпорни ѕидови во должина од 114.56 м¹ во новиот резидентен сегмент на градска четврт СИ 04- блок 3 до крајот на 2025 год. 4 - Вршење надзор при изградбата		

Очекуванирезултати / ефекти	1- Финализирање на изведбата на новопроектирана улица 1 во должина од 278.49 м¹ и 4-ри потпорни ѕидови во должина од 114.56 м¹ во новиот резидентен сегмент на градска четврт СИ 04- блок 3 до крајот на 2025 год; 2 - Унапредување на мобилноста и сообраќајната безбедност на жителите во градска четврт СИ 04 - блок 3, до крајот на 2025 година; 3 - Подобрување на квалитетот на живот на жителите во градска четврт СИ 04 - блок 3 до крајот на 2025 година			
Ризик и претпоставки	1 - Остварување на очекуваните приходи во буџетските години; 2 - Проблеми во процесот на тендерирање на предметната набавка; 3 - Запазувањето на роковите од динамичкиот план за изведба на новопроектирана улица 1 во должина од 278.49 м¹ и 4-ри потпорни ѕидови во должина од 114.56 м¹ во новиот резидентен сегмент на градска четврт СИ 04 - блок 3 до крајот на 2025 година			
Датумназапочнувањесоимплементацијанапроектот	Октомври 2024			
Датумназавршувањенапроектот	Октомври 2025			
Вкупнавредност	20.336.506,00 денари			
Именастудија	ОСНОВЕН ПРОЕКТ ЗА ИЗГРАДБА НА УЛИЦА "НОВОПРОЕКТИРАНА 1" ВО ГРАДСКИ ЧЕТВРТ СИ04, БЛОК 3, ОПШТИНА ГАЗИ БАБА и ОСНОВЕН ПРОЕКТ ЗА ИЗГРАДБА НА ПОТПОРНИ ЅИДОВИ НА УЛИЦА "НОВОПРОЕКТИРАНА 1" ВО ГРАДСКИ ЧЕТВРТ СИ04, БЛОК 3, ОПШТИНА ГАЗИ БАБА			
	2024	2025	2026	2027
Индикатори	4.067.301.00	16.269.205	0.00	0.00
Статус на реализација на проектот	Изработен е главен проект			
Начиннареализација (самостојноиливопартнерство)	Буџет на РСМ			
Родовареспонзивност (кратокопис)	Реализацијата на потпрограмата ќе ги таргетира потребите и на мажите и на жените, како и на маргинализираните групи на граѓани со тоа што ќе го подобри нивниот квалитет на живот преку сообраќајните решенија на територијата на општината			

8.2 ОБРАЗОВАНИЕ

Во основното образование, предоминантно финансирањето е од блок дотации за општинските установи, а средствата се користат за исплата на плати за вработените и плаќање на режиски трошоци (струја, вода, централно греење, течни горива, телефон), за материјали и ситен инвентар (канцелариски материјали, наставно образовни помагала, прехрамбени продукти и пијалоци, средства за одржување на хигиена), поправки и тековно одржување (одржување на згради, обезбедување, одржување на други градби, поправка и одржување на машини), договорни услуги (услуги за превоз), купување на мебел.

Цел на Програмата за образование е да континуирано да се унапредува наставниот процес и условите за престој на учениците, наставниците и помошниот персонал во основните училишта во општината и да спроведат инвестиции за изградба на нова училишна зграда на ОУ Крсте Петков Мисирков во населено место Ченто, изградба на започнатата училишна сала во ОУ Наум Охридски во населено место Булачани и започнување со изградба на нова училишна спортска сала во ПОУ Наум

Охридски во населено место Црешево. Во рамките на програмата за основно образование се поддржуваат и културни манифестации како и спортски натпревари кои што се организираат во рамките на училиштата на територија на општина Гази Баба.

Именабуџетскапрограма	Образование	Ознака на буџетска/општинска програма	Н	
Развојнапотпрограма	Изградба на нова училишна зграда на ОУ Крсте Мисирков	Ознаканаразвојнапот програма	НАК	
Целинаразвојнатапотпрограма (идентификацијанацеликоиќесе постигнатсореализацијанаразвој натапотпрограма)	Да се изгради нова училишна зграда на ОУ Крсте Мисирков за 700 ученици до крајот на 2026 година; Да се обезбедат квалитетни и современи услови за едукација на учениците во ОУ Крсте Мисирков; Да се обезбедат највисоките стандарди за енергетска ефикасност на училишната зграда; Да се обезбедат квалитетни просторни услови за поголема општествена активност на учениците и заедницата			
Планираниактивности	1 - Распишување на јавен повик за јавна набавка; 2 - Изградба на новата училишна зграда на ОУ Крсте Мисирков во период 2024 - 2026; 3 - Вршење надзор при изградбата			
Очекуванирезултати / ефекти	1- Изградба на новата училишна зграда на ОУ Крсте Мисирков до крајот на 2026 год; 2 - Создавање на квалитетни и современи услови за примарна едукација на учениците; 3 - Значително намалување на трошоците за одржување и потрошена електрична и топлинска енергија; 4 - Зголемување и унапредување на општествените наставни и воннаставни активности на учениците и заедницата			
Ризик и претпоставки	Неуспешна јавна набавка; локални временски услови и терен за работа; пробивање на финансиската конструкција			
Датумназапочнувањесоимплеме нтацијанапроектот	Октомври 2024			
Датумназавршувањенапроектот	Декември 2026			
Вкупнавредност	170.000.000,00 денари			
Иместудија	Изградба на нова училишна зграда на ОУ Крсте Мисирков			
	2024	2025	2026	2027
Индикатори	60.000.000	45.000.000	40.000.000	25.000.000
Статуснареализацијанапроектот	Изработен проект по нарачка на МОН			
Начиннареализација (самостојноиливопартнерство)	Буџет на Општина Гази Баба и Влада на РСМ – Министерство за образование			
Родоваресponзивност (кратокопис)	Реализацијата на потпрограмата ќе овозможи создавање на современи и квалитетни услови за едукација на децата од населбата Ченто и околините населби, а преку изградбата на училишни објекти позитивно се влијае и на унапредувањето на родовата еднаквост и создавањето на еднакви можности за сите граѓани кои што живеат на територијата на општина Гази Баба. Сите училишта во општината ќе ги адресираат специфичните потреби на менструалното здравје на ученичките преку адаптација и модернизација на тоалетите, создавајќи безбедни, приватни и хигиенски услови.			

Иминабуџетскапрограма	Образование	Ознака на буџетска/општинска програма		Н
Развојнапотпрограма	Изградба на училишна фискултурна сала без гледалиште во ОУ Наум Охридски, н.м. Црешево - Општина Гази Баба	Ознаканаразвојнапот програма		НАЦ
Целинаразвојнатапотпрограма (идентификацијанацеликоиќесе постигнатсореализацијанаразвој натапотпрограма)	Да се изгради нова фискултурна сала на ОУ Наум Охридски до крајот на 2026 година; Да се обезбедат квалитетни и современи услови за физичко воспитание на учениците во ОУ Наум Охридски; Да се обезбедат највисоките стандарди за енергетска ефикасност на фискултурната сала; Да се обезбедат квалитетни просторни услови за поголема општествена и спортска активност на учениците и заедницата			
Планираниактивности	1 - Распишување на јавен повик за јавна набавка; 2 - Изградба на новата фискултурна сала на ОУ Наум Охридски во период 2024 - 2026; 3 - Вршење надзор при изградбата			
Очекуванирезултати / ефекти	1- Изградба на новата фискултурна сала на ОУ Наум Охридски до крајот на 2026 год; 2 - Создавање на квалитетни и современи услови за физичко воспитание на учениците; 3 - Значително намалување на трошоците за одржување и потрошена електрична и топлинска енергија; 4 - Зголемување и унапредување на општествените и спортски активности на учениците и заедницата.			
Ризик и претпоставки	Неуспешна јавна набавка; локални временски услови и терен за работа; пробивање на финансиската конструкција			
Датумназапочнувањесоимплементацијанапроектот	Октомври 2024			
Датумназавршувањенапроектот	Октомври 2026			
Вкупнавредност	34.099.420,00 денари			
Именастудија	Изградба на училишна фискултурна сала без гледалиште во ОУ Наум Охридски, н.м. Црешево - Општина Гази Баба			
	2024	2025	2026	2027
Индикатори	6,819,884.00	26,438,294.00	841,242.00	0
Статус на реализација на проектот	Изготвена проектна документација во 2023 година			
Начин на реализација (самостојно или во партнерство)	Буџет на Општина Гази Баба и Влада на РСМ – Министерство за образование			
Родовареспонзивност (кратокопис)	Реализацијата на потпрограмата ќе овозможи создавање на современи и квалитетни услови за спрот и рекреација на учениците од ОУ Наум Охридски во с. Црешево, што пак ќе овозможи изедначување на условите за реализација на часовите во физичко воспитување во текот на наставниот процес како и по неговото завршување. Салата ќе биде изградена согласно најсовремени стандарди кои што подеднакво ги задоволуваат потребите на девојчињата и момчињата. Во спортските објекти ќе се обезбедат адекватни простори за девојчињата и лицата со посебни потреби Соблекувални и санитарни јазли за девојчиња и момчиња, како и пристапни решенија за ученици со попречености. Салите ќе бидат мултифункционални, овозможувајќи одржување на различни спортски активности, вклучително и посебни програми за поттикнување на учеството на девојчињата во спортот.			

8.3 КОМУНАЛНИ ДЕЈНОСТИ

Општина сериозно настојува да обезбеди соодветно ниво на комуналните услуги, притоа грижејќи се за јавната чистота, јавното осветлување, одржувањето или изградбата на локалните улици и патишта, водоснабдувањето и бројни други локални услуги особено важни за квалитетот на живот на граѓаните кои што живеат на територија на општината. Средствата издвоени во делот за комунални услуги имаат за цел да ги помогнат активностите за изградба на нови капитални инвестиции и одржување на постојните капитални објекти како: одведување и пречистување на отпадни води, јавна чистота и јавно зеленило, локални улици и патишта и сообраќајна сигнализација, јавно осветлување и други комунални услуги. Исто така преку реализацијата на програма со соодветни потпрограми, мерки и активности ќе се реализираат и следните цели:

- ✓ Унапредување на квалитетот и зголемување на опфатот на население со комунални услуги преку обнована 30% од мрежата за одведување на отпадни води со стремеж за остварување на 100% покриеност на општината со мрежа за одведување на отпадни води.
- ✓ Изградба на прочистителна станица за населени места Црешево, Виниче и Страчинци. Поврзување на останатите населени места со постоечките вакум прочистителни станици и главната пречистителна станица на Скопје.
- ✓ Изградба на нови улици и локални патишта и реконструкција на постојните оштетени коловози заради подобрување на мобилноста на граѓаните, особено невработените и стари лица

Исто така во овој дел за комунални дејности треба да се спомене дека општината Гази Баба префрла средства од буџетот наопштината за јавното комунално претпријатие како трансфер за плати за вработените во јавното комунално претпријатие, плати за сезонските работници, за одржување на јавното осветлување, изработка и одржување на урбана опрема, одржување на други зелени површини, одржување на водоводната мрежа во руралните средини како и одржување на пречестителна вакумска станица во Јурумлери, како и капитални субвенции (набавка на возила – камиони и багери).

Потпрограма за комунални дејности – изградба на системи за одведување и пречистување на отпадни води

Именабуџетскапрограма	Комунални дејности	Ознака на буџетска/општинска програма	ЈИ
Развојнапотпрограма	**Изградба на фаза на вакумска фекална мрежа со еден модул за ПСОВ вон.м. Јурумлери**	Ознаканаразвојнапотпрограма	ЈИА
Целинаразвојнатапотпрограма (идентификацијанацеликоиќесепостигнатсореализацијанаразвојнатапотпрограма)	ДасеподобриквалитетотнаживотнажителитеодруралнотонаселеноместоЈурумлери , прекуизградбанаеденмодул МББР реакторвопречистителнастаницазаотпадниводисомониторинг, и вакумскафекалнамрежаводолжинаод 4152 м¹ возона 4, докрајотна 2026 год.; Заштитанаживотнатасредина и здравјетонажителитеоднаселенотоместоЈурумлери; Дасесоздадатпретпоставкизаразвојналокалнатаекономија и земјоделиетопрекуизградбанакомуналнатаинфраструктура; Дасепотикнеруралниотразвојвосетанеговаширочина		
Планиранииактивности	1 - Распишување на јавен повик за јавна набавка; 4 - Изградба на еден модул на пречистителна станица со мониторинг и команден пулт; 5 - Изградба на вакумска		

	фекална мрежа во должина од 4152 м¹ во зона 4, во период од 2024 до 2026 година во ; 6 - Вршење надзор при изградбата			
Очекуванирезултати / ефекти	1- Изградбанавакумскафекалнамрежасоеденмодулнапречистителнатастаница и мониторингдокрајотна 2026 год; 2 - Создавањенаусловизаефектуирањеналокацискиотпотенцијалвоовојмикрорегион vis a via домашните и странскитеинвеститори;			
Ризик и претпоставки	1 - Остварувањенаочекуванитеприходивобуџетскитегодини; 2 - Подземнитеводивопроцесотнаизградбанапримарниотколектор; 3 - Запазувањетонароковитеоддинамичкиотпланзаизградбанамодулна ПСОВ и вакумскафекалнамрежавон.м. Јурумлери			
Датумназапочнувањесоимплементацијанапроектот	Септември 2024година			
Датумназавршувањенапроектот	Декември 2026 година			
Вкупнавредност	60.000.000,00 денари			
Именастудија	Основен Проект за измени во тек на градба за фекална вакуумска канализација за с.Јурумлери, Општина Гази Баба: Книга 1 - предмер со пресметка, Книга 2 - канализациона мрежа (графички дел), Книга 3 - Вакумска станица и мониторинг (графички дел и Книга 4 - Пречистителна станица за отпадни води			
	2024	2025	2026	2027
Индикатори	12.000.000	13.000.000	25.000.000	10.000.000
Статуснареализацијанапроектот	Во дел од населеното место што се извршија градежни активности за приклучување на домаќинствата на новиот канализационен систем за фекална канализација. Во соработка со ЈКП Гази Баба, минатата година беше пуштена во употреба вакум станицата за фекалната канализација, со што канализациониот систем е ставен во функција. Во тек е изведбата на градежни работи на атмосферска канализација во должина од 950 метри и вредност на инвестиција од 17.500.000,00 денари. Првата и втората фаза се имплементирани и опфаќаат изградба на потисен цевков од (колектор), градежен објект на вакум станица во која е инсталиран вакуумски резервоар за собирање и електрична енергија, изградба на вакуум примарен и секундарна канализација со мониторинг систем за сливно подрачје - Зона 3. Овие две фази општината ги реализира со сопствени средства. За реализација на третата фаза се користеа средства од проектот МСИП 2. За реализација на четвртата фаза се планирани дел од сретствата да бидат обезбедени од буџетот на Општината а дел од словенечкиот центар за меѓународен развој и соработка CMSR од Република Словенија. Таа инвестиција изнесува исто така околу 60.000.000 МКД со вклучен 18% ДДВ.			
Начин на реализација (самостојно или во партнерство)	Оваа програма, Општината ја реализиараше во голем дел од средства од сопствениот буџет, дел преку МСИП 2 а дел се очекува да биде завршена со донација од страната на CMSR од Република Словенија			
Родовареспонзивност (кратокопис)	Реализацијата на потпрограмата ќе овозможи создавање на современи и квалитетни услови за живот во руралните подрачја на територијата на општината што пак особено позитивно ќе се одрази на родовата еднаквост и надминување на предизвиците со кои што се соочуваат жените во руралните средини и нивните обврски како во домот (одржување на хигиена, грижа за членовите во домаќинството итн.) така и во делот на земјоделските стопанства			

8.4КУЛТУРА

Преку програмата за култура се поддржуваат манифестации од областа на културата кои претставуваат традиционални вредности и белег на општината Гази Баба, а основната цел на програмата е сочувување и афирмирање на културното, традиционалното и фолкорното наследство со чија што промоција ќе се подигне јавната свест кај граѓаните за создавање на услови за квалитетно културно живеење. Општина Гази Баба преку сопственоиот буџет издвоен за култура и културни манифестации ги поддржува следните активности:

- Промоција на локалитетот Тумба Маџари;
- Манифестација "Пифтијада";
- Манифестација ''Гоце Делчев'' во н.м. Гоце Делчев;
- ''Ѓурѓовденско чествување'' во н.м. Сингелиќ и н.м. Трубарево со коорганизатор Фолклорен ансамбл ''Седенка'';
- Манифестација Водици во н.м. Сингелиќ;
- Манифестација ''Во чест на Свети Кирил и Методиј'' во с. Стајковци;
- Четиридневен Меѓународен фолклорен фестивал со коорганизатор КУД ''Јонче Христовски";
- Петровденскочествување;
- Манифестација ''Деннасолидарноста";
- Избор на најубаво новогодишно украсени балкони, дворови, простор пред станбени и деловни згради;
- Детска театарска работилница во организација на Театар ''Чекори'';
- НовогодишнапретставасоТеатар ''Чекори'';
- Аматерски културно-уметнички друштва и театарски групи;
- Културно лето Гази Баба - настани во повеќе населени места на Општина Гази Баба;
- Настан по повод 8-ми Септември Ден на Републиката;
- Вкусовитена Гази Баба;
- Техничка поддршка на културни манифестации и настани (озвучување, бина, уредување на просторот, брза помош, противпожарно возило и друга техничка поддршка)

Потпрограма за култура (јавни дејности)

Именабуџетскапрограма	Култура	Ознака на буџетска/општинска програма	Ф
Развојнапотпрограма	**РеконструкцијанадомзакултуравонаселбаЧенто**	Ознаканаразвојнапотпрограма	ФАН
Целинаразвојнатапотпрограма (идентификацијанацеликоиќесепостигнатсореализацијанаразвојната потпрограма)	ДасереконструираобјектотнадомотзакултуравонаселбаЧенто, докрајотна 2026 година; Дасеобезбедатквалитетни и современиусловизакултура, уметност и образованиеналокалнатазаедница и пошироковоопштина Гази Баба; Дасеобезбедатнајвисокитестандардизаенергетскаефикасностнадомотна култура 11 Октомври; Дасеобезбедатквалитетнипросторниусловизапоголемаопштественаактивностнаситежителиналокалнатазаедница и општина Гази Баба		

Планираниактивности	1 - Распишување на јавен повик за јавна набавка; 2 - Реконструкција на објектот на домот за култура во населба Ченто во период 2024 - 2026; 3 - Вршење надзор при изградбата			
Очекуванирезултати / ефекти	1- РеконструкцијанаобјектотнадомотзакултуравонаселбаЧентодокрајотна 2026 год; 2 - Создавањенаквалитетни и современиусловизакултура, уметност и образование; 3 - Значителнонамалувањенатрошоцитезаодржување и потрошенаелектрична и топлинскаенергија; 4 - Зголемување и унапредувањенаопштественитеактивностинажителитеналокалнатазаедница и општина Гази Баба			
Ризик и претпоставки	Неуспешнајавнанабавка; локалнивременскиуслови и терензаработа; пробивањенафинансискатаконструкција			
Датумназапочнувањесоимплементацијанапроектот	Мај 2024година			
Датумназавршувањенапроектот	Декември 2026 година			
Вкупнавредност	96.804.778,00 денари			
Именастудија	Реконструкција на Дом на култура во населба Ченто			
	2024	2025	2026	2027
Индикатори	0	87,514,771.00	9,290,007.00	...
Статус на реализација на проектот	Изготвена проектна документација			
Начин на реализација (самостојно или во партнерство)	Реконструкцијата на домот на културата се реализира со сопствен буџет на општина Гази Баба како и со средства од Буџетот на РСМ			
Родовареспонзивност (кратокопис)	Реализацијата на потпрограмата ќе овозможи создавање на современи и квалитетни услови за социјален и културен живот во рамките на општината, а тоа меѓудругото ќе ја подобри и социјалната инклузија на мажите и жените, девојчињата и момчињата. Домот за култура ќе биде подеднакво пристапен и за мажите и за жените како и за лицата со попреченост, ќе се изградат посебни тоалети, пресоблекувални и за мажите и за жените, момчињата и девојчињата, а салата ќе биде изградена на таков начин да се овозможи видливост на сцената за децата, возрасните и лицата со попречености. На таков начин ќе се овозможи создавање на простории кои што ќе бидат безбедни и сигурни за сите подеднакво.			

Потпрограма за култура и културни манифестации (јавни дејности)

Иминабуџетскапрограма	Јавни дејности	Ознака на буџетска/општинска програма	
Развојнапотпрограма	**Култура и културни манифестации**	Ознаканаразвојнапотпрограма	
Целинаразвојнатапотпрограма (идентификацијанаацеликоиќесепостигнатсореализацијанаразвојнатапотпрограма)	- Да се зачува традицијата и културниот идентитет на општина Гази Баба; - Да се вложува во развојот на културниот живот во општината		

Планиранаиактивности	1 - Промоција на локалитетот Тумба Маџари; 2 -Манифестација “Пифтијада“; 3- Манифестација ''Гоце Делчев'' во н.м. Гоце Делчев; 4 -''Ѓурѓовденско чествување'' во н.м. Сингелиќ и н.м. Трубарево со коорганизатор Фолклорен ансамбл ''Седенка''; 5-Манифестација Водици во н.м. Сингелиќ; 6 - Манифестација ''Во чест на Свети Кирил и Методиј'' во с. Стајковци; 7- Четиридневен Меѓународен фолклорен фестивал со коорганизатор КУД ''Јонче Христовски“; 8 - Петровденскочествување; 9- Манифестација ''Деннасолидарноста“; 10 - Избор на најубаво новогодишно украсени балкони, дворови, простор пред станбени и деловни згради; 11 - Детска театарска работилница во организација на Театар ''Чекори'', 12 - НовогодишнапретставасоТеатар ''Чекори''; 13 - Аматерски културно-уметнички друштва и театарски групи; 14 - Културно лето Гази Баба - настани во повеќе населени места на Општина Гази Баба; 15 -Настан по повод 8-ми Септември Ден на Републиката; 16 -Вкусовитена Гази Баба; 19 -Техничка поддршка на културни манифестации и настани (озвучување, бина, уредување на просторот, брза помош, противпожарно возило и друга техничка поддршка)			
Очекуванирезултати / ефекти	1- Развој на културниот и социјален живот на територија на општина Гази Баба; 2 –Промоција на културни и традиционални настани; 3. Зачувување на традицијата и културниот идентитет на општината			
Ризик и претпоставки	Локални временски услови; промена на цени на чинење на изведувачи и опрема; Мала посетеност на дел од настаните итн.			
Датумназапочнувањесоимплементацијанапроектот	Јануари 2024година			
Датумназавршувањенапроектот	Декември 2027 година			
Вкупнавредност	15.960.000,00 денари			
Именастудија	Реконструкција на Дом на култура во населба Ченто			
	2024	2025	2026	2027
Индикатори	3.990.000	3.790.000	3.990.000	3.990.000
Статуснареализацијанапроектот	Културните манифестации и активности се реализираат согласно годишните програми за јавни дејности на општината			
Начин на реализација (самостојно или во партнерство)	Сопствен буџет на општина Гази Баба			
Родовареспонзивност (кратокопис)	Реализацијата на потпрограмата ќе овозможи создавање на современи и квалитетни услови за социјален и културен живот во рамките на општината, а тоа меѓудругото ќе ја подобри и социјалната инклузија на мажите и жените, девојчињата и момчињата. Заради родов баланс, но и мотивирање на учесниците на манифестациите од помалку застапениот пол ќе се води родова статистика, ќе се објавуваат повици за вклучување на мажите и жените, момчињата и девојчињата со точен број по колку од кој пол се потребни, а исто така ќе се води и родова статистика за бројот на посетители на културните манифестации и настани. Ќе се настојува да се обезбеди паритет и во делот на изведувачите вклучени во културните настани.			

8.5 СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА И ЗАШТИТА НА ДЕЦА

Цел на Програмата за социјална заштита и заштита на деца е да се унапреди капацитетот за прифаќање на деца преку изградба на една детска градинка во населбата Маџари, изградба на градинка во н.м. Инџиково за редовен престој на 60 деца, отворање на минимум еден дневен центар за лица со попреченост, какои отворање на сензорни соби во сите ОУ на територија на општина Гази Баба. Вкупниот износ на планираната инвестицијата е 47.508.811,00 денари.

Потпрограма за социјална заштита и заштита на деца (јавни дејности)

Именабуџетскапрограма	Детски градинки		Ознака на буџетска/општинска програма	В	
Развојнапотпрограма	**Изградбананова детскаградинкаво н.м. Трубарево**		Ознаканаразвојнапот програма	ВАТ	
Целинаразвојнатапотпрограма (идентификацијанацеликоиќесепостигнатсореализацијанаразвојнатапотпрограма)	Да се изгради II фаза од објектот на новата детска градинка со капацитет за престој на 140 деца во н.м. Трубарево до крајот на 2025 година; Да се обезбедат квалитетни и современи услови за згрижување и едукација на деца од предшколска возраст од сите населените места кои гравитираат во регионот на Трубарево; Да се обезбедат највисоките стандарди за енергетска ефикасност на новиот објект за детска градинка				
Планиранииактивности	1 - Изработка на архитектонски и технички (основен) проект; 2 - Ревизија на проектот; 3 - Добивање на одобрение за градба; 4 - Распишување на јавен повик за јавна набавка; 5 - Изградба на II фаза од објектот на новата детска градинка во н.м. Трубаревово до крајот на 2025 година; 5 - Вршење надзор при изградбата				
Очекуванирезултати / ефекти	1- Изградба на новата детска градинка со капацитет за 140 деца до крајот на 2025 год; 2 - Создавање на квалитетни и современи услови за примарна едукација на децата 3 - Оптимизација на трошоците за одржување и потрошена електрична и толинска енергија на објектот на новата детска градинка според највисоките стандарди за енергетска ефикасност; 4 - Зголемување и унапредување на општествените наставни и вонnаставни активности на децата и заедницата				
Ризик и претпоставки	Неуспешна јавна набавка; локални временски услови и терен за работа; пробивање на финансиската конструкција				
Датумназапочнувањесоимплементацијанапроектот	Октомври 2024година				
Датумназавршувањенапроектот	Декември 2025 година				
Вкупнавредност	28.000.000,00 денари				
Именастудија	ЗА ИЗГРАДБА НА ДЕТСКА ГРАДИНКА ВО Н.М. ТРУБАРЕВО, КП 171/5 ОПШТИНА ГАЗИ БАБА – СКОПЈЕ				
	2024	2025	2026	2027	
Индикатори	1.000.000	17.000.000	10.000.000		
Статуснареализацијанапроектот	Изработен е главниот проект за изградба на градинката				
Начин на реализација (самостојно или во партнерство)	Буџет на општина Гази Баба				
Родоваресponзивност (кратокопис)	Реализацијата на потпрограмата ќе овозможи создавање на предуслови за економска активност на жените и соодветна грижа за децата со што директно се придонесува за унапредување на еднаквите можности на територија на општината вклучувајќи ги и руралните области				

Потпрограма за социјална заштита

Именабуџетскапрограма	Програма за социјална заштита	Ознака на буџетска/општинска програма	
Развојнапотпрограма	**Програма за социјална заштита**	Ознаканаразвојнапот програма	
Целинаразвојнатапотпрограма (идентификацијанацеликоиќесепостигнатсореализацијанаразвојнатапотпрограма)	Дасеобезбедатквалитетни и современиусловизазгрижување и едукацијанадецаодпредшколскавозраст, како и заштита на деца во социјален ризик		
Планиранииактивности	1) 290 новогодишнипакетчињазадецавосоцијаленризикопределенисорешение наградоначалникот - 220.000,00 денари, 2) Еднократнапаричнапомошнаризичнигрупизарадиублажувањенаштетаод елементарнанепогода (пожар, поплава и сличнонакорисницинасоцијалнапомош; лекување; децабезродители и родителскагрижа; и самохранииродители) - 1.000.000,00 денари, 3) КлубзастарилицазаактивностивосогласностсоПрограматазаработанаклуб от - 300.000,00 денари, 4) ЕднократнапаричнапомошзасекоеновороденченаподрачјетонаОпштина Гази Баба - 3.000.000,00 денари, 5) Еднократнафинансискапомошпо 3.000,00 денаризадетезапишановопрвоодделениевоопштинскитеосновниучилиш танаподрачјетонаОпштина Гази Баба - 2.000.000,00 денари, 6) ОпштинскакориснаработавосоработкасоПрограматазаразвојнаОбединет итеНации и АгенцијатазавработувањенаМакедонијајануари-мај 2022 година, (15 негувателкиводетскиградинки и 5 лицазанеганастарилица) 20 работноангажиранилица x 1.800 месечно x 5 месеци (7.200 денарипочовекмесечнодонира УНДП) - 180.000,00 денари, 7) АжурирањенаСоцијаленпланзаОпштина Гази Баба (тригодишенстратешкидокумент) - 250.000,00 денари, и 8) НабавканапрочистувачинавоздухзаситеобјектинајавнитеустановидетскиградинкинатериторијанаОпштина Гази Баба - 600.000,00 денари		
Очекуванирезултати / ефекти	Заштита на децата во социјален ризик како и подобрување на квалитетот на условите во установите за згрижување и едукација на децата на територија на општината		
Ризик и претпоставки	Неуспешнајавнанабавка; пробивањенафинансискатаконструкција		
Датумназапочнувањесоимплементацијанапроектот	Јануари 2024година		
Датумназавршувањенапроектот	Декември 2027 година		
Вкупнавредност	30.200.000,00 денари		
Именастудија	Програма за социјална заштита		

	2024	2025	2026	2027

Индикатори	7.550.000	8,100.000	7.550.000	7.550.000
Статуснареализацијанапроектот	Активностите се реализираат согласно годишните програми на општината			
Начин на реализација (самостојно или во партнерство)	Буџет на општина Гази Баба			
Родовареспонзивност (кратокопис)	Реализацијата на потпрограмата ќе овозможи заштита на семејствата и жените кои што се наоѓаат во социјален ризик, овозможува поддршка на семејствата кои што имаат новородени деца, а и ги штити тие кои што се наоѓаат во социјален ризик како и во предучилишните установи. Ќе се води родова статистика на корисниците на услугите која што ќе служи за креирање на мерки и програми согласно потребите на секоја целна група, а родовата статистика ќе биде јавно достапна и во електронска верзија на веб страницата на општината затоа што ова се податоци до кои што и најтешко се доаѓа како граѓанин/ка.			

8.6 ЛОКАЛЕН ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ

Локалниот економски развој е движечка сила на општината. Цел на Програмата за локален економски развој е да се создаде овозможувачка околина за конкурентна економија, одржливо управување со ресурсите со кои што располага општината, но и унапредување на потенцијалот на општината за искористување на обновливи извори на енергија, инвестиции во руралниот развој, како и стратешка и континуирана поддршка на претприемништвото, туризмот и руралниот развој. Пооделните стратешки цели кон кои што се стреми општината во делот на локалниот економски развој се следните:

- ✓ Овозможување на развој на општината преку одржливо управување со туризмот, културното и природно наследство преку зголемен број на културни манифестации за 20%, промоција на културно историското наследства во општината и изградба на планинарски дом на Скопска Црна Гора.
- ✓ Конкурентна економија и одржлив економски раст со висок квалитет на живеење и здрава животна средина.
- ✓ Да се подобрат и унапредат условите за живеење во ОГБ; да се прошири и диверзифицира економската база во Општината преку зголемување на нивото на инвестиции и понатамошен развој на општинските развојни зони, како и да се создаде интегрирана локална заедница.

Потпрограма за поддршка на локален економски развој

Именабуџетскапрограма	Програма за ЛЕР на ОГБ	Ознака на буџетска/општинска програма	
Развојнапотпрограма	**Програма за ЛЕР**	Ознаканаразвојнапот програма	
Целинаразвојнатапотпрограма (идентификацијанацеликоиќесепостигнатсореализацијанаразвојнатапотпрограма)	Дасеобезбедатуслови за развој на општината во насока на одржливо и конкурентно управување со ресурсите со кои што располага општината, промоција на локалниот економски потенцијал на општината, како и воведување на циркуларната економија во насока на обезбедување на висок квалитет на живот преку зголемување на нивото на инвестиции и развој на општинските развојни зони		

Планиранодактивности	1 -Промоција и презентација на инвестиционите локациски потенцијали на ОГБ на дигитална платформа пред домашните и странски инвеститори во Македонија; 2 - Ажурирање на водичот за инвеститори со најнови и свежи информации и негово целосно графичко уредување, како прв извор на информации за потенцијалните домашни и странски инвеститори во општина Гази Баба; 3 - Следење на состојбата во локалната економија преку пристап до податоци и информации за сите деловни субјекти во ОГБ; 4- Мапирање на потенцијалот на руралните заедници во Општина Гази Баба, општина Илинден, општина Бутел и општина Чучер Сандево преку изработка на Стратегија за локални акциони групи – ЛАГ и финансирање на проекти предложени од ЛАГ-от. Во програмата ќе се воведат и мерки кои што ќе бидат насочени кон мотивација и поттикнување на жените во различни занаети, финансиско поттикнување на жените сопственички на МСП, како и финансиска поддршка на регистрираните жени земјоделки. Преку ЛАГ-от ќе се обезбедат проекти кои што ќе поддржуваат бизнис и различни видови на економски активности и развој на туризмот, а чии што финансии ќе бидат распределени помеѓу приближно еднаков број на мажи и жени, а ќе се мотивираат и младите девојки да се вклучат во традиционални активности и организирање на манифестации како шиење, готвење, плетење итн. Ќе се воведат посебни мерки во вид на стипендии за студентки на информатичките, електро-технолошките како и менаџмент науките и сл.			
Очекуванирезултати / ефекти	Јакнење на партнерството со бизнис заедницата, промоција на економскиот потенцијал на општината во земјата и во соседните држави во регионот, поддршка на претприемништвото, како и вложувања во процесот на дигитализација			
Ризик и претпоставки	Неуспешнијавнинабавки; пробивањенафинансискатаконструкција; пробивање на временски рокови за реализација			
Датумназапочнувањесоимплементацијанапроектот	Јануари 2024година			
Датумназавршувањенапроектот	Декември 2027 година			
Вкупнавредност	8.850.000,00 денари			
Иманастудија	Програма за локален економски развој на ОГБ			
	2024	2025	2026	2027
Индикатори	1.350.000	2.125.000	2.500.000	2.800.000
Статуснареализацијанапроектот	Активностите се реализираат согласно годишните програми на општината			
Начин на реализација (самостојно или во партнерство)	Буџет на општина Гази Баба			
Родоваресponзивност (краткопис)	Преку вложувањата во локалниот економски развој, развојот на претприемништвото, дигитализацијата ќе се подобрат условите и квалитетот за живот на сите жители на општината, а за жените и девојчињата се создаваат дополнителни можности за нивно економско активирање во локалната заедница			

8.7 СПОРТ И РЕКРЕАЦИЈА

Цел на Програмата за спорт и рекреација е унапредување на спортската инфраструктура на територија на општина Гази Баба, како и создавање на услови за практикување на редовни спортски активности како во рамките на училиштата и спортските сали и објекти, така и на отворените спортски терени, игралишта, патеки итн. Вложувањето во спортските здруженија, унапредување на нивната работа, промоцијата и поддршката на спортските таленти е исто така една од целите кон кои што ќе се залага општината преку реализацијата на оваа програма, а истовремено ќе вложува и во:

- ✓ Унапредување на спортот и рекреацијата во општината преку трансформирање на спортските објекти во енергетски ефикасни објекти, изградба на спортски зони за рекреација, изградба на спортски терени, изведба и трасирање на пешачко велосипедски патики во планинскиот предел на Скопска Црна Гора.
- ✓ Во месец ноември 2023 година креирани се нови 5 патеки на Скопска Црна Гора од Раштак, Булачани, Црешево и Виниче. Патеките имаат и GPX записи со што можете да ги најдете на профилот на https://www.wikiloc.com/wikiloc/user.do?id=12246627. Бележењето на патеките ќе продолжи во иднина.

Именабуџетскапрограма	Програма за спорт и рекреација на ОГБ	Ознака на буџетска/општинска програма	
Развојнапотпрограма	**Програма за спорт и рекреација**	Ознаканаразвојнапот програма	
Целинаразвојнатапотпрограма (идентификацијанацеликоиќес епостигнатсореализацијанараз војнатапотпрограма)	Унапредување на спортската инфраструктура на територија на општина Гази Баба, како и создавање на услови за практикување на редовни спортски активности како во рамките на училиштата и спортските сали и објекти, така и на отворените спортски терени, игралишта, патеки итн		
Планираниактивности	1-Вложување во спортските здруженија, унапредување на нивната работа, промоцијата и поддршката на спортските таленти2- Унапредување на спортот и рекреацијата во општината преку трансформирање на спортските објекти во енергетски ефикасни објекти, изградба на спортски зони за рекреација3- изградба на спортски зони за рекреација4- изградба на спортски терени, пешачки патеки итн. Во сите планирани активности ќе се води родова статистика, како и висината на средства но и услови за женските и машки спортски клубови на територија на општината		
Очекуванирезултати / ефекти	Зголемена енергетска ефикасност на спортски објекти, изградени нови спортски сали, уредени пешачки и велосипедски патеки, зголемен фонд на субвенции и финансиска поддршка за учениците и населението во ОГБ		
Ризик и претпоставки	Неуспешнијавнинабавки; пробивањенафинансискатаконструкција; пробивање на временски рокови за реализација, недоволен интерес и сл.		
Датумназапочнувањесоимпле ментацијанапроектот	Јануари 2025година		
Датумназавршувањенапроект от	Декември 2027 година		
Вкупнавредност	23.588.500,00 денари		
Именастудија	Програма за локален економски развој на ОГБ		
	2025	2026	2027
Индикатори	33.250.000	35.250.000	35.250.000

Статус на реализација на проектот	Активностите се реализираат согласно годишните програми на општината
Начин на реализација (самостојно или во партнерство)	Буџет на општина Гази Баба
Родовареспонзивност (кратокопис)	Мерките, конкурсите и натпреварите ќе бидат подеднакво достапни и за момчињата и за девојчињата, а на таков начин ќе бидат прилагодени и сите изградени или уредени спортски објекти, патеки, игралишта и сл. Сите мерки и градби ќе бидат подеднакво достапни за користење и од страна на лицата со попреченост , а доколку општината увиди потреба ќе креира и посебни афирмативни мерки за вклучување на лицата со попреченост во спортски и рекреативни активности.

8.8 ЗАШТИТА НА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРИРОДА

Мерките и активностите за заштита и унапредување на животната средина се од јавен интерес, заради што општината Гази Баба е должна да планира соодветни активности и од својот буџет да обезбеди финансиски средства за таа цел. Оваа Програма има за цел да ги утврди мерките за заштита на животната средина и природата на подрачјето на општината за секоја тековна година преку конкретни активности во рамките на сите медиуми и области на животната средина. Медиуми на животната средина се: воздухот, водата и почвата. Области на животната средина се: отпадот, бучавата, вибрациите, јонизирачкото и нејонизирачкото зрачење, природата, биодиверзитетот, климата, миризбата и сите елементи кои претставуваат неделива целина од животната средина. Со Програмата се дефинираат конкретните проекти, потребата од нивно реализирање, целите кои со тоа ќе се постигнат и потребните финансиски средства.
Главна цел на Програмата е заштита и зачувување на квалитетот на сите медиуми на животната средина, во рамките на законските надлежности, а со тоа и заштита на здравјето и подобрување на квалитетот на животот на граѓаните. Програма ги утврдува мерките за заштита на животната средина, природата и во областа на енергетиката, енергетската ефикасност и обновливите извори на енергија на подрачјето на општина Гази Баба, преку конкретни активности во рамките на сите медиуми (воздухот, водата и почвата) и области на животната средина (отпадот, бучавата, нејонизирачкото зрачење, природата, биодиверзитетот и климата) и сите елементи кои претставуваат неделлива целина од животната средина. Континуираното инвестирање во заштитата на животната средина ќе биде видливо и преку зголемување на средствата за проекти, а дел од проектите ќе произлегуваат од Катастарот на загадувачи, Катастарот на зеленило и Локалниот акционен план за животна средина.

Именабуџетскапрограма	Програма за заштита на животната средина и природата на ОГБ	Ознака на буџетска/општинска програма	
Развојнапотпрограма	**Програма за заштита на животната средина и природата на ОГБ**	Ознаканаразвојнапот програма	
Целинаразвојнатапотпрограм а (идентификацијанацеликоиќ есепостигнатсореализацијана развојнатапотпрограма)	Континуирано инвестирање во заштита и зачувувањенаквалитетотнаситемедиуминаживотнатасредина, ворамкитеназаконскитенадлежности, а сотоа и заштитаназдравјето и подобрувањенаквалитетотнаживототнаграѓаните		

Планиранiaктивности	1-Субвенционирањенаграѓанитенаопштина Гази Баба закупувањенависокоенергетскиклимауредзазатоплување; 2-Субвенционирањенаграѓанитенаопштина Гази Баба занабавка и вградувањенасончевиколектори; 3 - Субвенционирањенаграѓанитенаподрачјетонаопштина Гази Баба закупувањенавелосипед; 4 - Субвенционирањенаграѓанитенаподрачјетонаопштина Гази Баба закупувањенапечкинапелети; 5 - Субвенционирањенаграѓанитенаподрачјетонаопштина Гази Баба завградувањенауредизатеченгас/метанилидругвиднаалтернативногоривокајвозила; 6 - Субвенционирањенаграѓанитенаопштина Гази Баба зачистењенаоџацивосвоитедомаќинства; 7 - Изработкаи одржување наКатастарназеленило; 8- Еколошки конкурс; 9 - Изработканакатастарнасептичкијами, анализананивновлијаниеврзподземнитеводи и почвата II фаза; 10- Изработкана Елаборати зазаштитанаживотнатасредина и Стратегискиоценкинавлијаниетоврзживотнатасредина; 11-Изработкана Елаборати заутврдувањеназаштитнизонизаводнитетеланаменетизаводоснабдување; 12 – Организирање на генералка викенд; 13- Управување и третман на биолошки отпад (компостирање)			
Очекуванирезултати / ефекти	Зголемена јавна свест за заштитата на животната средина, намалено загадување на воздухот, почвата и водите			
Ризик и претпоставки	Неуспешнијавнинабавки; пробивањенафинансискатаконструкција; пробивање на временски рокови за реализација			
Датумназапочнувањесоимплементацијанапроектот	Јануари 2024година			
Датумназавршувањенапроектот	Декември 2027 година			
Вкупнавредност	26.800.000,00 денари			
Храстудија	Програма за заштита на животната средина и природата на ОГБ			
	2024	2025	2026	2027
Индикатори	6.500.000	6.200.000	6.800.000	7.000.000
Статус на реализација на проектот	Активностите се реализираат согласно годишните програми на општината			
Начин на реализација (самостојно или во партнерство)	Буџет на општина Гази Баба			
Родовареспонзивност (кратокопис)	Енергетската ефикасност како и користењето на обновливите извори на енергија директно влијае на намалувањето на енергетската сиромаштија од која што често пати се погодени пред се жените или семејствата во социјален ризик, а со тоа се придонесува и кон создавањето на еднаков квалитет на живот за сите граѓани на територијата на ОГБ			

8.9 ЗАШТИТА И СПАСУВАЊЕ

Законот за заштита и спасување ги обврзува општините во градот Скопје да изготват програма за заштита и спасување. Имајќи предвид дека Општина Гази Баба 2/3 е рурален дел и дел кој е во урбана средина, програмата за заштита и спасување ќе има за цел подобрување на превентивните мерки на делување во истите.

Основна цел на оваа програма е да се обезбедат основни средства за превентивно делување на подрачјето на Општина Гази Баба. Согласно законските обврски да се врши дератизација на целото подрачје на Општина Гази Баба, како и да се врши едукација и подготовка за превентивно делување. Во рамките на оваа програма се предвидува исто така формирање на доброволни противпожарни друштва нивно опремување и обука. Низ програмата се опфатени исто така основните и средните училишта и тоа преку организирање на квиз натпреварување од страна на сите основни и средни училишта на територијата на Општина Гази Баба, како и организирање на предавања во училиштата и градинките на тема превентива и заштита од пожари и други природни катастрофи. Програмата исто така вклучува реновирање и обнова на засолништата во урбаните населени места, како и теориска едукација и практични показни вежби за евакуација при катастрофи во соработка со одделението за управување при катастрофи на Црвен крст Гази Баба како и со ДЗС, ЦУК и релевантни институции.

Програмата за заштита и спасување за 2024 година ќе биде финансирана од Буџетот на Општина Гази Баба, исто така како можност може да се јават и донации и спонзорства од приватниот сектор се со цел за поголема заштита на подрачјето на Општина Гази Баба. Програмата за заштита и спасување ќе се одвива според потребите на подрачјето на Општина Гази Баба и во координација со градот Скопје, при што и градот Скопје може да се вклучи со свои средства за потребите на превентивно делување.

Именабуџетскапрограма	Програма за заштита и спасување	Ознака на буџетска/општинска програма	
Развојнапотпрограма	**Програма за заштита и спасување**	Ознаканаразвојнапот програма	
Целинаразвојнатапотпрограма (идентификацијанацеликоиќесепостигнатсореализацијанаразвојнатапотпрограма)	Основнацелнаоваапрограма е дасеобезбедатосновнисредствазапревентивноделувањенаподрачјетонаОпштина Гази Баба		
Планиранииактивности	1 - Согласнозаконскитеобврскидвапативотекотнагодинатасевршидератизацијанацелотоподрачјена ОГБ; 2 – Организирање натпревар за противпожарна заштита од сите основни и средни училишта на подрачјето на општина Гази Баба; 3 – Дезинсекција и дезинфекција – локална; 4 – Организирање на квиз натпревар по прва помош во основни училишта; 5 – Поставување на надземни хидранти во сите населени места на подрачјето на општина Гази Баба		
Очекуванирезултати / ефекти	Заштита на населението на територија на општината, зголемена свест и едукација за заштита и спасување кај учениците од основните и средните училишта		
Ризик и претпоставки	Неуспешнијавнинабавки; пробивањенафинансискатаконструкција; пробивање на временски рокови за реализација; Недоволен интерес од		

	страна на училиштата за реализација на предвидените активности итн.		
Датумназапочнувањесоимплементацијанапроектот	Јануари 2024година		
Датумназавршувањенапроектот	Декември 2027 година		
Вкупнавредност	26.800.000,00 денари		
Именастудија	Програма за заштита на животната средина и природата на ОГБ		
	2025	2026	2027
Индикатори	1.955.000	1.100.000	1.100.000
Статус на реализација на проектот	Активностите се реализираат согласно годишните програми на општината		
Начин на реализација (самостојно или во партнерство)	Буџет на општина Гази Баба		
Родовареспонзивност (кратокопис)	При активностите за заштита и спасување особено едукативните активности, подеднакво ќе бидат вклучени и машките и женските ученици од основните и средните училишта, а со дератизацијата и дезинфекцијата, жителите на општината ќе бидат заштитени од различни видови на опасности по нивното здравје, а ова ги опфаќа и мажите и жените подеднакво.		

8.10 РОДОВА ЕДНАКВОСТ

Општина Гази Баба ги поддржува политиките за еднаквост помеѓу мажите и жените. Преку програмата за еднакви можности меѓу другото општината настојува да обезбеди еднаков пристап до информации и за мажите и за жените, еднаков пристап до можностите за финансирање, како и учество во процесите на креирање на локални политики. Општината има изработено и Стратегија за родова еднаквост 2023-2027 година чии што активности се реализираат преку акционен план и годишната програма за еднакви можности на жените и мажите.

Именабуџетскапрограма	Програма за еднакви можности на жените и мажите	Ознака на буџетска/општинска програма	
Развојнапотпрограма	**Програма за еднакви можности на жените и мажите**	Ознаканаразвојнапот програма	
Целинаразвојнатапотпрограма (идентификацијанацеликоиќесепостигнатсореализацијанаразвојнатапотпрограма)	Основнацелнаоваапрограма е дасеобезбеди еднаков пристап на жените и мажите во сите области од општественото живеење во општината што подразбира обезбедување на еднаков пристап до информации, финансиска поддршка, како и вклучување во креирањето на локални политики		
Планираниактивности	1 –Подигнување на јавната свест на граѓаните за еднакви можности; 2 – Зајакнување на административниот капацитет во општината за реализација на активности со еднакви можности за жените и мажите, 3 – Подготовка на едукативен и промотивен материјал; 4 – Утврдување на годишни приоритети за унапредување на еднаквите можности итн.		

Очекуванирезултати / ефекти	Еднакви можности и пристап на жените и мажите до ресурсите на општината		
Ризик и претпоставки	Пробивање на финансиската конструкција; пробивање на временски рокови за реализација; Недоволен интерес од страна на локалното население за реализација на предвидените активности итн.		
Датумназапочнувањесоимплементацијанапроектот	Јануари 2024година		
Датумназавршувањенапроектот	Декември 2027 година		
Вкупнавредност	0,00 денари		
Именастудија	Програма за еднакви можности на жените и мажите во ОГБ		
	2025	2026	2027
Индикатори	100.000	100.000	100.000
Статус на реализација на проектот	Активностите се реализираат согласно годишните програми на општината		
Начин на реализација (самостојно или во партнерство)	Буџет на општина Гази Баба		
Родовареспонзивност (кратокопис)	Реализацијата на програмата за еднакви можности на жените и мажите овозможува еднаков пристап до ресурсите на општината за сите граѓани – жители на општината, а преку активностите се унапредува и практикувањето на родовата еднаквост во сите сфери на општественото живеење овозможувајќи им на жените и маргинализираните групи на граѓани подеднакво да имаат можност да се вклучат во креирањето и реализацијата на локалните политики на општината. Со тоа воедно се зголемува и процесот на доверба и чувството на “сопственост“ на процесите.		

9 БУЏЕТ НА ИЛРП

Буџетот на ИЛРП на општина Гази Баба е **индикативен финансиски план**. Како таков, тој е еден од клучните елементи за оперативното управување со севкупната стратегија за имплементација на ИЛРП.

Секторската финансиска рамка (по области на надлежност и програми, потпрограми и проекти) е одраз на фактички достапните финансиски ресурси, од една страна, приоритетите утврдени низ партиципативен консултативен процес и со учество на засегнатите страни во општината.

Од страна на општинскиот тим за развојно планирање направен е напор за јасно поврзување на програмите и потпрограмите/проектите, трошоците и изворите на финансирање со поставените стратешки и секторски цели на ИЛРП. На тој начин се овозможува попрецизно планирање на расходите и изворите на финансирање за планираните програми и потпрограми/проекти и нивно навремено вклучување во општинскиот буџет и другите буџети (државниот, на планскиот регион, донаторскиот, ЕУ итн.) чија финансиска поддршка се предвидува во процесот на имплементација.

Буџетот на ИЛРП на општина Гази Баба е прилагоден на повеќегодишниот циклус на планирање на општинскиот буџет, кој вклучува планирање за следната година и приближни бројки за преостанатиот број години, со постојано повторување на оваа динамика.

Динамиката на финансирање и изворите на финансирање на ИЛРП се опишани во табелите 7 и 8, подолу.

Табела бр. 7: Буџет на ИЛРП и динамика на финансирање

Програм абр.	Потпрограма/ Проект	Почетокнапотпрограмата/проектот	Времезаспроведувањенапотпрограмата/проектот	Проценетавредностнапотпрограмата/проектот	Динамиканафинансирање				
					Година I	Година II	Година III	Година IV	ВКУПНО
ПРГ1	ПП/П1.1	Април 2024	Три години		20.0000 00,00	20.000.0 00,00	20.000.0 00,00		60.000.0 00,00
	ПП/П 1. 2								
ПРГ2	ПП/П 2.1								
	ПП/П 2. 2								

Табела бр. 8: Извори на финансирање

Потпрограма/ Проекти	Проценетавредностнапотпрограмата/ проектот	Изворинафинансирање (вредности)							
		Примареноптштинскибуџет (сопствениизворинаприходи)	Општински буџетнасубвенции - Трансфери одцентралнатавласт	Заем	Донација	ИПА/ИПАРД	Донација одприватенсектор	ЈПП	Самопридонес одграѓаните
ПП/П 1.1	60.000.000,00	60.000.000,00	/	/	/	/	/	/	/
ПП/П2.1									

Табела бр. 9: Буџет на ИЛРП и динамика на финансирање 2023

Програм абр.	Потпрограма/ Проект	Почетокнапотпрограмата/проектот	Времезаспроведувањенапотпрограмата/проектот	Проценетавредностнапотпрограмата/проектот	Динамиканафинансирање				
					Година I	Година II	Година III	Година IV	ВКУПНО
ПРГ1	ПП/П1.1	Јануари 2024	Три години		52.047.761,00	30.000.000,00	28.260.239,00		110.308.000,00
	ПП/П 1. 2								
ПРГ2	ПП/П 2.1								
	ПП/П 2. 2								

Табела бр. 10: Извори на финансирање 2023

Потпрограма/ Проекти	Проценетавредностнапотпрограмата/проектот	Изворинафинансирање (вредности)							
		Примаренопштинскибуџет (сопствениизворинаприходи)	Општинскибуџетнасубвенции - Трансфериодцентралнатавласт	Заем	Донација	ИПА/ИПАРД	Донацијаодприватенсектор	ЈПП	Самопридонесодграѓаните
ПП/П 1.1	110.308.000,00	110.308.000,00	/	/	/	/	/	/	/
ПП/П2.1									

10. ПЛАН ЗА МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА НА ИЛРП
Потпрограма за уредување на градежно земјиште

Потпрограма за.	Наслов на потпрограмата /Проект	Опис на индикаторот на подпрограмата	Почетна вредност на индиктори(последен податок од 2024) (овие податоци од Анексите -моменталната ситуација	Индикатори за успешност 2025	Индикатори за успешност 2026	Индикатори за успешност 2027	Број на лица корисници (жени/ мажи	Број на лица вклучени во мерката (жени/мажи)
Потпрограма за градежно земјиште	Реконструкција на улично осветлување	1 - Подготовка на тендерска документација до крајот на 2020 година ; 2 - Распишување на јавен повик 3 - Набавка на потребното количество на светилки во три фази; 4 - Демонтажа на постојните светилки и нивно складирање; 5 - Монтажа на ЛЕД паметни светилки и замена на електричната инсталација; 6 - Евиденција во база на податоци на сите типови на светилки според видот и моќноста, како и денот на нивната замена; 6 - Набавка и имплементација на софтверот како сервис за паметно осветлување; 7 - Вршење надзор при реконструкцијата	Старо улично осветлување, набавка на ЛЕД светилки во 3 фази и набавка на софтвер како сервис за паметно осветлување	Демонтажа и Монтажа на 1000 ЛЕД светилки ТИП 1, 163 ЛЕД светилии ТИП 2, 436 ЛЕД рефлектори и 30 сегментни контролери за групно командување на ЛЕД рефлектори Одржување на софтвер како сервис за паметно осветлување Да се намали за 30% месечна потрошувачката на електрична енергија преку заштедата на паметните ЛЕД светилки во уличното осветлување	Демонтажа и Монтажа на 1000 ЛЕД светилки ТИП 1, 163 ЛЕД светилии ТИП 2, 436 ЛЕД рефлектори и 30 сегментни контролери за групно командување на ЛЕД рефлектори Одржување на софтвер како сервис за паметно осветлување Да се намали за 40% месечна потрошувачката на електрична енергија преку заштедата на паметните ЛЕД светилки во уличното осветлување	Демонтажа и Монтажа на 1000 ЛЕД светилки ТИП 1, 163 ЛЕД светилии ТИП 2, 436 ЛЕД рефлектори и 30 сегментни контролери за групно командување на ЛЕД рефлектори Одржување на софтвер како сервис за паметно осветлување Да се намали за 40% месечна потрошувачката на електрична енергија преку заштедата на паметните ЛЕД светилки во уличното осветлување	50% мажи 50% жени	50% мажи 50% жени
Потпрограма за уредување на градежно	Изградба на комунална и сообраќајна	1- Финализирање на изведбата на комунална и сообраќајна инфраструктура на улица 1647 (крак 1, крак 2, крак 3, крак 4, крак 5, крак 6, крак 7, крак 8 и крак 9) во комплексот EAST GATE до крајот на 2025 год; 2 - Отварање на нови 1000 директни работни места и 2500 индиректни работни места до крајот на	Нема изградено комунална и сообраќајна инфраструктура на улица 1647 (крак 1, крак 2, крак 3, крак 4, крак 5, крак 6, крак 7, крак 8 и крак 9) во комплексот EAST GATE до	Финализирање на изведбата на комунална и сообраќајна инфраструктура на улица 1647 (крак 1,	Одржување на комуналната и сообраќајна инфраструктута околу комплексот EAST GATE	Одржување на комуналната и сообраќајна инфраструктута околу комплексот	50% мажи и 50% жени	Работните места се еднакво достапни и за

земјиште	инфраструктура на комплекс East Gate	2023 година; 3 - Раст на локалната економија за 10% до крајот на 2025 година	крајот на 2025 год.; Да се создадат инфраструктурни предуслови за деловно, трговско, сообраќајно, комунално, резидентно и потрошувачко функционирање на Смарт Сити комплексот EAST GATE	крак 2, крак 3, крак 4, крак 5, крак 6, крак 7, крак 8 и крак 9) во комплексот EAST GATE Отворање на минимум 100 нови работни места Раст на локалната економија за 10%	Зголемување на бројот на нови работни места за минимум 10% Раст на локалната економија за минимум 5%	EAST GATE Зголемување на бројот на нови работни места за минимум 10% Раст на локалната економија за минимум 5%		мажите и за жените Во растот и развојот на локалната економија еднакви се можностите за учество и на мажите и на жените
Потпрограма за уредување на градежно земјиште	Уредување на градежно земјиште (капитални расходи) во Н.М. Хиподром 2	1- Изградба на секундарната комунална и сообраќајна инфраструктура до крајот на 2026 год; 2 - Создавање на услови за ефектуирање на локацискиот и градежен потенцијал во новата резидентна населба Хиподром II од страна на домашните и странските инвеститори; 3 - Создавање на буџетски услови за следење на динамиката на градење на сопствениците на градежно земјиште и градежни парцели во резидентната населба Хиподром II	Нема комунална и сообраќајна инфраструктура во н.м. Хиподром, а потребно е и дополнително уредување на градежното земјиште	Изготвена проектна документација и обезбедени средства за реализација	Активно градење на секундарна комунална и сообраќајна инфраструктура – 50% од градежните работи се завршени	Активно градење на секундарна комунална и сообраќајна инфраструктура – 50% од градежните работи се завршени	Обезбедени буџетски средства за одржување и доуредување на градежното земјиште	Инфраструктурата е изработена на таков начин да одговара на потребите и на мажите и на жените
Потпрограма за уредување на градежно земјиште	Изградба на новопроектирана улица 1 во Градска Четврт СИ 04 - блок 3	Изградба на новопроектирана улица 1 во должина од 278.49 м¹ и 4-ри потпорни ѕидови во должина од 114.56 м¹ во новиот резидентен сегмент на градска четврт СИ 04 - блок 3, во наслеба Маџари Триангла, спроти комплексот на Мак Аутостар - Мерцедес до крајот на 2025 год.; Да се создадат инфраструктурни предуслови за деловно, трговско, сообраќајно, резидентно и потрошувачко функционирање на новите жители во резидентниот сегмент во градска четврт СИ 04 - блок 3	Потребно е добивање на одобрение за градба, како и финализирање на новопроектираната улица во населба Маџари со потпорни ѕидови со што ќе се создадат услови за деловно, трговско, сообраќајно, резидентно и потрошувачко функционирање на новите жители во резидентниот сегмент во градска четврт СИ 04 - блок 3	Финализирање на изведбата на новопроектирана улица 1 во должина од 278.49 м¹ и 4-ри потпорни ѕидови во должина од 114.56 м¹ во новиот резидентен сегмент на градска четврт СИ 04- блок 3	Унапредување на мобилноста и сообраќајната безбедност на жителите во градска четврт СИ 04 - блок 3	Подобрување на квалитетот на живот на жителите во градска четврт СИ 04 - блок 3	50% мажи и 50% жени	Проектирањето на улицата и изградбата ќе одговара на потребите и на мажите и на жените

Развојна програма за образование

Потпрограма за.	Наслов на потпрограмата /Проект	Опис на индикаторот на подпрограмата	Почетна вредност на индиктори(последен податок од 2024) (овие податоци од Анексите - моменталната ситуација	Индикатори за успешност 2025	Индикатори за успешност 2026	Индикатори за успешност 2027	Број на лица корисници (жени/мажи	Број на лица вклучени во мерката (жени/мажи)
Потпрограма за образование	Изградба на нова училишна зграда на ОУ Крсте Мисирков	Да се изгради нова училишна зграда на ОУ Крсте Мисирков за 700 ученици до крајот на 2026 година	Поради големиот број на ученици и потребата од зголемување на квалитетот на наставата, се предвидува изградба на нова училишна зграда за 700 ученици	50% од училишната зграда е изградена	Завршена е изградбата на училишната зграда со современи стандарди за енергетска ефикасност	Значително намалување на трошоците за одржување и потрошена електрична и топлинска енергија; 4 - Зголемување и унапредување на оптштествените наставни и вонннаставни активности на учениците и заедницата	50% мажи 50% жени	Во мерката се вклучени жените и мажите подеднакво, а земени се во предвид и потребите на момчињата и девојчињата
Потпрограма за образование	Изградба на училишна фискултурна сала без гледалиште во ОУ Наум Охридски, н.м. Црешево - Општина Гази Баба	Да се изгради нова фискултурна сала на ОУ Наум Охридски до крајот на 2026 година; Да се обезбедат квалитетни и современи услови за физичко воспитание на учениците во ОУ Наум Охридски; Да се обезбедат највисоките стандарди за енергетска ефикасност на фискултурната сала; Да се обезбедат квалитетни просторни услови за поголема општествена и спортска активност на учениците и заедницата	Потребна е спортска сала во ОУ Наум Охридски која што во моментов ја нема со што учениците немаат соодветни услови за изведување на часовите по физичко воспитување ниту пак услови за вонннаставни спортски активности	Започната е изградбата на спортската сала во ОУ Наум Охридски	Салата е целосно изградена и пуштена во употреба	Подобрени се условите за спортска активност на учениците и населението	50% мажи 50% жени	При изградбата на салата земени се во предвид потребите и на момчињата и на девојчињата

Потпрограма за култура (јавни дејности)

Потпрограма за.	Наслов на потпрограмата /Проект	Опис на индикаторот на подпрограмата	Почетна вредност на индиктори(последен податок од 2024) (овие податоци од Анексите - моменталната ситуација	Индикатори за успешност 2025	Индикатори за успешност 2026	Индикатори за успешност 2027	Број на лица корисници (жени/мажи	Број на лица вклучени во мерката (жени/мажи)
Потпрограма за комунални дејности	Реконструкција на дом за култура во населба Ченто	Да се реконструира објектот на домот за култура во населба Ченто, до крајот на 2026 година; Да се обезбедат квалитетни и современи услови за култура, уметност и образование на локалната заедница и пошироко во општина Гази Баба;	Домот за култура е во фаза на потребна идна реконструкција и истиот се наоѓа во населбата Ченто, а, а е важен заради зголемување на културните настани и условите за културен живот во ОГБ	Започната е реконструкцијата на домот за култура во населба Ченто	Завршена е реконструкцијата и Домот за култура е пуштен во употреба	Обезбедени се квалитетни просторни услови за поголема општествена активност на сите жители на локалната заедница и општина Гази Баба	50% мажи 50% жени	Домот на културата ќе се користи и е од интерес подеднакво и за мажите и за жените
Потпрограма за комунални дејности	Изградба на фаза на вакумска фекална мрежа со еден модул за ПСОВ во н.м. Јурумлери	Да се подобри квалитетот на живот на жителите од руралното населено место Јурумлери, преку изградба на еден модул МББР реактор во пречистителна станица за отпадни води со мониторинг, и вакумска фекална мрежа во должина од 4152 м¹ во зона 4	Заради заштита на животната средина и здравјето на луѓето потребна е изградба на пречистителна станица за отпадни води во н.м. Јурумлери	Изградба на еден модул на пречистител на станица со мониторинг и команден пулт	Изградба на вакумска фекална мрежа во должина од 4152 м¹ во зона 4	Создавање на услови за ефектуирање на локацискиот потенцијал во овој микро регион vis a via домашните и странските инвеститори	50% мажи 50% жени	Жители на н.м. Јурумлери (мажи и жени, момчиња и девојчиња)

Потпрограма за социјална заштита

Потпрограма за.	Наслов на потпрограмата /Проект	Опис на индикаторот на подпрограмата	Почетна вредност на индиктори(последен податок од 2024) (овие податоци од Анексите - моменталната ситуација	Индикатори за успешност 2025	Индикатори за успешност 2026	Индикатори за успешност 2027	Број на лица корисници (жени/мажи)	Број на лица вклучени во мерката (жени/мажи)
Потпрограма за социјална заштита	Изградба на детски градинки во н.м. Инџиково и н.м.Трубарево	Да се изгради објектот на новата детска градинка со капацитет за престој на 60 деца во н.м. Инџиково до крајот на 2026 година Да се изгради II фаза од објектот на новата детска градинка со капацитет за престој на 140 деца во н.м. Трубарево до крајот на 2025 година	Во населбата Инџиково има потреба од изградба на градинка како би имало каде да се згрижуваат децата, а и на родителите да им биде поблиску до своето место на живеење Исто така потребно е проширување на објектот на новата детска градинка за престој од 140 деца во регионот на Трубарево	Завршена е втората фаза од изградната на објектот на новата градинка во село Трубарево	Завршена е изградбата на детска градинка за 60 деца во н.м. Инџиково	Да се обезбедат квалитетни и современи услови за згрижување и едукација на деца од предшколска возраст од сите населените места кои гравитираат во регионот на Трубарево и Инџиково	30% мажи 70% жени	Реализацијата на потпрограмата ќе овозможи создавање на предуслови за економска активност на жените и соодветна грижа за децата со што директно се придонесува за унапредување на еднаквите можности на територија на општината вклучувајќи ги и руралните области

Потпрограма за локален економски развој

Потпрограма за.	Наслов на потпрограмата /Проект	Опис на индикаторот на подпрограмата	Почетна вредност на индиктори(последен податок од 2024) (овие податоци од Анексите - моменталната ситуација	Индикатори за успешност 2025	Индикатори за успешност 2026	Индикатори за успешност 2027	Број на лица корисници (жени/ мажи	Број на лица вклучени во мерката (жени/мажи)
Потпрограма за локален економски развој	Локален економски развој	Да се обезбедат услови за развој на општината во насока на одржливо и конкурентно управување со ресурсите со кои што располага општината, промоција на локалниот економски потенцијал на општината	Потребно е јакнење на партнерството со бизнис заедницата, промоција на економскиот потенцијал на општината во земјата и во соседните држави во регионот, поддршка на претприемништвото, како и вложувања во процесот на дигитализација	Зголемување на финансиска поддршка за 5% за мали и средни претпријатија, млади претприемачи, промотивни активности/саеми и сл.	Мапирани се потенцијалите за развој во руралните средини	За минимум 10% е зголемен буџетот на општината за ЛЕР	50% мажи 50% жени	Мерките ќе се програмираат и реализираат со подеднакво вклучување и на мажите и на жените

Потпрограма за спорт и рекреација

Потпрограма за.	Наслов на потпрограмата /Проект	Опис на индикаторот на подпрограмата	Почетна вредност на индиктори(последен податок од 2024) (овие податоци од Анексите - моменталната ситуација	Индикатори за успешност 2025	Индикатори за успешност 2026	Индикатори за успешност 2027	Број на лица корисници (жени/ мажи	Број на лица вклучени во мерката (жени/мажи)
Потпрограма за спорт и рекреација	Финансиска поддршка на спортски клубови, здруженија, спортисти и други правни лица од областа на спортот како и спортски манифестации	Поддршка на ученици за спортски активности како и поддршка на деца со посебни потреби	Потребна е поддршка и мотивација на учениците како во делот на училишниот спорт, така и на здруженијата и правните лица за зголемен обем на спортски активности, манифестации и натпревари во ОГБ	Зголемен број на стипендии и финансиска поддршка за областа спорт и рекреација за 10%	Зголемен обем на активности и поддршка во областа спорт и рекреација за 10% вклучувајќи и поддршка на спортски клубови и здруженија	Зголемен квалитет на условите за спортски активности во ОГБ	50% мажи 50% жени	Мерките ќе се програмираат и реализираат со подеднак во вклучување и на мажите и на жените

Потпрограма за заштита на животната средина и природата

Потпрограма за.	Наслов на потпрограмата /Проект	Опис на индикаторот на подпрограмата	Почетна вредност на индиктори(последен податок од 2024) (овие податоци од Анексите - моменталната ситуација	Индикатори за успешност 2025	Индикатори за успешност 2026	Индикатори за успешност 2027	Број на лица корисници (жени/ мажи	Број на лица вклучени во мерката (жени/мажи)
Потпрограма за животна средина	Програма за заштита на животната средина и природата на ОГБ	Подобрување на енергетската ефикасност во домаќинствата, набавка на велосипеди со субвенционирање, изработка на катастар за зелени површини и негово одржување итн.	Потребно е подобрување на условите и поволностите за зголемување на енергетската ефикасност во домаќинствата, вклучувајќи и субвенционирање во различни области поврзани со заштита на животната средина како што се: субвенционирање на набавка на велосипеди, инвертери и сл	Зголемена финансиска поддршка за набавка на инвертери и велосипеди за 10% Започната изработка на катастар на зелени површини	Изработка на елаборати за заштита на животната средина и водните ресурси	Зголемена јавна свест за заштитата на животната средина, намалено загадување на воздухот, почвата и водите	Минимум 40% од корисниците на мерките се жени, а бројот ќе се утврди преку водење на родово-разделена статистика	Мерките ќе се програмираат и реализираат со подеднаквo вклучување и на мажите и на жените и се однесуваат за целата територија на ОГБ

Потпрограма за заштита и спасување

Потпрограма за.	Наслов на потпрограмата /Проект	Опис на индикаторот на подпрограмата	Почетна вредност на индиктори(последен податок од 2024) (овие податоци од Анексите - моменталната ситуација	Индикатори за успешност 2025	Индикатори за успешност 2026	Индикатори за успешност 2027	Број на лица корисници (жени/ мажи	Број на лица вклучени во мерката (жени/мажи)
Потпрограма за заштита и спасување	Програма за заштита и спасување	Подобрување на енергетската ефикасност во домаќинствата, набавка на велосипеди со субвенционирање, изработка на катастар за зелени површини и негово одржување итн.	Потребно е обезбедување на редовни и континуирани средства за дезинфекција и дератизација, како и поставување на хидранти	Извршена дезинфекција и дератизација на територијата на ОГБ Поставени хидранти на минимум 50% од локациите кои што се мапирани	Извршена дезинфекција и дератизација на територијата на ОГБ Развиени системи за противпожарна заштита Вклучени основни и средни училишта во едукација за противпожарна заштита	Извршена редовна дератизација и дезинфекција Поставени хидранти на 100% од мапираните локации Вклучени основни и средни училишта во едукација за противпожарна заштита	50% мажи 50% жени	Мерките за заштита се однесуваат и за мажите и за жените на целата територија на ОГБ додека пак кај едукацијата во училиштата ќе се настојува подеднакво да бидат вклучени и момчињата и девојчињата

Потпрограма за родова еднаквост

Потпрограма за.	Наслов на потпрограмата /Проект	Опис на индикаторот на подпрограмата	Почетна вредност на индиктори(последен податок од 2024) (овие податоци од Анексите - моменталната ситуација	Индикатори за успешност 2025	Индикатори за успешност 2026	Индикатори за успешност 2027	Број на лица корисници (жени/ мажи	Број на лица вклучени во мерката (жени/мажи)
Потпрограма за родова еднаковст	Програма за еднаквите можности на жените и мажите	1 – Подигнување на јавната свест на граѓаните за еднакви можности; 2 – Зајакнување на административниот капацитет во општината за реализација на активности со еднакви можности за жените и мажите, 3 – Подготовка на едукативен и промотивен материјал; 4 – Утврдување на годишни приоритети за унапредување на еднаквите можности	Во општината постои потреба за јакнење на административните капацитети во делот на родовата еднаквост, како и проверка на програмите од родов аспект Потребно е зајакнување на свеста кај населението за еднаквите можности, како и утврдување на годишни приоритети на кои што ќе се работи, но и издвојување на буџет за реализација на активностите	Утврдени се годишни приоритети за работа Изработен е годишен акциски план Реализирани се минимум 50% од предвидените активности во планот	Претставниците на администрацијата се вклучени во обуки за родово-одговорно буџетирање (минимум 4 обуки на годишно ниво) Изработена е годишна програма за еднакви можности Реализацијата на годишната програма е минимум 50% со соодветни буџетски импликации	Изготвена е годишна програма за еднакви можности Зголемен е буџетот за реализација на активностите од програмата за минимум 20%	50% мажи 50% жени	И во програмирањето и во реализацијата на мерките вклучени се подеднакво и мажите и жените на територијата на ОГБ

АНЕКС 1: СОЦИО-ЕКОНОМСКА АНАЛИЗА

СЕКТОРСКИ АНАЛИЗИ

Демографски развој

Бројното движење на населението претставува основна демографска компонента, која има големо значење во сите области на животот. Природните услови од една и општествено-економските услови од друга страна се основните фактори кои влијаат врз бројното движење на населението.

Во продолжение се наведени статистички податоци за Општината Гази Баба, корисени од последниот попис во Република Македонија во 2021 година.Во прегледот на податоците се гледа дека општина Гази Баба е една од најбројните општини во градот Скопје и во Република Македонија. Тоа дава податок дека општината располага со сериозен капацитет на работна сила, со кој би можела да планира трудоинтензивни, но и друг тип на дејности на нејзината територија. На партнери кои би биле заинтересирани за инвестирање во општина Гази Баба, може да им понуди сериозен капацитет на работоспособно население, кое од приложеното се гледа дека е изедначено и по родовата поделеност мажи 34,465 или 49,5% и жени 35,111 или 50,5%. Што значи дека и од родовиот аспект, општина Гази баба исполнува критериуми за многу широка палета на заинересирани партнери.

Од аспект на критериумот образование се гледа дека пола од жителите на општина Гази Баба имаат завршено средно образование, тоа го отсликува и индустрискиот потенцијал на општина Гази Баба, каде најголем дел од вработените се црпат од средното стручно образование, но и капиталот од квалификувани врвни стручни лица, кои имаат знаење и вештини стекнати од големиот број на индустриски кпацитети кои своевремено егзистираа на територијата на општина Гази Баба.

Во една од табелите е прикажана статистика за бројот на жители по населени места, каде може да се забележи дека и тука поделеноста на општината е изедначена, т.е. половина од населението живее во руралните населени места, каде има плодна почва за развој на земоделието. А од друга страна, во урбаниот дел живее население кое во најголем дел е најмалку со средно образование и повеќе, што дава надеж дека општина Гази Баба со сериозно планирање на идниот економски развој, може да се надева на квалитетен човечки потенцијал кој би го понудила на своите партнери.

Во прилог на тоа, оди и добрата патна поврзаност и на урбаните населени места, но и на руралните преку Источниот влез во градот Скопје, Автопатот Пријателство, Скопската обиколница и Булеварот Александар Македонски кој води до срцето на градот, солидната железничка инфраструктура, близината на Скопскиот Аеродром и солидно развиената регионална инфраструктура. Овој аспект е важен за наведениот човечки капитал да може лесно да стигне до било која развојна зона, која општината би ја одбрала како потенцијална зона за развој.

ОБРАЗОВНА СТРУКТУРА			
	попис 2021		Попис 2002
БЕЗ ОБРАЗОВАНИЕ	806	1,39%	2069
НЕПОТПОЛНО	1,492	2,58%	5098
ОСНОВНО ОБРАЗОВАНИЕ	12,807	22,15%	16112
СРЕДНО ОБРАЗОВАНИЕ	32,222	55,74%	30010
ВИСОКО ОБРАЗОВАНИЕ	8,164	14,13%	3197
ВИША ШКОЛА			1296
МАГИСТРАТУРА		1,45%	66
ДОКТОРАТ		0,23%	58
НЕПОЗНАТО		2,33%	

Сеуште се во процесот на основно образование			75
ВКУПНО	57808		57981

НАСЕЛЕНИЕ	
бројнажители (Попис 2021 година)	69,626
Површинаво км^2	92
Густинанажителина 1км^2	757
СТАРОСНА СТРУКТУРА	
просечнавозраст (години)	40.9
до 20 години	22.81%
помладиод 40 години	48.01%
стари 60 и повеќегодини	24.18%
индекснастареење (стари 60+ воодноснамладидо 19 години)	1.06

ПОЛОВА СТРУКТУРА		
мажи	34,465	49.5%
жени	35,161	50.5%
вкупно	69,626	
НАЦИОНАЛНА СТРУКТУРА		
Македонци	45,242	64.98%
Албанци	14,146	20.32%
Турци	468	0.67%
Роми	1,922	2.76%
Власи	185	0.27%
Срби	1,328	1.91%
Бошњаци	753	1.08%
Други	580	0.83%
Непопишани	5,002	7.18%

Вкупно резидентно население, домаќинства и станови во Општина Гази Баба, Република Македонија, Попис 2021 година	
НАСЕЛЕНИ МЕСТА	НАСЕЛЕНИЕ БРОЈ
Гази Баба ВКУПНО	69626
Урбани населени места ВКУПНО	38426
Рурални населени места ВКУПНО	31200
Раштак (Гази Баба)	457
Брњарци (Гази Баба)	1254
Булачани (Гази Баба)	1147
Виниче (Гази Баба)	354
Гоце Делчев (Гази Баба)	1402

Идризово (Гази Баба)	1824
Инџиково (Гази Баба)	4324
Јурумлери (Гази Баба)	3256
Сингелиќ (Гази Баба)	7829
Смиљковци (Гази Баба)	371
Стајковци (Гази Баба)	4394
Страчинци (Гази Баба)	1136
Трубарево (Гази Баба)	2470
Цршево (Гази Баба)	982

Вкупно работоспособно население на возраст од 15 и повеќе според возраст, пол и економската активност, по општини, Попис 2021												
	Работоспособно население - ВКУПНО			Активно население ВКУПНО			Активно население вработени			Активно население невработени		
Возрасна група - ВКУПНО	Пол - ВКУПНО	Мажи	Жени	Пол - ВКУПНО	Мажи	Жени	Пол - ВКУПНО	Мажи	Жени	Пол - ВКУПНО	Мажи	Жени
15-19	57812	28327	29485	28550	15616	12934	25331	13777	11554	3219	1839	1380
20-24	4065	2104	1961	426	271	155	233	145	88	193	126	67
25-29	4194	2127	2067	2252	1293	959	1729	1004	725	523	289	234
30-34	4341	2196	2145	3160	1716	1444	2727	1483	1244	433	233	200
35-39	4483	2272	2211	3441	1833	1608	3091	1646	1445	350	187	163
40-44	4530	2215	2315	3519	1808	1711	3207	1639	1568	312	169	143
45-49	4950	2471	2479	3913	2053	1860	3577	1847	1730	336	206	130
50-54	5116	2541	2575	3911	2078	1833	3556	1874	1682	355	204	151
55-59	4681	2319	2362	3306	1786	1520	3014	1619	1395	292	167	125
60-64	4615	2252	2363	2939	Мажи	Жени	Пол - ВКУПНО	Мажи	Жени	278	160	118
65+	4329	2143	2186	Пол - ВКУПНО	15616	12934	25331	13777	11554	Пол - ВКУПНО	Мажи	Жени

Од горе наведеното се гледа дека Општина Гази Баба располага со сериозен човечки потенцијал, кој е еднакво родово избалансиран, добро образуван и инфраструктурно поврзан, со што може да биде конкурентна општина во била која сфера на општественото живеење и развој.

Живородени деца според полот, по општини, 2010-2022					
	Гази Баба				
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Вкупно	763	702	748	703	660
Машки	374	346	425	380	329
Женски	389	356	323	323	331

Умрени според возраста, по општини, 2005-2022					
	Гази Баба				
	2018	2019	2020	2021	2022
Вкупно	710	836	937	1129	952

Согласно документацијата и одлуките на Министерството за локална самоуправа и Бирото за регионален развој, во рамки на општина Гази Баба нема идентификувани населени места како подрачја со специфични развојни потреби.

Пазар на трудот

Во продолжение се презентирани релевантни податоци поврзани со пазарот на трудот во општината Гази Баба, во неколку табели.

	2002	2006	2008	2015	2016	2021	2022	2023
Невработениво Општина Гази Баба	9501	12760	11263	5895	5918	3219	3758	3192
%	33%	44%	39%	20%	20%	11%	15%	11%

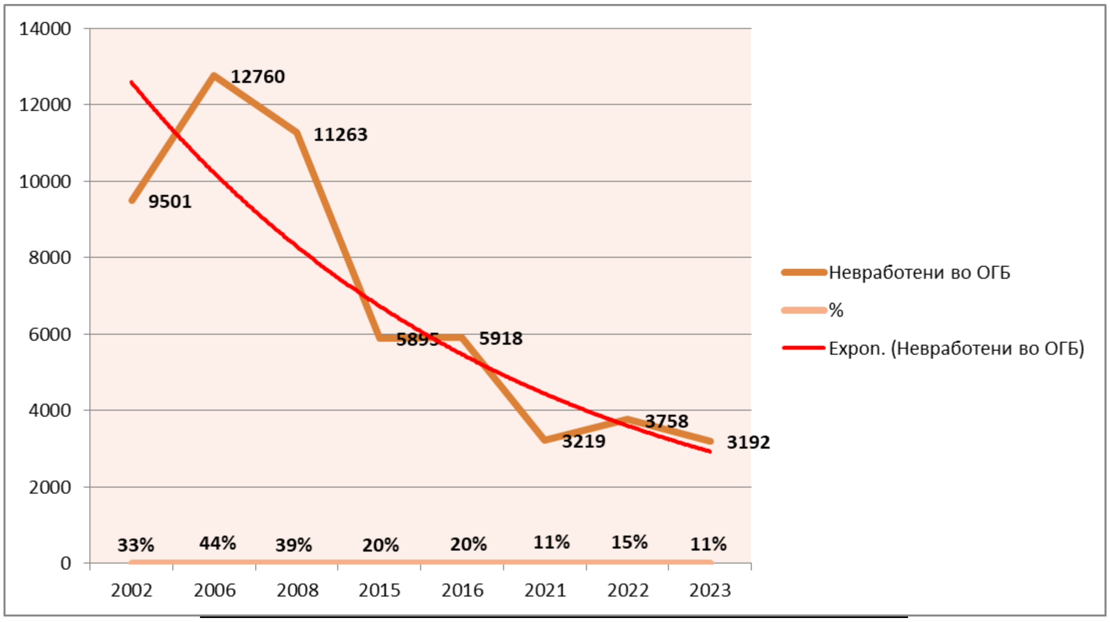

Работоспособнонаселение	57,812
Работнасила (активнонаселение)	28,850
Вработени	25,331
Мажи	13,777
Жени	11,554
Мажикако % одвкупновработени	54.39%

Женикако % одвкупновработени	45.61%
Невработени	3,219
Мажи	1,839
Жени	1,380
Мажикако % одвкупн順невработени	57.13%
Женикако % одвкупнoневработени	42.87%
Стапка на невработеност	11.00%
Стапка на вработеност	43.80%

ВРАБОТУВАЊЕ СПОРЕД ЕКОНОМСКИ СЕКТОРИ		
Вработени	25,331	
Земјоделствокако % одвкупновработенилица	0.63%	
Индустријакако % одвкупновработенилица	24.54%	
Услугикако % одвкупновработенилица	74.57%	
Непознатокако % одвкупновработенилица	0.23%	

ВКУПЕН БРОЈ НА НЕВРАБОТЕНИ СПОРЕД ОБРАЗОВАНИЕ		
Безобразование	38	
Незавршенообразование	50	
Основнообразаование	659	
Средноoбразование	2,039	
Вишеобразование		
Високообразование	391	
Магистратура	36	
Докторат	6	
ВКУПНО	3,219	11%

БРОЈ НА НЕВРАБОТЕНИ ЛИЦА СПОРЕД ВОЗРАСТА	
до 20 год. возраст	33
20 - 24 години	271
25 - 29 години	255
30 - 34 години	275
35 - 39 години	293
40 - 44 години	401
45 - 49 години	543
50 - 54 години	540
над 54 години	608
ВКУПНО	3,219

Неактивнонаселениенад 15 години, повозраснигрупи, пол и општини, Попис 2021

		Неактивнонаселение - ВКУПНО	Неактивнонаселение - Ученици и студенти	Неактивнонаселение - Пензионери	Неактивнонаселен - Домаќинки
Возраснагрупа - ВКУПНО	**Пол - ВКУПНО**	28132	4518	12684	56
	Мажи	12148	2102	6167	1
	Жени	15984	2416	6517	55
15-19	**Пол - ВКУПНО**	3559	3152	-	
	Мажи	1799	1577	-	
	Жени	1760	1575	-	
20-24	**Пол - ВКУПНО**	1877	1097	-	2
	Мажи	807	414	-	
	Жени	1070	683	-	2
25-29	**Пол - ВКУПНО**	1096	185	-	3
	Мажи	450	76	-	
	Жени	646	109	-	3
30-34	**Пол - ВКУПНО**	960	43	-	4
	Мажи	401	16	-	
	Жени	559	27	-	4
35-39	**Пол - ВКУПНО**	911	29	-	4
	Мажи	365	14	-	
	Жени	546	15	-	4
40-44	**Пол - ВКУПНО**	949	12	-	4
	Мажи	373	5	-	
	Жени	576	7	-	4
45-49	**Пол - ВКУПНО**	1080	-	19	5
	Мажи	403	-	13	
	Жени	677	-	6	5
50-54	**Пол - ВКУПНО**	1282	-	161	6
	Мажи	481	-	90	
	Жени	801	-	71	6
55-59	**Пол - ВКУПНО**	1584	-	381	7
	Мажи	580	-	194	
	Жени	1004	-	187	6
60-64	**Пол - ВКУПНО**	2688	-	1577	5
	Мажи	1020	-	600	
	Жени	1668	-	977	5
65-69	**Пол - ВКУПНО**	4037	-	3425	4
	Мажи	1873	-	1779	
	Жени	2164	-	1646	4
70-74	**Пол - ВКУПНО**	3583	-	3152	3
	Мажи	1615	-	1562	
	Жени	1968	-	1590	3

75-79	**Пол - ВКУПНО**	2254	-	1961	2
	Мажи	992	-	963	
	Жени	1262	-	998	2
80-84	**Пол - ВКУПНО**	1461	-	1280	1
	Мажи	643	-	625	
	Жени	818	-	655	1
85+	**Пол - ВКУПНО**	811	-	728	
	Мажи	346	-	341	
	Жени	465	-	387	

АГЕНЦИЈА ЗА ВРАБОТУВАЊЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНАМАКЕДОНИЈА

П Р Е Г Л Е Д невработенилица (активнибарателинаработа), евидентираниво АВРСМ-ЦентарзавработувањенаГрадСкопје, соместонаживеењевоОпштина Гази Баба, спореդвозраст и полсосостојбана 30.06.2022 година																							
	Општина	Вкупно		Од 15-19 год.		Од 20-24 год.		Од 25-29 год.		Од 30-34 год.		Од 35-39 год.		Од 40-44 год.		Од 45-49 год.		Од 50-54 год.		Од 55-59 год.		60 год. и пов.	
		Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1	Гази Баба	2030	1057	25	15	170	80	164	107	166	85	166	102	235	136	305	166	248	136	290	147	261	83

П Р Е Г Л Е Д другилицакоибараатработа (пасивнибарателинаработа), евидентираниво АВРСМ-ЦентарзавработувањенаГрадСкопје, соместонаживеењевоОпштина Гази Баба, спореդвозраст и пол, сосостојбана 30.06.2022 година																							
	Општина	Вкупно		Од 15-19 год.		Од 20-24 год.		Од 25-29 год.		Од 30-34 год.		Од 35-39 год.		Од 40-44 год.		Од 45-49 год.		Од 50-54 год.		Од 55-59 год.		60 год. и пов.	
		Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1	Гази Баба	1728	963	9	4	101	54	91	52	109	65	127	75	166	106	238	137	292	166	366	220	229	84

П Р Е Г Л Е Д невработенилица (активнибарателинаработа), евидентираниво АВРСМ-ЦентарзавработувањенаГрадСкопје, соместонаживеењевоОпштина Гази Баба, спореդшколскаподготовка и пол, сосостојбана 30.06.2022 година																	
	Општина	Вкупно		Безобразование и сооосновнообразование		Непотполносредно образование		Завршеносреднообразование		Вишеобразование		Високообразование		Магистрина науки		Докторинауки	
		Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени
1	Гази Баба	2030	1057	1138	624	256	86	473	243	5	0	138	89	19	14	1	1

П Р Е Г Л Е Д другилицакоибараатработа (пасивнибарателинаработа),евидентираниво АВРСМ-ЦентарзавработувањенаГрадСкопје, соместонаживеењевоОпштина Гази Баба, споредшколскаподготовка и пол, сосостојбана 30.06.2022 година																	
	Вкупно	Вкупно		Безобразование и сосновнообразо вание		Непотполносредно образование		Завршеносредноoб разование		Вишеобразов ание		Високообразо вание		Магистрина науки		Докторинанау ки	
		Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жен и	Се	Жен и	Се	Ж ен и
1	Гази Баба	172 8	963	581	289	450	229	560	356	6	4	121	77	10	8	0	0

П Р Е Г Л Е Д невработенилица (активнибарателинаработа), евидентираниво АВРСМ-ЦентарзавработувањенаГрадСкопје, соместонаживеењевоОпштина Гази Баба, споредвозраст и пол, сосостојбана 30.06.2023 година																							
	Општина	Вкупно		Од 15-19 год.		Од 20-24 год.		Од 25-29 год.		Од 30-34 год.		Од 35-39 год.		Од 40-44 год.		Од 45-49 год.		Од 50-54 год.		Од 55-59 год.		60 год. и пов.	
		Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1	Гази Баба	1712	912	18	13	114	59	144	98	139	74	142	86	202	121	244	129	238	127	247	123	224	82

П Р Е Г Л Е Д другилицакоибараатработа (пасивнибарателинаработа),евидентираниво АВРСМ-ЦентарзавработувањенаГрадСкопје, соместонаживеењевоОпштина Гази Баба, споредвозраст и пол, сосостојбана 30.06.2023 година																							
	Општина	Вкупно		Од 15-19 год.		Од 20-24 год.		Од 25-29 год.		Од 30-34 год.		Од 35-39 год.		Од 40-44 год.		Од 45-49 год.		Од 50-54 год.		Од 55-59 год.		60 год. и пов.	
		Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24

1	Гази Баба	1480	818	20	10	93	46	83	48	77	44	107	57	122	76	192	118	242	143	334	198	210	78

П Р Е Г Л Е Д
невработенилица (активнибарателинаработа), евидентираниво АВРСМ-ЦентарзавработувањенаГрадСкопје, соместонаживеењевоОпштина Гази Баба, споредшколскаподготовка и пол, сосостојбана 30.06.2023 година

		Општина	Вкупно		Безобразование и соосновнообразование		Непотполно средннообразование		Завршеносредннообразование		Вишеобразование		Високообразование		Магистринанауки		Докторинанауки	
			Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	1	Гази Баба	1712	912	1009	576	228	73	368	192	3	1	94	63	9	6	1	1

П Р Е Г Л Е Д
другилицакоибараатработа (пасивнибарателинаработа), евидентираниво АВРСМ-ЦентарзавработувањенаГрадСкопје, соместонаживеењевоОпштина Гази Баба, споредшколскаподготовка и пол, сосостојбана 30.06.2023 година

		Општина	Вкупно		Безобразование и соосновнообразование		Непотполно средннообразование		Завршеносредннообразование		Вишеобразование		Високообразование		Магистринанауки		Докторинанауки	
			Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	1	Гази Баба	1480	818	503	246	395	208	478	289	6	5	95	67	3	3	0	0

П Р Е Г Л Е Д
невработенилица (активнибарателинаработа), евидентираниво АВРСМ-ЦентарзавработувањенаГрадСкопје, соместонаживеењевоОпштина Гази Баба, споредначионалност и пол, сосостојбана 30.06.2023 година

		Општина	Вкупно		Македонци		Албанци		Турци		Роми		Срби		Власи		Бошњаци		Други	
			Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Жени	Се

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	1	Гази Баба	1712	912	593	317	842	430	8	6	225	130	8	3	0	0	4	3	32	23

П Р Е Г Л Е Д
другилицакоибараатработа (пасивнибарателинаработа), евидентираниво АВРСМ-ЦентарзавработувањенаГрадСкопје, соместонаживеењевоОпштина Гази Баба, спореднационалност и пол, сосостојбана 30.06.2023 година

	Општина	Вкупно		Македонци		Албанци		Турци		Роми		Срби		Власи		Бошњаци		Други	
		Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Жени	Се
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	Гази Баба	1480	818	964	586	378	163	10	5	66	29	17	9	0	0	11	6	34	20

П Р Е Г Л Е Д
невработенилица (активнибарателинаработа), евидентираниво АВРСМ-ЦентарзавработувањенаГрадСкопје , соместонаживеењевоОпштина Гази Баба, споредвременачекањенавработување и пол, сосостојбана 30.06.2023 година

	Општина	Вкупно		Под 1 месец		Од 1 до 5 месеци		Од 6 до 11 месеци		Од 12 до 17 месеци		Од 18 до 23 месеци		2 години		3 години		4 години		5-7 години		8 години и повеќе	
		Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1	Гази Баба	1712	912	95	50	304	161	138	76	107	58	86	53	216	118	176	97	263	169	178	84	149	46

Економски аспекти

Општина Гази Баба е комуникациско-транспортна порта, по која минува целиот транспорт како и комуникациски коридори, со што Градот Скопје станува економски, административен и социјален центар на целата држава.

Општина Гази Баба е основана на 3 ноември 1976 година. Сместена во срцето на најиндустрискиот дел од градот Скопје, Општина Гази Баба има долгогодишна индустриска традиција благодарение на одличните комуникации и транспортни врски со сите урбани центри во регионот на ЈИЕ, на раскрсницата на европските коридори 8 (Е65 Исток - Запад, Варна - Софија - Скопје - Тирана - Драч) и 10 (Е75 Југ - Север, Атина - Солун -Скопје - Белград - Загреб - Минхен), со три индустриски зони (Индустриски парк Железара, Источна индустриска Зона и гринфилд зоната Северна обиколница), на оддалеченост од 15 km од меѓународниот аеродром Скопје.

Општина Гази Баба – Скопје е синоним за индустријата и бизнисот во Скопскиот регион и пошироко во државата. Општината е седиште на најуспешните домашни и странски компании во земјава во неколку водечки индустриски сектори – фармацевтска, металургија, металопреработувачка индустрија, агробизнис и FMCG, логистичка индустрија, енергетска индустрија, трговија на мало и големо, индустрија за автомобилски компоненти, здравствена индустрија, ИТ индустрија и многу други. Според евиденцијата на Централниот регистар на Македонија, регистрирани се над **2745** бизниси на територијата на општината.

Со предизвикувачките економски изгледи во следните неколку години, општина Гази Баба ќе понуди многу Гринфилд и Браунфилд можности за потенцијалните домашни и странски инвеститори, многу дигитални електронски услуги и партнерски пристап како ефикасен и ефективен начин за поддршка на деловната заедница во општината како и заедницата на инвеститорите. Во таа насока можеме да понудиме најдобри услови за потенцијалните инвеститори со веќе изградената cutting edge клучна инфраструктура, одлични инфраструктурни услуги во однос на транспортот, енергијата, телекомуникациите, комунални услуги блиску до главните пазари во регионот и блиску до главните пристаништа во Солун, Драч, Бар и Бургас, како и многу други стимулации.

Постојат бројни програми за подобрување на вештините на вработените и зајакнување на способноста на локални добавувачи.

На територијата на Општина Гази Баба постојат четири факултети на Државниот универзитет „Св. Кирил и Методиј", еден приватен Универзитет ФОН, 11 основни училишта, училиште за деца со посебни потреби, пет државни средни училишта, студентски домови, приватна болница, две поликлиники, десетици примарни здравствени центри, аптеки и филијали на банки и пошти.

Низ Општина Гази Баба е поврзана со следниве патни правци и инфраструктура:

- **Магистралнипатишта**

Коридор X – E75 &Коридор VIII – E65

- **Регионалнипатишта**

Р – 1102 Скопје, Велес, Р – 1104 Скопје, Куманово, А2 – Скопје, Тетово, Охрид и А1 – Скопје, Велес, Гевгелија

- **Железничкилинии**

Минхен – Љубљана – Загреб – Белград – Скопје – Солун – Атина

- **Пристаништа**

ПристаништевоСолун, оддалечено 230 км, пристаништевоДрач, оддалечено 297 км и пристаништевоБар, оддалечено 352 км

- **Аеродроми**

15км оддалеченостодМеѓународен/локаленаеродромвоСкопје

Во продолжение се презентирани релевантни податоци за локалнаекономија во општината.

Број на бизниси	2745
Големинатанабизнисите	61,5 % микро, 35 % мали, 2 % средна големина, 1,5 % големи
Доминантниииндустрии	фармација, металнаиндустрија, металургија, FMCG, индустријазавино и пиво, логистика, трговија
Најголемитедомашникомпании	Алкалоид (фармацевтскаиндустрија), Факом (металопреработувачкаиндустрија), Ремедика (здравственаиндустрија), Европа и Виталиа (FMCG), ШатоКамник (винарскаиндустрија), Кам и Тинекс (трговијанамало) АриљеМетал (машинскаиндустрија)
Најзначајнитестранскиинвеститори	ГрупацијатаДуферко – Макстил (металургија, Бразил), Хајнекен и КокаКола ХБЦ – ПивараСкопје (пивара и пијалаци, Холандија и Грција), ЛибертиСтилГруп (металургија, ВеликаБританија), СОЛ Груп – Техногас (гаснаиндустрија, Италија), МесерГруп – МесерВардарТехногас (гаснаиндустрија, Германија), Вабтек МЗТ Скопје (индустријатазажелезничкитранспорт, Вабтеккорпорација - САД и ВабтекГруп - ОК), СандозГруп – Лек (фармацевтскаиндустрија, Швајцарија), БриколажГруп – БриколажСкопје (трговијанамало, Франција), ТЕ – ТО (енергија, Русија), MME FAMES (филмскамузичкаиндустрија, Франција), MERCEDES – Makauto Star Скопје (малопродажба, Германија), ЛИДЛ (трговијанамало, Германија)

Табела 1: Структураналокалнаекономијаподејности, 2021 година

Активниделовнисубјектипосекторинадејностспоред НКД Рев.2, поопштини, погодини 2010-2020, состојба 31 декември				
	Гази Баба			
	2017	**2018**	**2019**	**2020**
Вкупно	2720	2733	2877	2720
А Земјоделство, шумарство и рибарство	41	41	46	48
Б Рударство и вадењенакамен	6	6	8	6
В Преработувачкаиндустрија	342	355	371	351
Г Снабдувањесоелектричнаенергија, гас, пареа и климатизација	12	11	13	10
Д Снабдувањесовода; отстранувањенаотпадниводи, управувањесоотпад; санацијанаоколината	15	14	13	13
Ѓ Градежништво	195	198	217	211
Е Трговијанаголемо и трговијанамало; поправканамоторнивозила и мотоцикли	923	912	931	870
Ж Транспорт и складирање	374	366	381	363
З Објектизасместување и сервиснидејностисохрана	113	107	117	109
S Информации и комуникации	72	77	74	69
И Финансискидејности и дејностинаосигурување	9	11	12	11
Ј Дејностиворскасонедвижениот	35	31	33	35
К Стручни, научни и техничкидејности	179	188	198	199

Л Административни и помошниуслужнидејности	78	84	92	82
Љ Јавнауправа и одбрана; задолжителносоцијалноосигурување	3	3	3	3
М Образование	34	39	43	41
Н Дејностиназдравствена и социјалназаштита	88	85	86	89
Њ Уметност, забава и рекреација	46	47	57	55
О Другиуслужнидејности	155	158	182	155
П Дејностинадомаќинстватакакоработодавачи	…	…	…	…
Р Дејностинаекстратериторијалниорганизации и тела	…	…	…	…

	РМ	**РМ %**	**СК**	**СК %**	**ОГБ**	**ОГБ %**
Вкупно	**71519**	**100%**	**25442**	**100%**	**2745**	**100%**
Земјоделство, шумарство и рибарство	2749	3.8%	186	0.7%	40	1.5%
Рударство и вадење на камен	189	0.3%	58	0.2%	5	0.2%
Преработувачка индустрија	7967	11.1%	2385	9.4%	**350**	**12.8%**
Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација	165	0.2%	107	0.4%	12	0.4%
Снабдување со вода; отстранување на отпадни води, управување со отпад; санација на околината	271	0.4%	74	0.3%	11	0.4%
Градежништво	4747	6.6%	1754	6.9%	**190**	**6.9%**
Трговија на големо и трговија на мало; поправка на моторни возила и мотоцикли	23716	33.2%	7336	28.8%	**960**	**35.0%**
Транспорт и складирање	5829	8.2%	1845	7.3%	**369**	**13.4%**
Објекти за сместување и сервисни дејности со храна	4627	6.5%	1276	5.0%	119	4.3%
Информации и комуникации	1618	2.3%	1073	4.2%	73	2.7%
Финансиски дејности и дејности на осигурување	440	0.6%	245	1.0%	12	0.4%
Дејности во врска со недвижен имот	552	0.8%	332	1.3%	30	1.1%
Стручни, научни и технички дејности	6618	9.3%	3423	13.5%	**168**	**6.1%**
Административни и помошни услужни дејности	1650	2.3%	1023	4.0%	80	2.9%
Јавна управа и одбрана; задолжително социјално осигурување	267	0.4%	129	0.5%	3	0.1%
Образование	1149	1.6%	444	1.7%	34	1.2%
Дејности на здравствена и социјална заштита	3298	4.6%	1060	4.2%	90	3.3%
Уметност, забава и рекреација	1305	1.8%	610	2.4%	46	1.7%
Други услужни дејности	4362	6.1%	2082	8.2%	153	5.6%

Извор: Заводзастатистиканa РСМ

Графикон 2: Движењеналокалнатаекономија 2016 - 2021

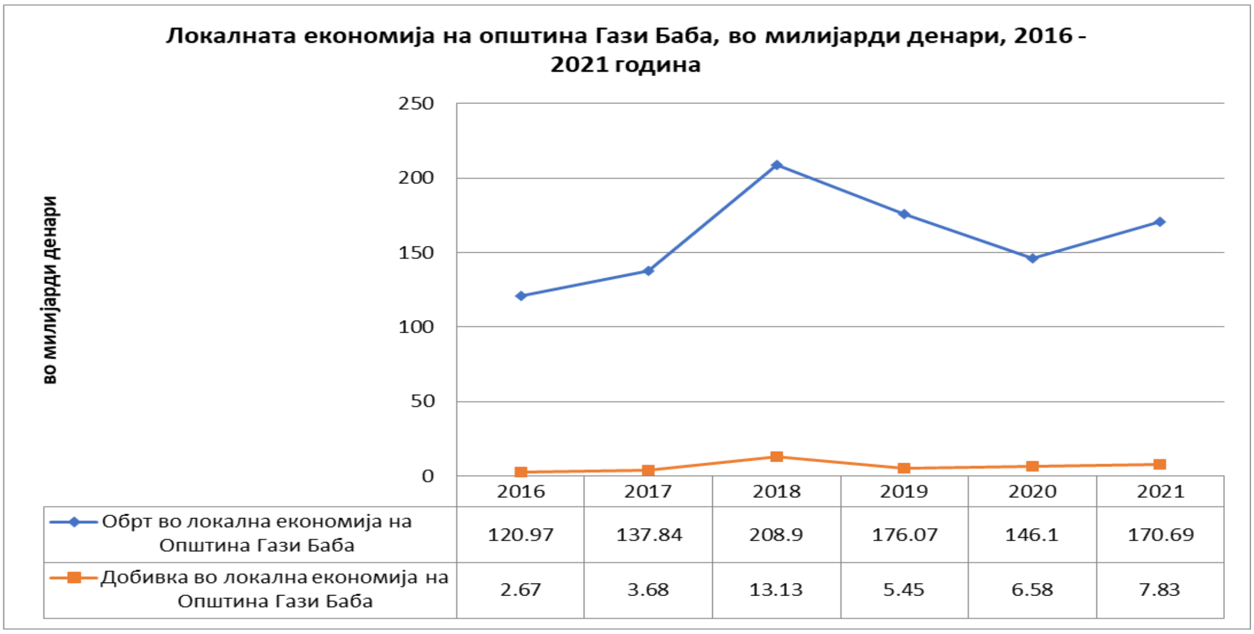

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Обрт во локална економија на Општина Гази Баба	120.97	137.84	208.9	176.07	146.1	170.69
Добивка во локална економија на Општина Гази Баба	2.67	3.68	13.13	5.45	6.58	7.83

Извор: Секторза ЛЕР на ОГБ (Бизнисмрежаплатформа)

Во рамки на Општината воспоставен е Бизнис клуб како советодавно тело на Општината и Градоначалник на ОГБ. Во рамките на бизнис клубот е воспоставен дијалог за сите аспекти од интерес на локалната економија и општина Гази Баба.

Во делот на споделување на навремени и прецизни информации за претпријатијата за достапни национални финансиски програми и инструменти за поддршка од страна на ЕЛС, со фокус на жените и младите претприемачи – вомоментот општината воспоставува т.н. business newsletter во кој ќе ги споделува сите информации кои се од интерес на деловната заедница во општина Гази Баба.

Во ОГБ веќе функционираат два системи кои даваат директна поддршка на start up фирмите во ОГБ, и тоа:

- YES Incubator – Претприемачки сервис за млади со фокус на старт ап фирми од делот на ИТ индустријата, зелената индустрија, но не се заобиколуваат и сите останати индустрии, секако со родово еднаков пристап на делување;
- Повеќе години се спроведува програма за финансиска поддршка на старт ап фирми со седиште во општина Гази Баба;
- Ресурсен центар на СОС детско село – изграден во партнерство со општина Гази Баба (во еден сегмент од градинката 25 Мај – клон Искра). Во оваа институција директно низ менторска поддршка на семејни бизниси, занаетчиски бизниси, старт ап фирми се гради нивниот претприемачки дух со трансфер на знаења и вештини од областа на финансиите, маркетинг, право, подготовка на бизнис план, итн..

Во делот на зголемување на обработливата површина преку помош за уредување на имотно-правните односи, создавање услови за производство на необработените површини, како и пренамена на дел од пасиштата во тек е воспоставување на ЛАГ од неколку општини (ОГБ, Илинден, Бутел и Чучер Сандево), преку кој ќе бидат мапирани сите аспекти од делот на рурален развој, каде припаѓа и земјоделието. Предизвик во делот на земјоделието е нераполагањето со ажурирани податоци и информации како и автоматизиран систем на регистри на податоци во рамките на Министерството за земјоделие кој би бил достапен на општините во РМ.

Општината има изработено основен проект за изградба на одводен канал над Северната заобиколница, чија основна цел е собирање на сите атмосферски води кои доаѓаат од ерозивното подрачје на Скопска Црна Гора, како и создавање на мали езерца кои би ги

собирале големите води пред нивниот влез во ободниот канал. Идејата е водата од малите езерца да се користи и како ирагационен систем за наводнување на земјоделското земјиште во подножјето на Скопска Црна Гора и Општина Гази Баба. Вредноста на тој проект е повеќе од 10 милиони евра и неговата имплементација ќе ја бараме преку европските фондови – компонента за регионален развој;

Во делот на јакнење на структурата на производство и добивање поголема вредност на земјоделското производството; планирани се производствени капацитети од прехранбената индустрија во грифилд индустриската зона Заобиколница како претпоставка за зајакнување на производствената структура на земјоделските стопанства од ОГБ и целиот скопски регион.Дополнително, во тек се активности за воспоставување на Откупен центар со дистрибутивен центар и ладилници на територијата на ОГБ. Вкупната инвестиција ќе изнесува околу 25 милиони евра. Истата позитивно ќе влијае на потикнување на конкурентската способност на земјоделците од ОГБ.

По однос на развој на руралниот туризам и спортскиот (лов и риболов) туризам, но и заштита и промоција на културните и другите знаменитости и традиционални обележја се спроведува програма на финансиска поддршка за адаптација на автентични куќи со мали капацитети за сместување и угостителски услуги во селски домаќинстава на семејна фарма. Предизвик е потикнувањето на месното рурално население да користи финансиска поддршка од оваа програма. Општината го потикнуваме интересот за развој на туризмот и преку урбанистичко мапирање на соодветна локација за Планинарски дом. Во меѓувреме мапирани и трасирани се неколку планинарски патеки на Скопска Црна Гора во атарот на општина Гази Баба.

Општина Гази Баба располага со голема и атрактивна туристичка понуда и тоа во повеќе аспекти.

Возење велосипед во село Раштак.Планинска велосипедска патека се протега на падините на Скопска Црна Гора до селото Раштак во должина од 1,5 km почнувајќи од селото Раштак, местото наречено Пештера (Пештера). Дел од патеката е направен од асфалтен пат, а дел е покриен со уличен тампон. Највисоката точка на оваа патека се наоѓа на околу 762 метри, а висинската разлика е 133 метри.Природната патека, ливадите, изворите, потоците и чешмите, општината само ги направи подостапни за граѓаните, за да се комплетира содржината. По оваа патека има неколку летниковци од кои поголеми и 3 помали, клупи, фонтани и мали мостови ја минуваат реката.Селото Раштак се протега на планината Скопска Црна Гора, на оддалеченост од 18 километри од центарот на градот. Областа изобилува со недопрена природна убавина и одлично место за одмор и релаксација.Во Раштак се наоѓа археолошкиот локалитет Чифлик, населба од доцноантичко време, која се наоѓа на приближно 300 m јужно од селото, на површина од околу 3 хектари. Овде се пронајдени изобилство градежни материјали и бројни фрагменти од керамика и неколку царски монети.

Пешачење во Шумскиот парк Гази Баба.Пешачката патека покриена со асфалт се протега на локалитетот Шума Парк Гази Баба, кај населбата Железара. Патеката која е целосно осветлена, води од парк шумата Гази Баба до населбата Железара со должина од 750 метри, највисока точка од 290 метри и висинска разлика од 24 метри од највисоката до најниската точка.Шумата Гази Баба е посебна појава бидејќи е многу ретка, толку голема површина под шума среде урбана средина. Поради големото значење, Градот Скопје донесе одлука, шумата Гази Баба да биде заштитена како „препознатлив пејсаж“.

Возење на ролери и возење велосипед покрај реката Вардар. Ролери и велосипедска патека се протега по кејот на реката Вардар, кој се наоѓа од левата страна на фабриката Комуна до мостот Близнак, во непосредна близина на населбата Керамидница.Оваа патека е со должина од 2338 метри, а ширина од 4 метри. Патеката е асфалтна, а ја поставува хоризонталната и вертикалната сигнализација. Највисоката точка на ролерско-велосипедската патека е 240 метри додека висинската разлика е само 4 метри од највисоката до најниската

точка на патеката.Оваа патека е од левата страна на кејот на Вардар, нуди спорт и рекреација и континуирана велосипедска врска до центарот на градот Скопје.

Трим патека Гази Баба.Трим патеката Гази Баба минува во Шумскиот парк Гази Баба кај населбата Железара.Вкупната должина на патеката е 2140 метри каде што највисоката точка е 325 метри надморска височина и висинската разлика помеѓу највисоката и најниската точка е 74 метри. Површината на трим патеката е 5.186 метри квадратни, додека ширината на трим патеката варира според конфигурацијата и се движи од 2 до 3 метри. А површината под фитнес опрема е 470 квадратни метри. Фитнес додатоците во првите три трим станици се 90 проценти од дрво, додека четвртата фитнес опрема е од железо.Патеката за трчање низ шума во Гази Баба, е посебен феномен бидејќи е реткост толку голема површина под шума среде урбана средина, како што е Градот. Поради големото значење, Градот Скопје донесе одлука, шумата Гази Баба да биде заштитена како „препознатлив пејсаж“.

Спортско стрелање.Хотелот и ресторан „Камник“ има свои понуди за спортско гаѓање со пиштол и пушка, во комплетно опремено стрелиште, со стручен персонал.

На територија на општина Гази Баба се лоцирани три хотели со поголем сместувачки капацитет и борјни и квалитетни ресторани.

На територијата на општината има девет (9) значајни археолошки локалитетиод праисторијата и од антиката. Тие претставуваат редок материјален доказ за духовната и материјалната култура на луѓето кои тука живееле пред два милениума.

Истотака на територијата на општината е лоциран Споменик на природа (СП) „Интегрална целина Острово“. Оваа област зафаќа 0,29 km2 и се карактеризира со специфична флора и фауна на поранешното корито на реката Вардар. Островското подрачје е остаток од поранешен остров што природно го формирала реката Вардар, која се одделила на два потока и го опкружувала островот. Денес фосилните речни корита се зачувани на теренот, покриени со хумусен слој, зеленило и се обраснати со трева и грмушка, поради што островот се третира како фосилен остров на реката Вардар. На слика број 5 е претставен дел од типот на вегетација во рамките на заштитеното подрачје „Острово“. Според меѓународниот статус на разновидноста на видовите, заклучено е дека на локалитетот Острово има видови фауна кои се важни за биодиверзитетот на РСМ, но и пошироко, на европско и светско ниво. Имено, 6 видови херпетофауна имаат статус на заштитен вид во Европа. Постојат 4 вида во Анекс II од Бернската конвенција; во Анекс III од истата конвенција има 2 вида, а во списокот на CORINE биотопи има 3 вида. Од терофауната во локалитетот издвоени се 14 видови од меѓународно значење, од кои во светската листа на загрозени видови диви животни има 11 видови, во Анекс II од Бернската конвенција има 3 вида, во Анекс III се 4 вида, а во списокот CORINE има 11 видови. Имено, 9 видови лилјаци и 2 вида други цицачи имаат статус на загрозен, односно ранлив. Издвоени се 27 видови птици од меѓународно значење од орнитофауната во локалитетот.

Треба да се одбележи уште една атракција, Арборетумот - кој е основан во 1953 година од Земјоделско-шумарскиот факултет во Скопје. Всушност, арборетумот е продолжение на вегетацискиот појас формиран од локалитетите Острово и Езерце од западната страна. Во арборетумот се засадени дрвенести и грмушки од нашата дендрофлора и видови од сите континенти, особено од Европа, Азија и Северна Америка. Вкупниот број на дрвенести и грмушести видови во Арборетумот е околу 600 видови. Дендро паркот служи за набљудување на животната средина, научни истражувања и настава за студенти на Шумарскиот факултет – Скопје.

Во општината има 13 цркви, еден манастир, и две џамии.

Општината организира бројни традиционални настани и манифестации кои привлекуваат и пошироко внимание како што се: Меѓународен фолклорен фестивал; манифестацијата „Ден на солидарноста“; манифестација „Петровденски чествувања“; манифестација „Ѓурѓовденски чествувања”; „Големата мајка“; „Априлијада“; положување

цвеќе пред споменикот на Горан Стојменовиќ; Денот на Светите браќа Кирил и Методиј проследно и со положување свежо цвеќе пред споменикот на Бобан Ивановиќ; Ликовна Манифестација Виниче; Бадникарска поворка во Гази Баба; Пивтијада; Ревија на народни носии, песни и иструменти; Тиквијада; Трка за мир, соживот и толеранција; Хип-Хоп фестивал и „Најубави и најуспешни новогодишни декорации во Гази Баба“.

Комунална инфраструктура и планирање

Во општината функционира едно јавно комунално претпријатие, чиј основач е општината во 2007 година. Истото е основано заради вршење на дејности од комуналната област кои се од јавен интерес од локално значење, а се сметаат за незаменлив услов за животот и работата на граѓаните на територијата на Општина Гази Баба.

Јавното претпријатие е организирано како јавно претпријатие за вршење на комунални дејности и истите ќе ги извршува во руралните подрачја, а тоа ги опфаќа следните села и населени места: с.Брњарци, с.Булачани, с.Раштак, с.Инџиково, с.Јурумлери, с.Сингелиќ, с.Смилковци, с.Страчинци, с.Стајковци, с.Цршево, с.Трубарево, с.Виниче, с.Идризово, с. Ергеле н.м. Нова Колонија и н.м. Гоце Делчев.

Рангирање на населените места според приоритет за инфраструктурно опремување, 2019г.[22]

	Населби - Урбани и Рурални	Бодови
1	ХиподромМаџари - II	0
2	Брњарци	5
3	Виниче	5
4	Идризово	5
5	Смилковци	5
6	Раштак	6
7	Булачани	8
8	Јурумлери	8
9	ГоцеДелчев	8
10	Цршево	9
11	Керамидница	9
12	Трубарево	10
13	Страчинци	10
14	Колонија	11
15	Инџиково	11
16	Стајковци	14
17	Маџари	15
18	Сингилиќ	15
19	Хиподром	16
20	Ченто	16

Пристап до инфраструктура во ОГБ во**80**% од територијата на сите населени места:

- Урбани населени места имаат **91**% пристап до инфраструктура;
- Руралните населени места се во рангот на **73**% од својата територија со пристап до инфраструктура;
- Сите населени места во ОГБ се со **100**% пристап со вода и електрична енергијаl;
- Урбаните населени места се со **94**% пристап до одводен систем за заштита од отпадни води,
- Руралните населени места Инџиково, Сингилиќ и Стајковци се со **100**% пристап до одводен систем за заштита од отпадни води,
- Со **80**% пристап до одводен систем за заштита од отпадни води е населеното место Трубарево;
- Сите останати руралните населени места покрај реката Вардар и на падините на Скопска Црна Гора се без пристап до одводен систем за заштита од отпадни води;

Тука би ја издвоиле и новата населба Хиподром II која е во процес на инфраструктурно опремување кое ќе трае неколку години;

[22]Сектор за ЛЕР и ИКР на ОГБ, Urban Audit на ОГБ, 2

21	МаџариТриангла	16
22	Железара	16
23	Автокоманда	16

- Густината населеност во општина Гази Баба изнесува **57** жители на хектар;
- **64252** жители одат по стандардна инфраструктура за патишта.
- **60868** жители имаат пристап до одводни системи за заштита од отпадни води;
- **57175** жители имаат пристап до суперструктура;
- На основа на поединечните индикатори за секое од населените места во општина Гази Баба истите се бодуваат согласно методологијата на Светска Банка за алатката URBAN AUDIT;
- Конечните резултати точно ја отсликуваатсостојбата со инфраструктурно опремување во ОГБ;
- Табелата за рангирање на населените места согласно приоритетот за инфраструктурно опремување, а врз основа на бодираните индикатори, во преден план ги става руралните населени места;
- Инфраструктурните приоритети главно се во сегментот на пристап до инфраструктура (фекални канализации и пречистителни станици) и пристап до суперструктура (училишта,

Проекти за урбан развој

Општината Гази Баба е специфична општина како комбинација на урбани и рурални населби и истото создава различни трендови во урбаните и руралните населби. На пример, урбаните трендови главно се фокусираат на пософистицираниот урбан контекст кој се состои од енергетски ефикасни згради, училишта, детски градинки и улично осветлување, пошироки и функционални патишта, улици, булевари, подобра и поефикасна јавна чистота на урбаните области, подобар и еколошки јавен превоз, реконструкција на веќе престари колектори за канализација и водоснабдување со поголем капацитет на цевоводот за идниот развој на станбениот и деловниот сектор во урбаните средини.

Воочена е потреба од регенерација на старите индустриски зони со нови урбанистички планови кои ќе одговараат на новите потреби на бизнисите. Исто така, се разгледувадолгорочен период од 20-30 години за дислокација на тековните индустриски зони на периферијата на општината, отворање на квалитетно земјиште за станбени зони и придружни објекти за надградба, со акцент на почитување на евроспките стандарди за заштита на животната средина и зелени површини кои ќе му дадат похуман третман на просторот.

Усвоен е новиот детален урбанистички план за новата индустриска зона на северната заобиколница на градот Скопје кој обезбедува одлична основа за дислокација на индустриските капацитети лоцирани во урбаните средини во моментот. Како урбан тренд во денешно време во ОГБ исто така многу е атрактивен, проектот ИСТ ГЕЈТ со фокус на смарт сити концептот - green резидентни зони, деловни објекти и објекти за забава и шопинг, конференциски и конгресни настани и сл.Исто така, кога зборуваме за урбаните трендови, не можеме да го заборавиме развојот на новите населби главно за индивидуалното домување, лоцирани на периферијата на градот, отворајќи ги руралните области за проекти од ваков вид.

Во предвид е земен и развој на спортски и рекреативни центри со фокус на сите објекти неопходни за тој карактер, со цел да се зголеми квалитетот на животот и да се создаде основа за поодржлив развој, врз основа на новата визија за идните потреби на пазарот во таа област.

Од друга страна, во руралните населби, трендот на раст главно е фокусиран на неразвиеното земјиште кое главно се наоѓа таму. Во таа насока, трендот на раст во руралните области се фокусира во неколку насоки:

- развој на нова индустриска зона за лесни и логистички незагадени индустрии,
- развој на нови населби за индивидуално домување,
- развој на нови примарни и секундарни фекални мрежи со постројки за третман на отпадните води за секоја рурална населба,
- развој на објекти за надградба со цел да се зголеми квалитетот на животот и да се задржат луѓето да живеат во овие области, зајакнување на економските активности и интерес на инвеститорите за инвестирање во овие рурални области,

Најважно е да се имплементира современо урбанистичко планирање во сите овие рурални населби, каде најголем дел од индивидуалното домување е изградено без дозвола за градба (речиси 80% од сите прифатени барања за легализација доаѓаат од руралните населби).

Овој процес е забавен од процесот на легализација до нејзиното финализирање односно се забавува процесот на имплементација на новите просторни планови за руралните населби. Ова се однесува главно за индивидуално домување во руралните населби, но не и за урбанистичка документација надвор од руралната населба, каде што се планира поголемиот дел од горенаведените инвестициски проекти.

Во тек е подоготвка на нов Генерален урбанистички план за градот Скопје со кој ќе треба постепено да се усогласуваат деталните урбанистички планови и документација.

Општината го имплементира системот за географски информациони системи. Тој е еден од стратешки проекти низ кои се интегрирани сите бази на податоци (подземна инфраструктура, објекти и инсталации и сл.). Почнувајќи од јануари 2020 година системот е операбилен и достапен и за пошироката јавност.

Во рамки на Општината има формирано комисија за урбанизам како и комисија за градежно земјиште.

По однос на постапката на носење или измена на постоечи ДУП, Општината на својот портал редовно ги информира граѓаните за тоа.

Социјална инфраструктура

Деца и вработени во установи за згрижување и воспитание на деца - детски градинки / центри за ран детски развој по пол, општини и години

	Гази Баба							
	2019		**2020**		**2021**		**2022**	
	Деца	**Вработени**	**Деца**	**Вработени**	**Деца**	**Вработени**	**Деца**	**Вработени**
Вкупно	1725	238	1423	239	1468	263	1691	257
Машки	876	18	747	16	780	18	878	15
Женски	849	220	676	223	688	245	813	242

Во општината функционираат 2 градинки и 11 клонови.Потребно е зголемување на капацитетот, бидејќи има доста барања за упис на нови деца во градинка, на кои барања во моментот не сме воможност да одговориме. Исто така, нема градинка во секое населено место па така, родителите се приморани да ги носат децата од местото на живеење на друго место во Општината каде има место.

Основното образование во општината се одвива во 11 основни училишта.

ОсновниучилиштавоОпштинаГазиБаба		Населба
1	ОУ„ВераЈоциќ“	Хиподром
2	ОУ „СтивНаумов“	Автокоманда
3	ОУ„25Мај“	Ченто

4	ОУ „КрумТошев“	Трубарево
5	ОУ „ДанеКрапчев“	Маџари2
6	ОУ„Његош“	КолонијаИдризово
7	ОУ „НаумНаумовскиБорче“	Маџари
8	ОУ „КирилиМетодиј“	Стајковци
9	ОУ„ГригорПрличев“	Железара
10	ОУ „КрстеМисирков“	Маџари2
11	ОУ “НаумОхридски”	Булачани

Бројот на Ученици/ученички во основни училишта, по пол и учебни години во Општина Гази Баба е прикажан во табелата подолу.

Запишани ученици 2020/2021			**Запишани ученици 2021/2022**			**Запишани ученици 2022/2023**		
М	Ж	Вкупно	М	Ж	Вкупно	М	Ж	Вкупно
3460	3473	6933	3400	3409	6809	3400	3406	6806

5 средни училишта се сместени на територија на Општина Гази Баба, но се под надлежност на град Скопје.

Општината може да се смета и за универзитетски центар, бидејќи на нејзина територија се лоцирани два универзитети од кои еден е приватен („Факултет за општествени науки“), а еден е државен („Свети Кирил и Методиј“), а кои заедно опфаќаат 49 факултети и 9 истражувачки институти. Дел од високо образовните установи во Општина Гази Баба се: Природно математички факултет, Институт за хемија, Земјоделски факултет, Факултет за шумарски науки, пејзажна архитектура и еко - инженеринг „Ханс Ем“, Ветеринарен факултет при Универзитет “Св. Кирил и Методиј” . Во Општина Гази Баба се наоѓаат и студентско – средношколскиот дом „Томе Стефановски – Сенич“ како и студентскиот дом “Стив Наумов” кој располага со 2.053 легла. Истотака има меѓународно приватно училиште „Мaариф“ во кое функционираат детска градинка, основно и средно училиште, а предвидени се и други содржини како библиотека, спортска сала, лаборатории, кујна и кантина за студентите, специјализирани училници за ликовна и музичка култура, медицински тим, итн.

Во општината функционира Домот на културата „Димитар Влахов“ во населбата Автокоманда кој истовремено е центар на културните случувања во општината Гази Баба. Домот постои од 1949 година кога е изграден од граѓаните на Автокоманда и Општина Гази Баба.

На територијата на општина Гази Баба е формирано општински фудбалски сојуз Гази Баба кој го сочинуваат фудбалски клубови од сите населени места на територијата на општината и тоа: ФК Скопје, ФК Маџари Солидарност92, ФК Раштак, ФК Фортуна, ФК Трубарево, ФК Гоце Делчев, ФК Инџиково, ФК Нова Колонија, ФК Јурумлери, ФМК Железарец и др. Клубови во младинските категории: ФК Смиљковци, ФК Фортуна, ФК Нова Колонија, ФК Скопско Поле и клубови од др. општини.Покрај фудбалските клубови, во општината се регистрирани и клубови од други спортови како:

- Ракометен клуб: ЖРК Металург, Металург РА, Алкалоид, Маталург Автокоманда, Рисови;
- Кошаркарски клубови: КК Феникс 2010, КК Маџари, КК Маџари Баскет, ЖКК МВП;
- Одбојкарски клубови: Скопје Волеј;

- Боксерски клубови: Скопје и Аперкат;
- Карате клубови: Металург, Куштрими, Солидарност, Тигар;
- Таеквондо клубови: Кобра, Тигри, Ахилиус, Помсае;
- Кик бок клуб: Шампион;
- Стрелачки клуб: ГоцеДелчев;
- Маратон клуб: Делта;
- Клуб за ориентинг, биатлон и нордиско скијање: СкииРис;
- Пинпонгарски клуб: Скопје Рисови;
- Клуб за Коњички спорт: Илинден во Хиподром; и
- Училишни Спортски Клубови, кои имаат формирано и сојуз за училишен спорт Гази Баба.

За реализација на активностите на спортските клубови на територијата на општината се изградени и постојат спортски сали и повеќенаменски игралишта и тоа:

- Спортска сала Методија Андонов Ченто при О.О.У. Н.Н. Борче, н. Триангла;
- Спортска сала Крсте Мисирков при О.О.У. Крсте Мисирков, н. Ченто;
- Спортските сали без трибина во О.О.У. „ Његош“, Нова Колонија, „Крум Тошев“, Трубарево, „Н.Н.Борче“, Триангла, „Вера Јоциќ“, Хиподром, „Стив Наумов„ Автокоманда, „Григор Прличев„ , Железара, „Крсте Мисирков„ н. Крсте Мисирков„ „Дане Крапчев„ Маџари 2„, „Кирил и Методиј“, Стајковци;
- Мултифункциони игралишта со тартан подлога во О.О.У. „Н.Н. Борче“; н. Керамидница; н. Крсте Мисирков; н. Маџари 2;
- Фудбалски терен со природна трева и трибински простор во н.м. Трубарево;
- Тениски терен во дворот на ОУ „Григор Прличев“, н. Железара;
- Игралишта за мал фудбал со вештачка трева во н.Триангла, н.м. Јурумлери, н.м. Смиљковци, н. Ченто, н. Автокоманда, н. Колонија, н.м. Стајковци и н.м. Питу Гули;
- Спортски игралишта за мал фудбал или баскет во н.м.Автокоманда, Керамидница, Железара, Ченто, Питу Гули, Инџиково, Стајковци, Брњарци, Црешево, Смилковци, Булачани, Рашак, Хиподром, Маџари, Трубарево, Јурумлери, Нова Колонија.

За спорт и рекреација на територија на Општината се користат и:

- Спортската сала во Автокоманда;
- Фудбалски стадион „Борис Трајковски“ во Маџари;
- Фудбалскиот стадион СРЦ Железара, ФК Скопје;
- Спортското стрелиште „Камник“, н. Маџари 2;
- Тренинг центарот на ФК Вардар н. Хиподром;
- Терен за мал фудбал „Вембли“во Стајковци;
- Терените на ФК Смињковци, ФК Нова Колонија, ФК Раштак, ФК Гоце Делчев, ФК Фортуна;
- Центарот за коњички спортови скопскиот Хиподром.

Во тек е финализирање на изградбата на Дневниот центар за лица со интелектуална и телесна попреченост во Железара. Овој проект се реализира со заедничка соработка помеѓу Центарот за развој на Скопски плански регион и општина Гази Баба.

Во рамки на општината има примарна и секундарна здравствена и социјална заштита. Постои и функционира поликлиниката во населено место Ченто која е центална поликлиника која ги опслужува и жителите на општина Арачиново и Петровец. Поликлиника има и во населеното место Автокоманда и поликлиника во Железара, како и повеќе приватни здравствени амбуланти, забни ординации, амбуланти за гинеколошки прегледи.На територијата на општина Гази Баба се наоѓа и Ре-Медика е првата приватна општа болница

во Република Македонија.

Во делот на граѓанското општество, има регистрирано 150 невладини организации. Општината секоја година распишува повик за поддршка невладини организации кои своите проекти ќе ги реализираат на територијата на Општината. На повикот кој е од 2023 година учествувале само 17 невладини организации.

Во рамки на општината функционира Совет за социјална заштита под чија надлежност е изработката на Социјален план. Во завршна фаза е изработката на Социјален план кој е во согласност со програмата на Одделението за јавни дејности за социјална заштита на општина Гази Баба. Планот е формиран од работна група, стручна во своето делување и вклучени се НВО, црвен крст, СОС Детско село и Кризен центар Надеж а членови ЦСР Скопје, СВР Скопје УЗ и МЗ и членови на детските градинки и основните училишта на нашата територија. Планот е во насока за изработка на Стратегија, 3 годишна за приоритетните проблеми со кои е засегната нашата општина во однос на Социјалната заштита и потреба за превенција на населението, за кој преку невладините организации ќе можат да се олеснат условите за аплицирање и реализирање на проекти. Во најскоро време Планот ќе биде и јавно достапен.

Центарот за социјални работи има подрачна канцеларија во општина Гази Баба и истиот е обучен со стручен тим кој е спремен да постапува 24/7.

Општина Гази Баба склучи договор за соработка помеѓу Агенцијата за вработување на РСМ (АВРСМ) и Програмата за развој на Обединетите нации (УНДП), во рамките на Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2023 година усвоен од Владата на Република Македонија, во рамки на која програма се распишува повик за сите евидентираните невработени лица кои се заинтересирани да се вклучат во програмата Општинско-корисна работа, проект „Вклучени граѓани, подобрени услуги“ за работно ангажирање со скратено работно време, заради стекнување на вештини и постепено вклучување на пазарот на труд.

Право на учество во Програмата „Општинско-корисна работа“ имаат сите невработени лица, при што предност ќе имаат лицата кои за прв пат се јавуваат за учество во Програмата .

Поради големата економска криза Општина Гази Баба субвенционираше сметките за електрична енергија на ранливите групи и користат социјална помош или имаат минимална пензија.

Долги години на територијата на општина Гази Баба функционира Кризен центар Надеж за жртви на родово насилство, со кој Општината тесно соработува, но исто така постои и шелтер центар за жртви на родово засновано насилство.

Во рамки на Општината има формирано комисија за доделување на средства од буџетот на општина Гази Баба за едно кратна парична помош. Лицата кои можат да аплицираат за ваквата помошн треба да бидат: лица кои се лекуваат, лекување на лица со тешки до умерени пречки во развој и самохрани родители корисници на ГМП.

Од 01.01.2022 година за прв пат во општина Гази Баба започна да се имплементира мерката за доделување на финансиска помош од 5000 денари за секое новороденче на нашата територија. Во 2022 година, 420 семејства ја искористиле можноста и добиле финансиска помош од 5000 денари.

Заштита на животната средина, енергетска ефикасност и обновливите извори на енергија

При анализа на состојбата со животната средина во Општина Гази Баба земени сево предвид сите релевантни и достапни национални, регионални и локалнидокументи, расположливи податоци за постоечките притисоци, податоци за квалитет на животната средина и анализи на влијаниетоврз човековотоздравје.

Исто така идентификацијата на состојбите е напревана по тематски области :

1. Квалитет на воздух

ПрегледотнасостојбатасоквалитетотнаамбиентниотвоздухвоопштинаГазиБабаенаправенврзос нованаподатоцитеодавтоматскатамониторингстаницалоцирананатериторијатанаопштината,чиј анаменаеследењенавкупнотовлијаниеодситеизвори,какоиизвештајотзаоценканаквалитетотна амбиентниотвоздух.СтаницатавоГазиБабаелоцирананаридвосеверо-западниотделнаСкопје, воблизинанауниверзитетскиоткомплекс. Надалечина од20 m сенаоѓапаркиралиште. Врз основа на податоците од мерната станица може да се констатира дека тренд на надминување на граничните вренодости има само на суспендираните честички со големина од 10 микрометри додека на другите полутантни азотни оксиди, сулфур двооксид нема надминување.Сепак потребно е превземање на соодветни акривности за намалување и подобрување на состојбата со амбентниот воздух.Анализатанаподатоците поврзани со квалитетот на амбиентниот воздух кои се добиени од податоците со кои располага МЖСПП за изминатите години (годишни извештаи) заОпштината Гази Баба укажуваатнасериозенпроблем и генерално може да ги наведеме следните:

- Недостигнапостојаниподатоцизаквалитетнаамбиентенвоздух;
- Недостигнапланскидокументизауправувањесоквалитетотнавоздухот;
- Потребаодзајакнувањенакапацитетизауправувањесоживотнатасрединаворамките наопштината;
- Недостигодконтроланадимоводнитеканалиигорилници;
- Недоволноразвиенајавнасвестзапрашањаповрзанисоживотнатасредина;
- Недостигнанационалниилокалниподатоцизаздравственитеефектиодаерозагадување то.

2. Управување со отпад

Собирањетонаотпадвоурбаниотделодтериторијатанаопштина Гази Баба севршиод 8 блоковиодкоивотриблокаимаконтејнериод 1.100 литри и петблокасопластичникантиод 120 литри и и 6 микролокациисоподземниконтејнеризаодлагањенакомуналенотпад. Отпадот од контејнериод 1.100 l сесобирашестпатинеделно а отпадотодпластичнитекантиод 120 l воурбаниотделнаопштинатасесобирадвапатинеделно. КомуналниототпадодруралнитенаселениместанатериторијатанаОпштина Гази Баба сесобираоддваесетблокавонаселенитеместа: Трубарево, Јурумлери, Идризово, Маџари, Економија, Сингелиќ, Ергеле, ГоцеДелчев, Дрма, Стајковци, Страчинци, Смилковци, Црешево, НоваКолонијаБулачани, Раштак, Виниче, Брњарци, Инџиково. Динамикатанасобирање и транспортирањенакомуналниототпадодруралниотдел е еднашседмично. Комуналниототпаднацелатериторијанаопштинатагособирана ЈП “КомуналнаХигиена”. Воурбаниот и руралниотделнаОпштина Гази Баба сесоздаваатситевидовинаотпад: комуналенотпад, инертенотпад (градеженшут), биоразградливотпад, отпадодпакување, медицинскиотпад, посебнивидовинаотпад, додекаодиндустријатасесоздаваиндустрискиопасен и неопасенотпад.Генералноможедасезаклучидекасобирањетонаотпадотвоурбаниот и руралниотдел е релативнодобровоспоставен.

Проблемотсокојсесоочуваопштината е нерегуларнотодепонирањенаотпадотнајавниповршиниилинаместавоиндивидуалнасопственос тсоштоодеднастранасеправинеуреденпростор а оддругастранасевршиоптоварувањенаживотнатасредина. НатериторијатанаОпштина Гази Баба серегистриранинеколкудивидепониивоурралниотдел (Раштак, Трубарево, Јурумлери, Инџиково, Смилковци, Вардариште, обиколницатаоколуГрадСкопје, КадриовоМаало, Камник

и Дрма) како и воурбаниотделнаопштината (Ченто, Ќерамидница, Вардариште). Наовиелокациинајчестосефрламешанкомуналенотпад и градеженшут, а понекогаш и другивидовинаотпад.

Управувањето со отпадот претставува проблем на национално ниво. Бидејќи управувањетосо отпад бара интегриран пристап клучните предизвици со кои се соочува општината можат дасе решатпрекукоординираниакцииимеркисоГрадСкопје,коитребадабидатусогласенисо националните стратешки документи од областа на управувањето со отпадот.

<u>Предизвици вооднос науправувањесоотпадот</u>

- Постоењенадивидепонии(ѓубришта)воопштината–Вардариште,Смилковско,Раштак, Камник, Јурумлери, Трубарево и Дрма (кои постојано се чистат и повторно сесоздаваат нови површини со одложенотпад)
- Исфрлање на отпадот од септички јами во отворени канали и управување на овојотпад на несоодветенначин
- Недостаток на податоци за количини на посебните видови на отпад кои се создаваатна територија на Општина ГазиБаба;
- Низок степен на примарна селекција наотпадот;
- Несоодветнодепонирањенаиндустрискиотпад(опасенинеопасен)воблизинана местата насоздавање;
- Несоодветен начин на управување со отпадните масла (моторни,машински, хидраулични, трансформаторски и сл.) во индустриските инсталации;
- Недостатокнамониторингиизвестувањеодстрананагенераторитенаразличнивидови наотпад;
- Недостаток на административен обучен кадар во општината за управувањеи мониторинг на состојбата со отпадот воопштината.

3. Управување со бучава

Главнипричинителинабучаваемитиранавоживотнатасрединавоопштина Гази Баба сепревознитесредствавопатниотсообраќај, градежниактивности, стопански и услужниобјекти и индустриските инсталации.
Идентификуванитеизворинабучаваемитиранавоживотнатасрединагенералнопотекнуваатод:бучаваемитиранавоживотнатасрединаодсоседството, бучаваемитиранавоживотнатасрединаодсообраќај,бучаваемитиранавоживотнатасрединаодиндустриските капацитети.
Сообраќајот е доминантенизворнабучававоопштината. Особенозначајниодаспектнабучавасепоголемитеулици и булевари, кадефреквенцијатанавозилаеголемаособенозавременасообраќајнитешпицовикоирезултираат созастоивосообраќајот. ПатнатамрежавоОпштина Гази Баба е совкупнадолжинаод 61km и есоставенаод11магистралнии12собирниулици.Особенозначајниодаспектнабучавасепоголемите улици,односномагистралнитеисобирнитеулицииkрстосницитекадештофреквенцијатана возилатаеогромна.Созголемувањенабројотнавозилатавосообраќајот,одгодинанагодина фреквенцијатасезголемувасоголемастапкадостигнувајќипериодикогалеснонастануваат застои восообраќајот.
Други значајни извори на бучава во општината кои исто така може да имаатзначително влијание врз животната средина се стационарните извори во општината, односно објектитеза послужувањенхранаипијалоци(рестораниикафебарови)имузикатаповрзанасонивната работа, потоа автопералните, автосервиси и други стопански субјекти, како ипроизводните субјектиитоаодобластанаенергетиката,металопреработувачкатаиндустрија,индустријатаза

производство на храна и фармацевтската индустрија. Генерално, влијанието од овиесубјекти имазначителенкарактерпорадилошотопланирањенапросторотинивнатапоставеноство близина на објекти за домување или други чувствителнирецептори.

Проблемивооодноснабучавата

- Недоволенбројместанакоиследисостојбатасобучававоживотнасредина;
- Нивотонабучавапредизвиканоодсообраќајот, вопоследнитенеколкугодиниконтинуиранојанадминувамаксималнодозволенатагра ница;
- Недостигнаточни и прецизниподатоцизастационарнитеизворинабучаванатериторијатанаопштината (Катастарнасоздавачинабучававоживотнатасредина);
- Евидентиранивознемирувањакајграѓанитепредизвиканиприодвивањенаградежниа ктивности и/илипроизводниактивностивоиндустрискитеинсталациикоисевонепосреднаблизи нанаобјектитезадомување;
- Недоволенкапацитетнаинспекцискислужбизанадзорнаработатанаситесубјектитеко ивршатемисијанабучававоживотнатасредина;
- Недостигнанационални и локалниподатоцизаздравственитеефектиодбучавата.

4. Климатски промени

Какорезултатнаклиматскитепромениинесоодветнотоуправувањесоземјиштето,Општина Гази Баба и Град Скопје на 6-ти август 2016, беа погодени од најголема природна катастрофаод периодот по земјотресот во Скопје. Катастрофалната поплава имаше локализиран карактерво северо-источниот дел, во подножјето на Скопска Црна Гора, односно во општините Гази Бабаи Арачиново, каде брзото и значајно зголемување на нивоата на води на поројнитетекови, создадоа уништувачки ефекти за неколку приградски населби и села сокатастрофални последици (22 лица загинати и 4 лица исчезнати; поплавени повеќе од 5.000 домаќинства во7 руралнинаселбииеднаурбананаселба;1.500домаќинствасоогромниматеријалништетии потполно уништено земјоделско обработливо земјиште исл).
Климатските промени значително ја зголемуваат зачестеноста и интензитетот на екстремнитевременскинастаниприродникатастрофи,коигонагласуваатвисокиотстепеннаризи ки неизвесност за локалнотонаселение.

5. Индустриско загадување

Значително влијание врз животната средина доаѓа од силниот индустрискиот сектор во општината. Во пролдожение се наведени инсталации на територијата на Општина Гази Баба кои согласно дејноста икапацитетот поседуваат(илисевопостапканадобивање) а Интегриранаеколошкадозвола(Извор:МЖСПП):

- АЛКАЛОИД –фармацијаАвтокоманда;
- БАУЕР БГСкопје;
- БРАТСТВО ПОВРШИНСКА ЗАШТИТА - ДООСКОПЈЕ;
- МАКСТИЛ АДСКОПЈЕ;
- ТГСЖЕЛЕЗАРА;
- СКОПСКИ ЛЕГУРИ (вомирување);
- РАД-КОМ ДОЕЛ;
- АД МЗТ 'ЛЕАРНИЦА' А.Д. СКОПЈЕ (КАСТ ИНВЕСТ ДООСКОПЈЕ);
- ПИВАРА СКОПЈЕ;
- АД – Скопје КОМУНА-ДУРОПАЦК АД СКОПЈЕ (пренесенана ДС СМИТХ АДСКОПЈЕ);

- ЈП Улици и патишта-Асфалтнабаза;
- ЛИБЕРТИ СКОПЈЕ - АРЦЕЛОР МИТТАЛ(ЦРМ);
- КОГЕЛ СТИЛДОО;
- ТГС Техничкигасови;
- Друштвозазаштитанаживотнатасредина „ЕКО-ТЕАМ“ ДООСкопје.

Одинсталациитесо А ИЕД, најзастапенинатериторијанаопштинатасеинсталацииодметалнаиндустрија, прехранбена и производствонапијалаци, фармацевтска, исл.

Инсталациисо издадениБИнтегрираниЕколошкиДозволинатериторијанаОпштинаГазиБаба:

- ДППУ „ВИВАКС“ ДОО у/и Гази Баба,Скопје;
- РЖ „Институт“ АД Скопје –Завод за производство на алуминиумски и бакарнилегури;
- РЖ „Институт“ АД Скопје –Завод за Железо -Одделение за производствона индустриска вар;
- ТДПТУ „РИМЕС МС ГРОУП“ ДОО–Скопје;
- „СКОВИН“ –АДСкопје;
- ИМП СОЛЕТА ДОО,Скопје;
- ДГ Бетон АД Скопје, РЕ БетонкаСкопје;
- ВАРДАРГРАДБА ДООСкопје.

Домаќинстваспоредначинотнагреење и типотнанаселенотоместо, поопштини, Попис 2021		
		Гази Баба
ВКУПНО	**Начиннагреењенадомаќинството - ВКУПНО**	22509
	Централнопарногреење	3592
	Парногреењесосопственаинсталација, вкупно	3020
	Парногреењесосопственаинсталацијанаелектричнаенергија	756
	Парногреењесосопственаинсталацијанаогревнодрво	1237
	Парногреењесосопственаинсталацијанајаглен	4
	Парногреењесосопственаинсталацијанапелети	870
	Парногреењесосопственаинсталацијананафта	55
	Парногреењесосопственаинсталацијанагасовитигорива	21
	Парногреењесосопственаинсталација, другинеспоменатвидовигорива	5
	Парногреењесосопственаинсталација - непознато	72
	Греење со печка (вкупно)	9743
	Греењесопечканаелектричнаенергија	2201
	Греењесопечканаогревнодрво	7080
	Греењесопечканајаглен	30
	Греењесопечканапелети	407
	Греењесопечкананафта	7
	Греењесопечканагасовитигорива	14
	Греењесопечка, другинеспоменативидовигорива	4
	Греењесопечка - непознато	-
	Клима-уред	3810

	Другинеспоменативидовигорива и енергија	164
	Безгреење	189
	Непознато	1991
Урбан	**Начиннагреењенадомаќинството - ВКУПНО**	13297
	Централнопарногреење	3592
	Парногреењесосопственаинсталација, вкупно	1412
	Парногреењесосопственаинсталацијанаелектричнаенергија	562
	Парногреењесосопственаинсталацијанаогревнодрво	372
	Парногреењесосопственаинсталацијанајаглен	-
	Парногреењесосопственаинсталацијанапелети	422
	Парногреењесосопственаинсталацијананафта	30
	Парногреењесосопственаинсталацијанагасовитигорива	21
	Парногреењесосопственаинсталација, другинеспоменативидовигорива	5
	Парногреењесосопственаинсталација - непознато	-
	Греење со печка (вкупно)	4139
	Греењесопечканаелектричнаенергија	1973
	Греењесопечканаогревнодрво	1980
	Греењесопечканајаглен	3
	Греењесопечканапелети	164
	Греењесопечканадафта	2
	Греењесопечканагасовитигорива	14
	Греењесопечка, другинеспоменативидовигорива	3
	Греењесопечка - непознато	-
	Клима-уред	2827
	Другинеспоменативидовигорива и енергија	132
	Безгреење	107
	Непознато	1088
Рурал	**Начиннагреењенадомаќинството - ВКУПНО**	9212
	Централнопарногреење	-
	Парногреењесосопственаинсталација, вкупно	1608
	Парногреењесосопственаинсталацијанаелектричнаенергија	194
	Парногреењесосопственаинсталацијанаогревнодрво	865
	Парногреењесосопственаинсталацијанајаглен	4
	Парногреењесосопственаинсталацијанапелети	448
	Парногреењесосопственаинсталацијананафта	25
	Парногреењесосопственаинсталацијанагасовитигорива	-
	Парногреењесосопственаинсталација, другинеспоменативидовигорива	-
	Парногреењесосопственаинсталација - непознато	72
	Греење со печка (вкупно)	5604
	Греењесопечканаелектричнаенергија	228
	Греењесопечканаогревнодрво	5100
	Греењесопечканајаглен	27
	Греењесопечканапелети	243

	Греењесопечкананафта	5
	Греењесопечканагасовитигорива	-
	Греењесопечка, другинеспоменативидовигорива	1
	Греењесопечка - непознато	-
	Клима-уред	983
	Другинеспоменативидовигорива и енергија	32
	Безгреење	82
	Непознато	903

Зградисоенергетскиефикаснафасада, лифт и пристапзалицатасопопреченост, поопштини, Попис 2021	
	Гази Баба
Згради - ВКУПНО	16091
Зградисоенергетскиефикаснафасада	7839
Зградибезенергетскиефикаснафасада	8132
Непознато, енергетскиефикаснафасада	120
Зградисолифт	114
Зградибезлифт	15857
Непознато, лифт	120
Зградисопристапзалицасопосебнипотреби	370
Зградибезпристапзалицасопосебнипотреби	15601
Непознато, пристапзалицасопосебнипотреби	120

АНЕКС 2: ТЕМАТСКИ SWOT АНАЛИЗИ

На 26 Октомври 2023 година во салата за седници на Општина Гази баба се одржа тематски состанок врз основа на кој се направи SWOT анализа на тема животна средина. Со оглед дека за темата животна средина и локален економски развој се тесно поврзани, состаноците беа одржани во истиот термин.На тематските состаноци поканети беа сите претседатели и секретари на месни и урбани заедници, засегнати локални чинители, јавното комунално претпријатие и невладиониот сектор.На состанокот присуствуваше и Градоначалникот на општината а од страна на Општинскиот тим за подготовка на ИЛРП присуствуваа координаторот секретарот на општина Гази Баба Невенка Стаменковска Стојковски и Никола Јовановски.На состанокот се дискутираше за најгорливите проблеми со кои се соочуваат граѓаните и кои им се приоритетие за нивно разрешување.

СЕКТОРСКА SWOTАНАЛИЗА – на туристичките потенцијали и туристичката инфраструктура

Јаки страни	**Слабости**
✓Стратешка локација на Општината Гази Баба како порта на главниот град; ✓Релативно средената патна инфраструктура која нуди големи можности; ✓Општината се наоѓа во непосредна близина на Скопскиот аеродром; ✓Низ општината поминува модерен автопат и дел од Скопската обиколница;	✓Општина Гази Баба уште не е позната како “brand name”, а нема ниту развиено стратегија за развој на туризмот во поголем размер како значајна гранка која би донела значителни бенефити за самата Општина; ✓Лошата инфраструктура, односно врските до местата кои имаат потенцијал за развој на туризмот во нив (имаат природни, културни, историски и

✓Железничката пруга за Србија и Грција, со станици кај Маџари и Трубарево можат да се стават во функција на развој на туризмот преку употреба и на овој вид на транспорт; ✓Искористување на неискористените природни убавини во Црешевско Виничкиот регион со ставање во функција на сите околни селца (Близината на Скопската обиколница во овој дел од Општината, заедно со поволните климатските услови, овозможуваат развој на планинскиот и селскиот туризам кој во комбинација со развој на транзитниот туризам, би можел да даде поволни резултати за развој на туризмот; ✓Зголемување на бројот на вработени во примарната и во секундарните и терцијалните дејности; ✓За почеток има задоволителен број на сместувачки капацитети, но треба да се создадат уште поповолни услови за поттикнување на нови инвеститори за изградба на нови угостителски, хотелски и друг тип на сместувачки капацитети; ✓Изработен е урбанистички план за туристичко рекреативен комплекс кај Смилковско езеро; ✓Максимално искористување на поволностите кои ги нуди новиот аеродром (обновен и со зголемен капацитет), за искористување на неговите зголемени можности за опслужување на патниците, што значи и зголемен број на туристи низ Општината Гази Баба; ✓Постоење на историски места од праисторијата и поновата македонска историја, кои овозможуваат развивање на туристичка приказна, односно разгледница привлечна за туристите; ✓Постоење на споменици и изградба на нови спомен обележја (спомен соби на Борис Трајковски и на Гази Баба), како истакнати личности кои егзистирале во оваа Општина, а би побудиле интерес кај одредена таргет група на туристи); ✓Вклучување на традиционалната храна и пијалок во туристичката понуда со што ќе ги ставиме во функција и потенцијалите на локалното земјоделие; ✓Постоење на две високообразовни институции на подрачјето на Општина Гази Баба од областа на туризмот и можноста за соработка со истите при изработката на идните проекти за развој на туризмот во Општина Гази Баба) и формирање на здруженија за развој на туризмот и угостителството со јакнење на Општинските служби и капацитети и зголемување на заедничката соработка; ✓Постоење на услужни дејности (такси, rent-a car, бензински пумпи и развој на	археолошки вредности); ✓Слабото, односно не толку добро означените места вредни за посета од туристите, одностно слабата покриеност со патокази и информативни табли за ориентација на туристите; ✓Санитарни чворови и места за одмор за туристите, недостиг на санитарни чворови и лошо одржување на постојните, генерално е сликата за Македонија воопшто, односно впечатокот е дека низ сите автопатишта има недостиг од вакви санитарни чворови и затоа би било добро час поскоро создавање на таквите капацитети и менување на таквата слика и мислење; ✓Дефицитот на спортски и рекреативни објекти (Гази Баба има можности за создавање и развој на вакви терени и објекти; ✓Некоординираност на постојните видови на сообраќај (авионскиот со автобускиот, железничкиот со автобускиот и сл.), каде ги губиме потенцијалните транзитни туристи кои проаѓаат низ нашата Општина, но не се задржуваат; ✓Во регионот уште не постои ниту туристички камп, односно место каде би се сместувале туристи кои ги интересира поинаков начин на сместување(кампери, бајкери и сл.), а потребен е и развој на евтин тип на капацитети за сместување: хостели, мотели и дури и искористување на потенцијалите на индивидуалниот смештај во селата, во летниот период студентскиот дом, средношколските домови Ранка Милановиќ и Партениј Зоогравски преку формирање на туристичко биро кое ќе ги промовира и ажурира; ✓Премалку едуциран персонал и преголема бројка на запослени луѓе без формално образование од туризмот, односно случајно вклучени во туристичкиот бизнис (непрофесионалци, без ентузијазам и осново познавање на културата во туризмот, а поготово недостиг на персонал кој според новите стандарди треба да владее по минимум 2 светски јазика); ✓Недостиг на континуирана надоградба на актуелниот персонал во туризмот со нови знаења, вештини и начини на практикување на туризмот, односно што е новиот тренд во туризмот низ светските туристички метрополи); ✓Недостиг на свест за превенција и одржување на физичките, културните и природните вредности во Општината Гази Баба; ✓Недоволен број на специфични национални изворни туристички производи/ продукти; ✓Слаба анимација на туристите; ✓Недоволна координација на сместувачките капацитети со туроператорите; ✓Старите вредности сеуште не се употребени и искористени како туристичка атракција.

угостителството преку мотивација за отварање и на други типови на угостителски објекти и услуга: мотели, ресторани, барови и ноќни клубови од отворен и затворен карактер, но преку зголемената соработка и контрола од страна на локалната самоуправа преку туристичко биро, т.е. нејзините стручни служби; ✓Искористување на потенцијалите кои ги нуди градот Скопје и позитивната државна политика за развој на туризмот; ✓Стратегијата за развој на туризмот од страна на Комитетот за туризам.	
Можности	**Закани**
✓Создавање на јавно – приватно партнерство за развој на одржливиот туризам; ✓Големиот број на транзитни туристи кои поминуваат низ Општина Гази Баба; ✓Интересот на туроператорите за Општината Гази баба и институционалните инвеститори за вложување во културата; ✓Примена на можностите и искористување за развој на алтернативниот туризам (еко, селски, планински, манастирски, спортски конгресниот туризам и сл.); ✓Промовирање на локалното културно наследство; ✓Подобрување на инфраструктурната поврзаност на туристичките места (со природно, културно, историско и археолошко вредност и значење); ✓Поврзување и со другите држави во регионот и градови преку туристичка соработка; ✓Усклaдена промоција и (PR); ✓Искористување на ЕУ средствата за развој на туризмот онаму кадешто има потенцијал; ✓Подобрување и на правните регулативи и можности за развој на туризмот.	✓Политичките услови во регионот; ✓Недоволната култура на однесување (свесноста) кон екосредината, културното наследство, потенцијалните туристички вредности и сл.); ✓Недостигот на доволно финансиски средства за сочувување на историското и културно наследство; ✓Недоволната комуникација меѓу државните и локалните институции од областа на туризмот и задолжени за неговиот развој, односно потребна е поголема координација меѓу органите кои го регулираат туризмот на сите нивоа; ✓Општинскиот Буџет и недоволното издвојување на средства за развој на туризмот; ✓Смалување на вложувањата и активностите и интересот за вложување во туризмот (воопшто во регионот).

СЕКТОРСКА SWOTАНАЛИЗА – животна средина

Силни страни	**Слаби страни**
✓100% пристап до вода и електрична енергија на сите населени места; ✓Добар пристап до одводен систем за отпадни води; ✓Добар пристап до инфраструктура; ✓Близина на идната прочистителна станица на Скопје.	✓Не постои целосна покриеност; ✓Не постои урбанистичка планска документација за сите населени места; ✓Не се целосно превземени водоводните системи од страна на ЈКП „Комуналец“; ✓Застарени водоснабдителни системи; ✓Немање на главна пречистителна станица; ✓Постоење на септики јами; ✓Нерегулирани речни корита во населени места; ✓Голем број на диви депонии.
Можности	**Закани**

✓Искористување на фондовите на ЕУ за инфраструктурни проекти; ✓Искористување на грантови од МЖСПП за изградба на канализациони системи.	✓Нерешени имотно правни проблеми и лоша експропријација.

АНЕКС 3: ИЗВЕШТАЈ ОД ФОРУМ ВО ЗАЕДНИЦАТА/ГРАЃАНСКИ БУЏЕТ

На прviot тематски форум одржан на 26 Октомври 2023 година во салата за седници на Општина Гази Баба на кој присуствуваа претседатели и секретари на месни и урбани заедници, помеѓу останатото им се даде насока да организираат првични средби во населените места во кои живеат. На состаноците кои треба да ги организираат потребно е да соберат идеи и потреби од граѓаните за подготовка на Буџетот на општина Гази Баба за 2024 година. Потоа врз основа на собраните предлози и идеи, Градоначалникот со својот тим ќе организира средби во секое населено место. За таа цел се изработи и лого со кое започна и оваа теренска активност.

Датум	Час	Месна заедница/урбана заедниц
23.11.2023	18 часот	Железара, Керамидница и Автокоманда
23.11.2023	19:30 часот	Триангла, Маџари 1 и Кирил Петрушевски
24.11.2023	18 часот	Ергеле и Трубарево
24.11.2023	19 часот	Гоце Делчев
24.11.2023	20 часот	Колонија, Идризово, Јурумлери и Дрма
28.11.2023	18 часот	Хиподром,
28.11.2023	19 часот	Инџиково, Питу Гули и Маџари 2
28.11.2023	20 часот	Јане Сандански, Економија и Сингелиќ
29.11.2023	18 часот	Стајковци, Брњарци, Страчинци
29.11.2023	19 часот	Цришево, Смилковци, Виниче, Булачани,Раштак